Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Quodlibet de v[er]itate frat[er]nitatis rosarij seu psalterij b[ea]te marie v[ir]ginis co[n]uent[us] colonien[sis] ordinis p[re]dicato[rum]

https://hdl.handle.net/1874/461459

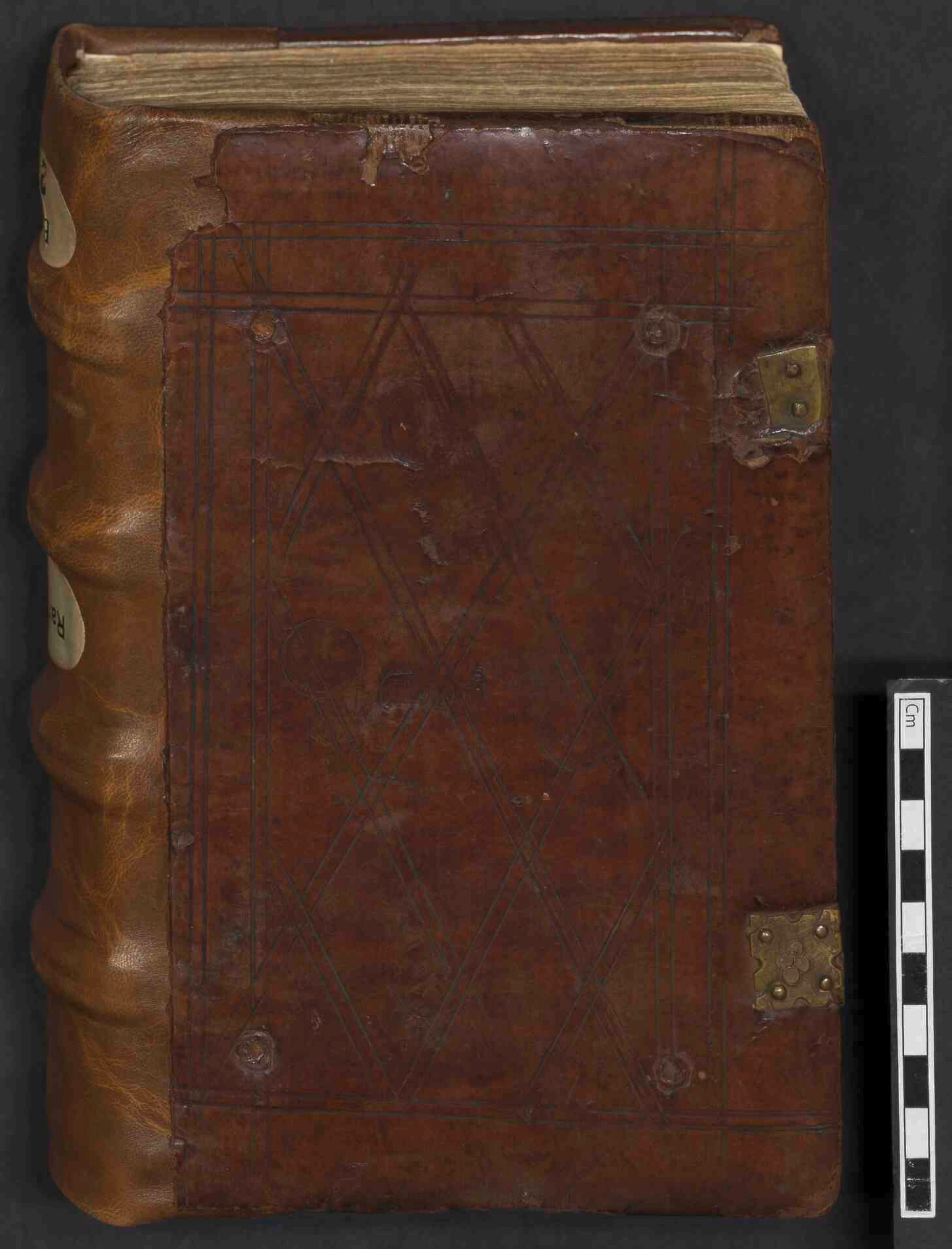
Cm

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

ſicut ezechielis ſecūdo legitur. ſup firmamentum āgelicū eſt ex
altatus. Propter quod etā b. bern̄. ait. Sic aſcendit plane ma
ria ſuper omne humanū gen⁹: aſcēdit vſqȝ ad āgelos. ſȝ ⁊ ipſos
quoqȝ tranſcendit ⁊ celeſtē oēm ſupgredit̄ creaturā. Sic igit
kmi maria egreſſa. pgreſſa. ingreſſa ⁊ ſupgreſſa eſt Egreſſa in
quā eſt tꝑ naſcēdo ad vitam miſeroꝝ. pgreſſa eſt pficiendo in
grā priuilegioꝝ. ingreſſa eſt pueniendo ad regnū celorū. ſuper/
greſſa eſt glām oīm beatoꝝ. Ecce igitur dulciſſima virgo. ecce
vere dn̄s tecum ſicut ſol cū anrora pgrediente. ſicut flos cum v̄/
ga florente. ſicut rex cum regina ingrediente: O igitur aurora
dulciſſima fac vt etiam ſit nobiſcuȝ ſol iuſticie. o virga florigera
fac vt etiam ſit nobiſcum flos grē O regina potentiſſima. fac vt
etiam ſit nobiſcū rex glorie dn̄s iheſus chriſtus Amen

Sermo duodecim⁹

A

Benedicta tu in mulierib⁹.
Oſtenſuȝ eſt ſupra quō maria propter puriſ/
ſimam vite innocentiam merito per aue ſalu/
tatur. Oſtenſum eſt etiā quō propter pietatē
eius viſceroſiſſimam merito maria vocatur.
oſtenſum quoqȝ eſt qūo ppter copioſiſſimaȝ
gratie affluentiā merito grā plena ꝯmemoratur. oſtenſuȝ inſupē
quō propter ſpālıſſimā dei pn̄tiā merito dn̄s ſecū fore inſinuat
oſtendum quoȝ nūc eſt qūo ppter gratiſſimā pſone ſue reuerē
tiam bn̄dcā in mulieribȝ nūciat̄ Ecce igit̄ glorioſus ille archā
gelus gabriel glōſam illā v̄ginē mariā ſalutās. glōſam ſalutatio
nam ipām decentiſſime ꝯſummauit in bn̄dcōe dicens. Bn̄dcā
tu in mulieribȝ Hāc ſniām tractās ihero⁹ ait. Bn̄dcā tu in mu/
lieribus. id eſt benedicta pluſq̄ omnes mulieres. Ac per hoc
quicquid maledictionis infuſum eſt p euam. totum abſtulit bn̄
dictio marie. Dicat ergo gabriel. dicat benedicta tu in mulieri
bus Benedcā inquam propter plenitudinem gratie in te vene
rande. benedcā propt̄ celſitudinē pſone ex te incarnāde. bn̄dcā

propter multitudinē mie p te preſtande. bn̄dcā ppter magnitu
dinem gl'e ſup te cumulāde. B Primo pēſate kmi quō ve
bn̄dcā eſt maria ppter plenitudinē grē in ipā venerāde. ſicut a
perte oſ̄dit gabriel dicēs. Aue grā plena d. te. bn̄dcā tu in mu.
Bn̄dcā tu qꝛ plena grā. tu inueniſti eni grām apō dm̄. ⁊ idō bn̄
dicta es apud deum. Unde optime b. bern̄. de hac marie bene
dictione dicit Per te acceſſum hēmus ad filiū o bn̄dcā inuen/
trix grē. genitrix vite. mater ſalutis. bn̄dcā ergo tu maria ppter
grām. Benedicta inquam ppter grām cordis. ppter grām o/
ris ppter gratiam operis Bn̄dicta vtiqȝ in corde. propter gra
tiam donorum. benedcā in ore propter grām labiorum. bn̄dcā
in opere ppter grām moꝝ Uere benedcā eſt maria ppter gra
tiam donoꝝ in corde. ppter quā cor eius fuit delicioſiſſimum.
ſicut padiſus dei. ita vt de hac benedcōne merito intelligi poſ/
ſit illud ecclāſ. xl. Grā ſicut paradiſus in bn̄dcōnibus. C
Ibi dicit interliniaris gloſa fructificans diuerſas ſpēs virtutū
De his felicibus grāꝝ ⁊ virtutum bn̄dcōnibus aplūs dicit ad
ephe. primo Qui bn̄dixit nos in oī benedcōne ſpūali in celeſti
bus in chrō Si ḡ gratia mētem humanā in bn̄dcōnibus v̄tutū
delicioſā facit ſicut paradiſum dei. quātomagis delicioſiſſima
mens. delicioſiſſima anima marie fuit ſicut paradiſus dei in bn̄
dictionibus donorū ſpūs ſancti: ymmo certe paradiſus dei nō
ſolum mente ſȝ etiam ventre fuit maria. continēs in ſe lignū vi/
te iheſum chriſtū Un̄ beatus bern̄. ait Uere padiſus dei tu es
que mūdo lignū vite ptuliſti De quo qui manducauerit viuet
in eternū Heu q̄ longe eſt ab hac bn̄dcōne marie. is cuiuſcūȝ
mens non eſt paradiſus dei in bn̄dcōnibus gratie. ſed eſt ſentia
diaboli in maledictionibus malicie Talis eni ſicut in pſalō dr.
Dilexit maledcōem ⁊ veniet ei. noluit bn̄dcōem ⁊ elōgabitur
ab eo D Itē kmi bn̄dcā eſt maria. n̄ ſolū ppt̄ grām donorū
cordis. ſȝ etiā ppter grām labiorū oris. iuxta illō ps⁹ Diffuſa ē
grā in labiis tuis ppterea bn̄dixit te d⁹ in eternū. o q̄ta in orō
nib⁹ deuotiſſ is q̄ta in collatōib⁹ vtiliſſimis grā in labiis marie
ſemper fuit. O quanta ad homines. quāta ad angelos. quanta

Rariora

E. qu.
219

Cm

Cm

Cm

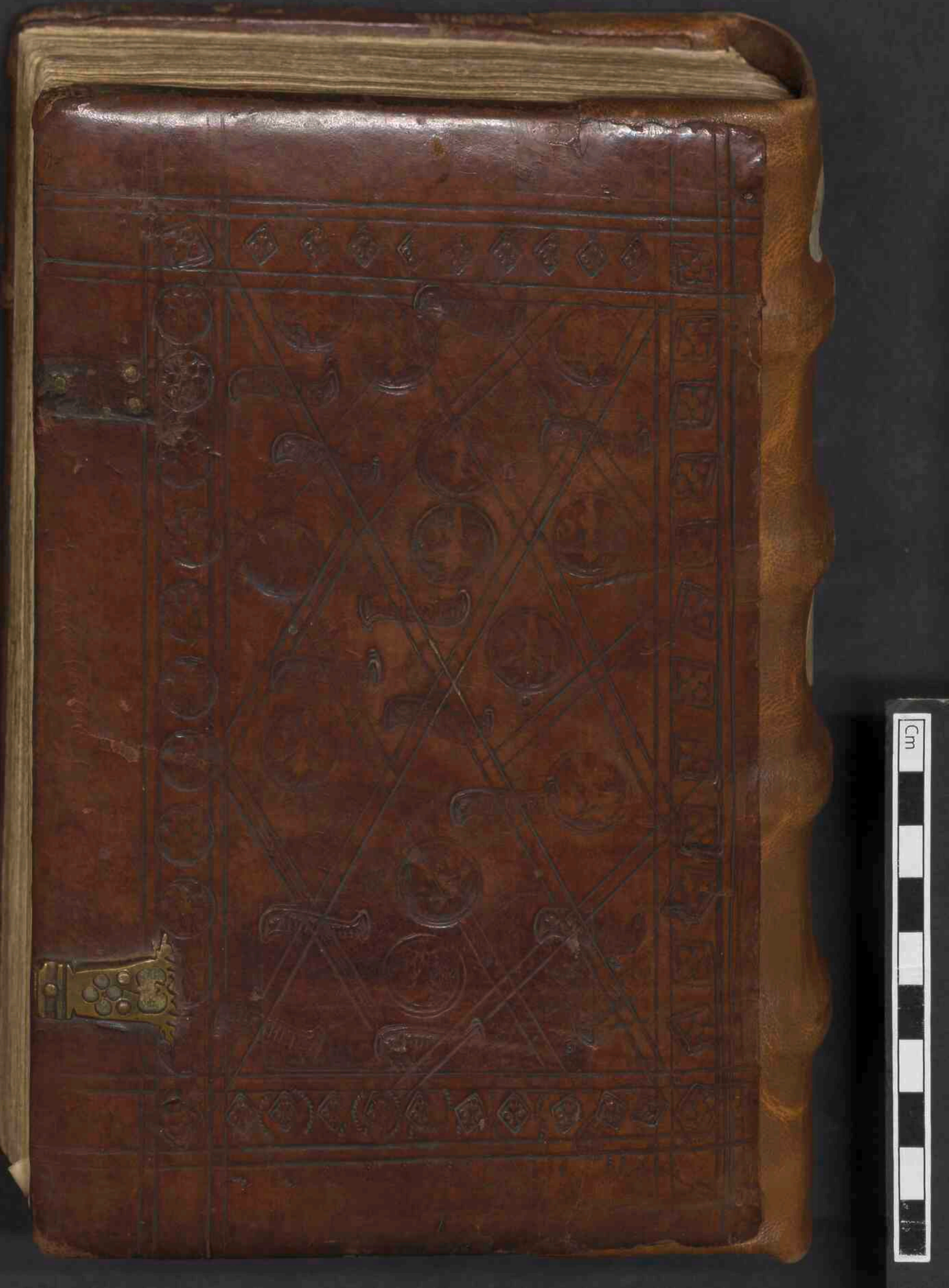
cm

23

19

12

68

232. **Franciscus** Michael de Insulis (Lille), Determinatio de veritate fraternitatis rosarii seu psalterii b. Mariae virginis. [Acc.] Alanus de Rupe, Compendium psalterii beatissimae Trinitatis. De psalterio b. Mariae exempla. [Antwerpen, Ger. Leeu c. ~~1485~~]. 4o. 1483—1484 E. 4o. 2191

Type 5. — HMT 102 (57) a. — Houtsn. (op bl. 1a) voorstellende een rozenkrans. — (Fol. 41—68 = H. 6761). — CA 759. — C II 2577. — Peddie II p. 269. — Pr. 9390.

Samengeb. met nr. 123, 191 en 685. — In den catalogus van 1718.

191. **Conradus** de Saxonia (Holzinger de Brunswick), Speculum sermonum b. Mariae virginis super salutatione angelica. Antwerpen, Ger. Leeu 2 Aug. 1487. 4o. E. 4o. 2192

Typen 4, 5. — HMT 102 (57) a. — Titelhoutsn. (Conway 330). — Drukkersmerk (niet bij Häbler, HMT 105 (60), Conway 54). — Init. e, f. — Rubr. γ en nog een (bij type 5 (bl. 57b) 2.5 m.M. hoog, niet bij Häbler). — HC 7349. — CA 1576. — MMW II 20. — Peddie II p. 269. — Pell. 4917. — Pr.. 9366.

Vroeger ten onrechte toegeschreven aan Franciscus Michael de Insulis. — Zie Hurter II-1906 kol. 451. — Samengeb. met nr. 123, 232 en 685.

123. **Bernardus** Claraevallensis, Homilia super evangelio: Missus est angelus Gabriel. Figurae ex compendio bibliorum. [Antwerpen, Ger. Leeu c. 1487.] 4o. E. 4o. 2193

Typen 4, 5. — Titelhoutsn. (Conway p. 330). — Init. f. — Rubr. γ en nog een: 2,5 m.M. hoog (niet bij Häbler). — HC 2864. — CA 281. — Peddie I p. 98. — Pell. 2101. — Pr. 9389.

Op bl. 2a van het 1e **stuk**: „Liber monasterii sancti pauli in Traiecto inferiori". — In oorspr. led. stempelband, waarvan de stempels zijn beschreven en afgeb. bij Hulshof-Schretlen p. 6, pl. I 10, 13, 16. — Samengeb. met nr. 191, 232 en 685.

685. **Sermones** compositi super particulis antiphonae Salve regina. Aalst, Thierry Martens 9 Juli 1487. 4o. E. 4o. 2194

Typen 2, 3. — HMT 46 (6) b. — Rubr. α. — CA* 1534. — C II² 5404. — Pr. 9194.

Samengeb. met nr. 123, 192, en 232. — In den catalogus van 1835.

Uit de bibliotheek van Arend van Buchell (geleerde en genea
Utrecht, ✱ 17 Maart 1563, † 15 Juli 1641). — Samengeb. met
aliquot de arte rhetorica traditiones, Basel 1521.

226. **Franchinus** G a f u r i u s (Gafori), Theorica musicae. N
Fra. di Dino 8 Oct. 1480. 4o min. A.A.

Type 1. — Houtsneden. — HC 7404. — Peddie II p. 274. — Pr. 6
Blad 1—18 ontbreken, blad 112—114 zijn defect.

Uit het kapittel van S. Marie te Utrecht.

led. stempelband, waarvan de stempels zijn beschr. en afgeb. bij
Schretlen p. 6, pl. I 10, 13, 15, 16. Met looden doppen; de slot
ken. — Samengeb. met nr. 751.

Cronecken der Sassen. — Zie: B o t h o.

194. **Cronike** van Brabant. Antwerpen, Roland van den I
Febr. 1497. 2o. S.

Type 1. — HMT 111 (72) a2. — Houtsneden (Conway 185—187)
α — Drukkersmerk HMT 111 (72) a3. — HC 5004. — CA 508.
II 34. — Peddie II p. 172. — Pr. 9459. — De bl. 57—60 (geneal
len) ontbreken. Bl. 210 is bijgeteekend.

Deze kroniek is een vertaling van: Catalogus et cronica princip

tatum circa officium missae. Keulen, Joh. Guldens
Mei 1484. 2o. F.

Typen 1, 2. — H* 12419. — BMC I p. 257. — Holtrop II 263. — P
VK 245. — Zie over den drukker de aanteek. bij nr. 21.

Op het titelbl.: „In usum fratrum Sanctae crusis traiectinati
tricht) Anno domini in Virginis partu 1606 in Mayo". —
Maastrichtsche collectie. — Samengeb. met nr. 79 en 477. —
catalogus van 1845.

P a r m e n s i s. Casus longi su

inuocetur ꝛ nō inuocāti teſtis ē. tū non trāſies
ritatē. ne iuſticie trāſeas legē. ꝙ ſi aliqū coerte
vti mendacio. vtere non ad falſi. ſꝫ ad veri cu

RARIORA.

E 4° 219

Rariora

Theologia

Quarto n°. 219.

CA 1576

[illegible]

Campb. 759

E qu 219

Rariora

N. 46. A.

liber mon[asterij] ſancti pauli in Traiecto inferiori

Quodlibet de vͥtate frat̃nitatis roſarij ſeu pſalterij btē
marie vͥginis cōuent⁹ colonienſ ordinis p̄dicatoꝝ / ꝓnũci
atũ colonie In ſcol' arciũ tp̄e quolibetoꝝ Anno .m.cccc.
lxxvj. per frē michaelem de inſul' ſacre theologie ꝓfeſſo-
rem eiuſdē ordis renouatũq; poſtea ꝑ eũdē anno lxxix. ſe-
quenti ꝓpter certas cās in ꝓlogo ꝯtentas Incip' felicit̃

Sequit' ꝓlogus

Quia det̃minacio illa / quā de nr̃ā roſarij
btiſſiē vͥginis fraternitate. ad ipius vͥgis
laudē et alioꝝ edificacionē añ trienniu;
collegi / ꝛ tp̄e quodlibetoꝝ ꝓnũciaui. ad
paucoꝝ man⁹ ꝑueniēs nō eſt eiſdē vͥbis
vel ſenſu ꝛ̄cepta quo fuit ꝓnũciata / vt pꝫ ex q̄dā eiuſdē de
termiācionis ipreſſione plurimũ incorrecta / abſq; ſcitu vl'
conſilio meo neſcio quibꝫ ꝓcurātibꝫ / meo tñ noīe facta et
ad vendendũ expoita: Quia deniq; de eadē fraternitate
Iā ſup̄ modũ mltiplicata / et fere ꝑ totā almaniā in oī ſta-
tu et ſexu / non ſñ maxiā vͥginis gl'a et fideliũ vtilitate dila-
tata / michi q̄dam ſucceſſu tp̄z in ſcripturis occurrerũt no-
tabilia dcā vel geſta / necnō et multe interī eiuſdē frat̃nita-
tis aꝓbaciones ꝯtigerīt et miracula De quibꝫ oībus nul-
lus ipi⁹ fraternitatis vl' vͥginis amator ſilendũ fore iudica-
ret. Hinc eſt / q̄ iubente priore meo in ſacra theologia ꝓfeſ-
ſore / ac eiuſdē fraternitatis fundatore et zelatore non ꝑuo-
p̄tactā determinacionē renouare et corrigere atq; impſſo-
ri ſic correctam et renouatā ad impmendũ offerre dignu;
duxi Quaten⁹ hij quos interdũ de huiſmoī fraternitate
dubitare vel errare ꝯtigerit / per hāc det̃miācionē q̄ fere ō-
nia dubia que circa frat̃nitates in ꝯi l' circa hāc in ſpeciali
cōtingũt reſoluit et declarat / valeant meli⁹ informari / ꝛ in
hac fraternitate ac deuocōe vͥginis āpli⁹ ꝯfirmari necnō ꝛ
vberes ꝛ̄portare frcũs / de quibꝫ infra dicetur Preſtante

ACAD. RHENO TRAIECTINA

ip̄a glorioſiſſiā v̾gine maria mihiq̈ꝫ peccōri vt ſpero coop̄ā
te. que Juxta beati ancelmi dciā ad ip̄am ꝯverſos p̄ire n̄
ſunt/ que deniqꝫ dicit Illud eccleſiaſtici xx iiij. Qui elu-
cidant me vitā eternā habebūt

Explicit prologus

Sequit̄ queſtionis titulus p̄tacti quodlibeti

Cum dauid dicat/ p̄ticeps ego ſū oīm timencium te
Quid necē fuit/ de btē marie roſario fraternitatē īſtituere

Pro r̄nſione ponent̄ due materie Ad inſtar diſcurſ⁹
ſylogiſtici ordinate. q̄rum p̄ma erit de fraternitatib⁹ in cō
muni Secunda v̄o de hac virginis frat̄nitate in ſpeciali
c⁹ hiſtoria cū autore/ cā inſtitucionis et noīe/ necnō et cum
omnibus condicionibꝫ et circūſtācijs/ in p̄ucipio. ⁊ p̄poſi
cionis et materie patebūt clare

Eſt igit̄ p̄ma p̄pō ſeu maior prime materie talis

Et ſi oēs iuſti ſuis ex mutuis opibꝫ aliqd̄ reportent ꝯ
modum/ opus tn̄ ab vno fcm̄ non eſt ſatiſſactoriū al-
teri/ niſi agentis intencio dirigat̄ ad ipſum

Prima ps/ que eſt q̄ omnes iuſti ex ſuis opibꝫ mutuis
aliquod reportent ꝯmoduꝫ/ pꝫ tripl̄r. p̄mo auc̄te apoſtoli
ad romanos viij. dicentis. q̄ diligētibus deū oīā cooperā
tur in bonum Item auctoritate pſalmiſte preallegata/ p̄ti
ceps ego ſum omnium timenciū te Secundo pꝫ roē/ que
ſumi p̄t tū ex principio operum iuſtoꝝ/ quod eſt ſp̄ūs ſāc-
tus mentes iuſtorum inhitans/ et replens orbē terraꝝ fa-
cienſqꝫ quodāmodo oiā coiā. tū ex radice caritatis/ in qua
oēs iuſti cōicant. que b̄m aug⁹. non querit que ſua ſūt/ ſ; cō-
munia p̄prijs non p̄pria cōmunibus an̄pōit Tercio p-
batur hec ps ſimilitudine ſūpta tū ex membris corpis hu-
mani/ que ſe mutuo iuuāt/ et ſi glorificat̄ vnum mēbrum ꝯ
gaudent oiā mēbra/ vt patet p̄ma cori. ix. tum ex ramis ar
boris/ quoꝝ vn⁹ aliq̄liter ꝯgaudet alteri. ymmo ip̄a radix
humorē tr̄nſmittit ad omnes. Sic in p̄poſito eſt de iuſtis

qui ſunt mēbra vni⁹ corpis xp̄i miſtici / ad roma. xii. Sūtȝ ꝯiuncti xp̄o / ſicut palmes viti Jo. xv. ¶ Pro ampliori tn̄ hui⁹ ptis declaracione. ⁊ ad ſciendū quid ſit iſtud ꝯmodū ¶ Nota pmo / ꝙ iſtud ꝯmoduȝ qd̓ iuſti ex ſuis mutuis r̄portant opibȝ / nō eſt meritū grē vel glorie vt ptēbit ¶ Nec ē ſatiſfactio / vel diminu⁹ pene / vt eciā patebit / ſȝ eſt q̄dam cōgratulacio / vl' qddam gaudiū. ſm ꝙ caritas ꝯgaudet veritati .i. oi v̓tuti / vel ōibus opibus bonis / vt pȝ prima cori. xiii. ¶ Nota ſecūdo ꝙ iſtud qd̓ ħ dr̓ / non ſolū veritatē hȝ in via / ſed eciaȝ in purgatorio / vel in patria. vt patet luce xv. ¶ Nā qn̄ fit aliqd̓ op⁹ in ſpeciali / ꝓ aliquo exn̄te i via l' purgatorio / et ſi ille ꝓ quo fit / ſolū hēat frcm̄ ſatiſfactionis vel diminucio̅is pene ¶ Alij tn̄ ex ħ cōſolant̄ quodāmō / ḡtulantur et ꝯgaudent ei eciā qui ſunt in gl'a / l' in purgatorio ¶ Aln̄ quo ad exn̄tes in gl'a ¶ Ad iſtū ſenſū dicunt ꝯir doctores ꝙ vn⁹ tm̄ gaudet de gl'a alteri⁹ ſicut de ſua ¶ De exn̄tibȝ v̓o in purgatorio / ponit dn̄s petr⁹ de tharētaſia xlv. d. iiij. tale exemplū dicēs / ꝙ portās aliqd̓ onus p̄t duplr̓ iuuari / vno mō p diminucionē oneris ¶ Alio⁹ p cōſolacionem vel ꝯfortacionem v̓tutis / puta p cibū vel potum ¶ Sic eſt in ꝓpoſito de animabȝ purgatorij ¶ Nā dū fit aliqd̓ opus ꝓ vna ſpecialiter / et ſi quo ad diminucionē vel expiacionē pene / illd̓ opus tm̄ illi ꝓſit pro qua fit / tn̄ omnes alie ex illo cōſolant̄ et ei congratulant̄ / eo ꝙ omnes ſunt in caritate ¶ Et ſm ħ intelligit̄ illud be. hiero. dictum de conſe. diſ. ⁊ ca. n̄ mediocriter recitatum viȝ ¶ Cum miſſa vel pſalm⁹ pro centū animabus dicit̄ nihil minus q̄ ſi pro qualibet diceretur accipitur. ſcȝ quo ad cong̃tulacionem ſecundū be. tho. q̄uis eciam ħ poſſet intelligi quo ad meritum celebrātis. qꝛ ceteris patribus tm̄ meretur celebrando ꝓ mille / q̄tuȝ ꝓ vno ymmo forte plus quia ex maiori caritate:

¶ Nota ħ tercio / ꝙ cong̃tulacio. non ē eq̄lis in omnibus qꝛ qui in maiori eſt caritate magis ꝯḡtulatur et ꝯgaudet ¶ Ex

emplum de lumine poſito in dō ad reuerēciā vni⁹ . quē nō
ſolum illuminat . ſ₃ oēs aſtātes / et āpli⁹ illos qui hn̄t oclo's
meliores Itē de lectione fcā ꝑ vno / q̄ tamen ōnibz audiē
tibus ꝓdeſt . et mag illis qui ſūt melioris ingenij / vel q ma
gis attendūt q̄uis non ſit vſqʒquaqʒ ſil'e Secūda ps que
dt / ꝙ op⁹ ab vno fcm̄ nō eſt ſatiſfactoriū alteri . niſi agētis i
tencio referat̄ ad ip̄m Patet eciā tpliciter pmo aucte be.
ambroſij in li. de offi. dicens . ꝙ affect⁹ tuus ideſt intencio
opi tuo nomen iponit Ita ꝙ ſi intentō ſm dn̄m albertuʒ
ad alterꝫ referat̄ / ip̄a facit illud op⁹ eſſe alteri⁹ ſaltē interp
tatiue Scdo pʒ racione / qꝛ fruct⁹ alic⁹ opis cui⁹ opans eſt
dn̄s non ꝓdeſt alteri . niſi in ip̄m transferatur . ſ₃ hec tn̄ſla
cio fit per intencionē ḡ ⁊c. Tercio pʒ a ſimili in ciuilibʒ / in
quibus dans pecuniā / et intendens ſoluere ꝑ alio / ſatiſfa
cit pro eo / alias nō . ḡ a ſil'i Ita erit in ſpūalibʒ Nō tn̄ h
p. pro ampliori hui⁹ elucidacioē / ꝙ op⁹ in caritate fcm̄ pt
ad duo valere pmo⁰ ad meritū vite etne / eciā de condigno
et h ſm ꝙ procedit ex caritate . et ſpeciali ſpūs ſci mocione
et hoc mō ſolum ꝓdeſt facienti . qꝛ null⁹ excepto xp̄o / qui
eſt caput noſtrum ⁊ de cui⁹ plenitudine ōnes accepim⁹ pt
vel potuit alteri mereri vitā eternam de ꝯdigno / eo ꝙ gl'a
datur ſecundum mēſuram et diſpoſicionē accipientis vn⁹
quiſqʒ āt ex ſuo actu diſponit̄ / ⁊ non ex alieno Alio modo
ad ſatiſfactionē vel expiacionē pene . ⁊ h inq̄ꝓtum ē penale
pt ꝓdeſſe nō ſolū facienti / ſ₃ eciā alteri . ſi intencio agentis
ad ip̄m referat̄ . pena eni tpalis ꝑ pccō debita poſt culpe r
miſſionem non taxat̄ ſm diſpoſicionē ei⁹ cui debet̄ . qꝛ qn̄ʒ
ille qui ē melior hʒ maioris pene reatū Nota tn̄ 2⁰ ꝙ peā
ſatiſfactoria ad duo ordinat̄ ſalteʒ in hac vita Primo ad
ſolucionē debiti et 2⁰ in remedium / tāq̄ medicina ꝑ pccō
futuro vitando Quo ad ſecūduʒ / ſatiſfactio vni⁹ non pro
deſt alteri . qꝛ ex ieiunio vni⁹ caro alteri⁹ non domat̄ ſ₃ bn̄
quo ad pmum : nec opʒ ꝙ maior ſit pena ei⁹ / qui ꝑ altero

ſatiſfacit q̃ȝ in principali requireret̃ vt quidã dicunt moti
hac racione/ qꝛ pena ꝓpria magis ſatiſfacit ꝙ̃ aliena / peã
enĩ p̃cipue habet vim ſatiſfaciẽdi ex caritate ex qua hõ ip-
ſam ſuſtinet Et qꝛ maior caritas apparet ĩ h. ꝙ aliquis ꝓ
altero ſatiſfacit/ ꝙ̃ ſi ꝓ ſe ſatiſfaceret Ideo minor pena re
quirit̃ in eo qui pro alio ſatiſfacit/ ꝙ̃ in ꝑncipali requirere
tur Unde dicitur in vitaſpꝝ̃/ ꝙ ꝓpter caritatez vniꝰ qui
alteriꝰ fratris ſui caritate ductꝰ / pniãm fecit ꝓ pccõ . qḋ ñ
cõmiſerat Alteri pccm̃ qḋ ꝯmiſerat dimiſſũ eſt Nota 3ͦ
ꝙ qui ꝓ alio ſatiſfacit/ et ſi mereatur ſibi ipĩ ſi eſt in carita-
te .non tñ ſatiſfacit pro ſe /niſi forte intenderet ꝑtem ſatiſ-
factionis pro ſeip̃o retinere .et tunc minus ꝓficeret alteri
quo ad ſatiſfactionẽ Nam cum ipa ſatiſfactio ſ̃ finita / nõ
p̃t tota vtriqȝ proficere ſecundñ totam v̾tutem Uerꝝ tamẽ
eſt / ꝙ ſi ille pro quo quis ſatiſfacit non indiget . vtpote qꝛ
eſt in gloria vel non eſt capax quia eſt damnatus tunc ille
qui ſatiſfacit ſi habet talem intencionem in habitu . ꝙ ꝓ ſe
faceret ſi crederet non ꝓficere illi pro quo fit / ꝓculdubio
ei proficiet et ſic verificabitur illud luce x. Si ibi non fue-
rit filius pacis /pax veſtra reuertet̃ ad vos Si queratur
hic /ſi quis diceret morienti ꝙ totam penam peccatoꝝ ſu-
orum ſuſciperet et pro eo ſatiſfacere vellet/an talis moriẽs
ĩmeditate poſt mortem ad celum volaret Dicendũ ꝙ nõ
ſed pateretur in purgatorio quouſqȝ ille ſatiſfactionẽ fece
rit pro eo quam ſi non fecerit/ tunc vterqȝ eſt debitor illius
pene .vnus ꝓ cõmiſſo/ alius pro omiſſo .nullus enim pa-
diſum ingredi poteſt .niſi ſcoria tota peccati prius purget̃
et niſi ſit extra omne debitum Ita ꝙ neqȝ ſit ipſe debitor/
nec aliquis pro eo .vt dicit richardus de media villa in q̃r
to d. 20 Et tñ de hac prima propoſicione

Sequitur z. ꝑpoſitio ſeu miōꝛ hui⁹ ꝑme materie

Hoc aūt fieri ſolet in fraternitatibꝫ. in quib⁹ eē ſcōs ad
oꝛādū ꝓ nob/ non paꝝ incitam⁹ Pꝛiā ꝑs q̄ dicit ꝙ h̅
fieri ſolet in fr̄nitatibꝫ. ſ. ꝙ intencio vni⁹ de fraternitate di
rigat̄ ad alios ꝯfrēs Patet ꝑmo aucte ꝑmi macha. xii. v
bi dicit̄ /nos oī tp̄e memoꝛes ſum⁹ vr̄i in ſacrificijs que of
ferim⁹ et obſuationibus ſicut fas ē /et decet meminiſſe fra
trum Secundo rōe ſic/ qꝛ qn̄cūqꝫ eſt pluriū ꝯuencio/ſeu
ſocietas ꝑpter aliqḋ ſpeciale cōmoduꝫ oꝫ intencionē vni⁹
dirigi ad alteꝝ. h̅ ſic eſt in fraternitatibus de quib⁹ loqui
mur /vt infra ptēb' ꝗ ꝫc Tercio patet a ſili de ſocietate l'fra
ternitate ciuili. q̄ ſola intencione l'ꝯſenſu contrahit̄ vt ptꝫ
inſtituta de ſocietat e Sic eni diffinit̄ ſocietas a tulio ꝙ eſt
duoꝝ vel pluriū ꝯuencio ꝯtracta ob ꝯmodioꝛē vſū /et libe
rioꝛem queſtum Sed nō h̅ ꝑ°. /ꝙ intencio alic⁹ ſm beatū
tho. in iiij diſ. 20. p̄t ad alteꝝ dirigi tripl'r Pꝛiō in ſingu
lari. ſicut cū quis ꝓ alio ſatiſfacit determiāte Secundo in
ſpeciali/ ſicut cū quis oꝛat ꝓ ſua congregacione vel ſocieta
te Tercio in gn̄ali/ vt cū quis opa ſua oꝛdinauit ad bonū
toci⁹ eccl'e Primo mō p̄t vnuſquiſqꝫ ꝑpꝛia autoꝛitate vni
vel plurib⁹ per intencionē opa ſua dirigere. et ſic pro his
ſatiſfacere Secūdo mō p̄t ille qui p̄eſt cōgregacioni qui
vicꝫ p̄t illa opa applicare cui vel quibꝫ vult Applicādo in
tencionē illoꝝ qui ſūt de ſua ꝯgregacione/ Ad hūc vl' illos
detmiāte Et ſm h̅ dant̄ a prelatis religioſoꝝ lrē frater
nitatis vel pticipacionis Tercio mō p̄t ille qui p̄eſt toti ecclē
generaliter/ ſicut papa vel illi qui in ptem ſolicitudis ſunt
aſſūpti ſic' cardinales et epi Hec āt coīcacio 3ª ſola ꝑpꝛie
dicitur indulgēcia Alie ptinent ad fraternitates

Nota 2°. / ꝙ triplex eſt fraternitas. ſcꝫ naturalis ciuilis et
ſpūalis Naturalis eſt multiplex vna gn̄aliſſima /ſm quā o
nes creature ab vno pr̄e deo deſcendentes dicūt̄ frēs ꝛ ſe
cundum banc be. franciſc⁹ fratno nomine aiālia cūcta vo

cabat ¶ Secunda gñalis ſm quā omnes hoīes ab adā deſ
cendentes ſūt frēs Tercia ſpēāl' vt qui ex eadez ſūt tribu
vel cognacione Quarta ſpecialiſſiā / vt qui ex eodē ſunt
patre vl' matre Ciuilis eciā eſt duplex vna ſocial' ſecundū
quam ſocij dicūt fratres Altera ac optima ſm quā adop-
tati ab eodem eciā dicunt frēs Spūalis vō fraternitas ē
quintuplex Priā gñaliſſima / ſm quā ōnes viatores ſunt
frēs / ſiue gentiles ſiue xp̄iani vel iudei qui q̄ diu ſūt i hac
via / actu vel potencia xp̄o capiti cōiungūtur . ſecus eſt de
damnatis Secunda gñalis . ſm quā omnes xp̄iani p baptiſmū
regñati / ſiue ſint in grā ſiue non / frēs cenſent Terci-
a ſpecial' ſm quā ōnes ⁊ ſoli in caritate exñtes frēs vocant
Quarta ſpecialior / ſm quā qui ſunt eiuſdē collegij vel re-
ligionis ſeu ꝯgregaciones frēs dicūt Sꝫ quinta ſpēāliſſiā
de qua ē ſmo . q̄ eſt illoꝝ qui mutuo bona opa ꝯmunicāt vl'
pro quibꝫ ſpēāliter aliq̄ bona in ꝯi fiunt . ad h̄ enim ſunt ta
les fraternitates in eccījs inſtitute vt patebit infra ¶ Nō
3o / q̄ inter has ōnes frñitates / ſpūal' . et illoꝝ qui ſunt in ca
ritate et qui ſibi mutuo ſua bona opa cōicant melior puri-
or et forcior eſt ſaltē / q̄ naturalis vel ciuil' et h̄ ꝑpter tria ¶
Primo qꝛ fūdat' ſup forciori ⁊ meliori fūdamēto . ſ. cari-
tate / de q̄ ad roma . xii. caritatem fraternitatis iuicē diligē-
tes . quanto enī caritas melior et p̄cioſior eſt q̄ caro vel ali
quod tp̄ale / tanto melior eſt fratn̄itas caritatis . q̄ natura
lis vel ciuilis ¶ Secundo . qꝛ nullū malum ſecū ꝯpatit' nec
malo admiſcetur . carnalis enī fraternitas vel ciuilis q̄nqꝫ
lites et cōtenciones ſecuꝫ patit' . vt patuit in p̄mis fratribꝫ
ſcꝫ abel et cayn . ſꝫ in ſpūali nihil tale inuenit' ſed ſoluꝫ cari-
tas et amor vt pꝫ p̄ma petri p̄mo vbi dicit' in amore fratn̄i-
tatis caritatem ¶ Tercio qꝛ actum habꝫ nobiliorē Actus
enī fratn̄itatis carnalis / vt ꝯmuniter / eſt plus diligere car
nem q̄ ſp̄m . in fratn̄itate vō ſpirituali eſt ecōuerſo Nñ ei

ꝑcipue cōpetit illud pe. ꝑ. 2. fraternitatem diligite Et tm̄
de iſta pͣ pte ¶ Secunda ps que dicit. ꝙ in fraternitatibꝫ
.ſ. de quibus h̄ loquimur. ſcōs ad orandū pro nob̄ non pa
rum incitamꝰ. patet ꝑmo autoritate bernardi dicentis. ꝙ
hec nostra et ſcōꝝ coherencia eſt. vt nos ꝯgͣtulemur eis. ⁊
ipi cōpaciant̄ nobis nos deuota meditacione regnemꝰ in
eis Ipi in nobis et ꝑ nobis militent pia interuēcioē Se-
cundo pꝫ racione ſic. tum qꝛ alias eccīā fruſtraret̄ que ip-
ſos honorat ⁊ in eoꝝ noīe fraternitates inſtituit vt eos ad
orandū ꝑ nob̄ incitet. tū qꝛ longe ab ipis abeſt ingͣtitudo
vtpote qui ſūma caritate pollent et optāt nos eē conſortes
et ꝯciues ſuos Igitur cum eos honoramꝰ vel in eoruꝫ no-
mine vel honore fraternitates inſtituimꝰ ipſi vices repen
dunt. et orant pro nob̄ Tercio patet h̄ exemplo qd in legē
da aurea In hyſtoria de oībꝫ ſanctis hētur. de cuſtode ec
cleſie ſci petri in roma qui in nocte poſt ꝑdictum oīm ſanc-
torum feſtum raptus in ſpiritu. beatā vͥginē cū angel' ⁊ ſāc
tis. coram throno diuine maieſtatis orantes pro xp̄ianis
in recōpenſā honoris ſibi ab ipis illa die exhibiti vidit et
audiuit ¶ Sed ꝑ clariori huiꝰ ptis intellectu Nōꝫ. ꝙ et
ſi deꝰ ſcḋm b. tho xv. diſ. iiij. ſit principaliter orandus ⁊ ho
norandꝰ vtpote qui ꝑncipalit̄ dat grām et gloriā tn̄ ipe vo
luit vt eciā ſcōs honoremꝰ ⁊ oremꝰ Atꝫ eos ad orandum
ꝑ nob̄ incitemus Et h̄ ꝓpter tria Primo ꝓpter noſtraꝫ
inopiā in merēdo vt viꝫ vbi nrā non ſuppetunt merita Iu
uent aliena Scḋo ꝓpter ipoꝝ ſcōꝝ gloriam. ſicut enī de
us vult eos gl'ificare ꝑ eos miracula faciendo tā ex pte aiā
rum ꝙ corpm. ſic vult vt ⁊ nos eos gl'ificemꝰ et honoremꝰ
atqꝫ ad orandū ꝑ nob̄ incitemꝰ Tercio ꝓpter dei reuerē
ciam vt cum pccōr qui deū offendit non audet ad deū ī ꝓ
pria pſona adire ſaltē ſcōꝝ patrocinia valeat implorare vt
pro eo apud deum intcedant Poteſt aūt addi et iiij. raci
o ad ſuandū viꝫ ordinem diuine ſapiē ſcḋm quem vltiā per

media reducuntur in ipm̄ deum .et ħ eſt quod dr̄ iob quin
to Ad aliquē ſcōꝝ conuertere ¶ Nota 2. ꝙ beati in patria
ſm tho. xv. et xlv. diſtinctione q̄rta vident oraciones ⁊ de
uociones / quas ad eos dirigim⁹ vl' habem⁹ et ōnia opa q̄
ad eorum honorem facimus Vident inq̄ꝑ in diuina eēnci-
a / que eſt ſpeculum mundiſſimū et volūtariū in quo quic
quid ad eorum gloriam ꝑtinet eis lucꝫ. dicente gregorio iȝ
moralium . quid ē quod non viderent / qui videntem omni
a vident ſupple. ſm bea. thomā . quod ad eoꝝ gloriam ꝑti
net . ad gloriam aūt et ꝑfectionem eoꝝ pertinet . vt habeāt
quicquid volunt. et nichil inordinate velint hoc aūt recta
voluntate quilibet vult . vt ea que ad ipm̄ ꝑtinent cognoſ-
cat Unde cum nulla rectitudo ſāctis deſit . volunt cognoſ
cere que ad ipos ꝑtinent. et iō opꝫ . ꝙ illa in verbo cognoſ
cant hoc aūt ad eorum gloriam ꝑtinet ꝙ auxilium indigen
tibus prebeant . ſic eni dei cooperatores efficiuntur . quo
nichil diuini⁹ ſm bea. dyoniſium et eē cognicionē hn̄t eoꝝ
que ad ħ requirunt̄ . vident igitur vota eoꝝ / qui ħ quocūꝫ
modo eos interpellant vel corde vel v̄bo vel facto ¶ Ter
cio nota / ꝙ duꝫ ſcōs interpellamus p̄fato modo / pro nob̄
inceſſanter orant / et optinent quod petunt Verū tn̄ eſt ſe-
cundū dn̄ꝫ pe. de tharentaſia / ꝙ optinere p̄t aliquis aliqd
duplici via Aut ꝑ viam iuſticie et meriti aut ꝑ viam ḡcie ⁊
ſupplicacionis ſicut in curia ſūmi pontificis tradunt̄ lrē q̄-
dam de ſimplici Juſticia / quedā de gracia / et vtroqꝫ mō
ſci optinēt ꝓ nob̄ orantes / qꝛ vt dr̄ mgr̄ in iiij. diſ. xlv. Ju
uant nos merito qd̄ meruerūt in carne / et iuuāt voto qd̄ ſū
dūt iā ꝓ nob̄ ad deū et ex hijs duobꝫ ſp̄ eſt efficax eoꝝ inē
ceſſio Sꝫ inēceſſio eoꝝ ꝑ modū meriti / eſt orō inēꝑretati
ua . et ſp̄ exauditur q̄ntū de ſe eſt / nō tn̄ ſēp / ipedientibus
q̄nqꝫ peccatis noſtris Interceſſio vero per modum voti
eſt orō vera / et ſemper exauditur / qꝛ non optant niſi quod
ſciunt deum velle fieri / vel ſimpliciter vl' eis orātibus Et

tantum de 2ª ꝓpoſicione huius materie

Tercia ꝓpoſicio ſeu ꝯcluſio hui⁹ prime materie

Quãuis ergo dauid dicat ꝑticeps ego ſũ oĩm timenci um te Rite tñ in eccã / certis ſblimitibus ſunt fratni tates inſtitute ¶ Prima ps hui⁹ ꝓpõnis / que eſt de dicto dauitico / ſatis nota eſt ex hijs / que dcã ſunt in pma pte p me ꝓpoſicionis ſeu maioris hui⁹ materie Sed. 2. ps tri pliciter ꝓbatur: Priõ autoritate pſalmiſte dicẽtis Ecce ꝙ bonũ et ꝙ iocũdũ habitare frẽs in vnũ Itẽ p¹ pe. 2. frat nitatem diligite ¶ Secundo pʒ roẽ ſic / illud eſt rite inſtitu tum qd ẽ op⁹ ṽtuoſũ / vtpote ad dei et ſcõꝝ cultũ ꝓpt́ ſpi rituale ꝯmodiũ ordinatũ / ⁊ ſic eſt de fraternitatibʒ de qui bus loquimur igitur ⁊c Maior pʒ / qꝛ tale opus ptinet ad ṽtutem r̃ligionis / q̃ debitũ cultũ deo et ſcis exhibet ſecun dum btĩ tho. 2 2. q. lxxxj. Minor ṽo patebit in ſequẽti bus ¶ Tercio pʒ ħ p ſiĩitudinẽ reptã in ciuilibʒ. ſi eni iura vl' leges ciuiles ꝓpter ꝯmodũ tpale ſocietates admittunt rite / ml'tomagis eccıã hoc p̃t admittere ꝓpter ꝯmodũ ſpi rituale ¶ Sed circa hãc ptem / p fine hui⁹ materie notan da ſunt tria. pmo ꝙ fraternitates iſte in ſacra ſcriptura / et in geſtis xp̃i ac ſcõꝝ habent fundamentũ Ipe eni dei fili⁹ in pmis totum gen⁹ humanũ ditauit / et honorauit. in hoc ꝙ nrãʒ fraternitatem accepit Ipe inꝗ qui erat pmogeni tus in multis fratribus Ad roma. viij. et qui ſuos diſcipu los fratres võuit Jo. vltimo Demũ ipe nobis oiã opa et merita ac paſſiones ſuas coĩcauit. cũ p nobis ſatiſfecit / ⁊ nob ianuam regni celeſtis aperuit. dicente yſaya eiuſdem liij. c. vere lãguores nrõs ipe tulit ⁊c et breuiter ſm ibero. oiã q̃ fecit, p procurãda boĩm ſalute ſfecit Et iõ beat⁹ pau. pma ad cori. 9. hui⁹ fraternitatꝭ et beneficencie ꝑticipacio nem expoſcens dixit. omnia facio ꝓpter ewangeliũ vt ꝑ ticeps ei⁹ efficiar. vnde Et be. petrus eſtimãs ſibi grauiſ ſimum detrimentum. ſi hui⁹ fraternitatis perticipacionẽ

ꝑderet/dicente ſibi .xᵒ. Jo.iꝫ. ſi non lauero te non hẽbis
ꝑtem mecum Rñdit/ dñe non tm̃ pedes ſ̃ et manus ⁊ ca
put Secundo eciã ꝓncipaliter be. paulꝰ ſuis in epl̃is i q̃-
bus eos quibus ſcribit vocat frẽs eiſdẽ ſuos labores ⁊ orõ
nes legitur cõicaſſe. vñ ip̃e dicit ⁊ ad corin. iꝛ ego libẽtiſſi
me impendã/et ſupipendat ip̃e aiãbus vr̃is Itẽ ad colo-
cenſes ꝑmo .nũc gaudeo in paſſionibus ꝓ vob̃/ et impleo
ea que deſunt paſſionũ xp̃i in carne mea/ ꝓ corꝑe eꝰ qđ eſt
ecciã Item ad ephe. ꝑ. Audiens fidẽ veſtrã/q̃ eſt in xp̃o
iheſu/ et dilectionẽ in õnes ſcõs non ceſſo g̃cias agere pro
vob̃/memoriã vr̃i faciens orõnibꝰ meis .et ʒᵒ. beatꝰ Johã
nes in canonica ſua tercia Ita dicit gayo cariſſimo quẽ eᵒ
diligo in v̾itate/de omnibꝫ oracionẽ facio/ ꝓſpere te ingre
di et valere Poſtremo et q̄rto plures ſci prẽs fratn̄itatẽ
inter ſe habuerunt/et orões ſuas ac bona oꝑa alijs cõmu-
nicauerũt necnõ et ſibi cõmunicari pecierũt ſicut ancelmꝰ
Bernardꝰ Dñicus/ et mille alij vt pulchre wigel. i ſua ſũ
ma de indulgencijs deducit et declarat ¶ Secundo nõ
q̃tum ꝓ nũc mihi occurrit/ duodecim vtilitates ex frater
nitatibꝫ ꝓuenire poſſũt Quaꝝ nouem i hac vita ꝯtingũt
Alie tres poſt hanc vitã Prima eſt ampliacio cultus di
uini et ſcõꝝ/vt pꝫ in altaribꝫ capellis iocalibꝫ/et miſſis q̃ a
ꝯfratribus fraternitatũ fũdant̄ vl' fiunt/et indies multipli
cantur et ãpliant̄ /que tñ alias non fierẽt Secũda eſt me
ritoꝝ augmẽtacio/ſi ſaltem talia ex caritate fiãt Tercia ẽ
ſatiſfactio pro pccĩs In quãtum talia oꝑa penalia ſũt et ꝑ
ꝯſequens ſatiſſactoria Quarta eſt dei et ſcõꝝ maiꝰ ⁊ fre
quencius auxilium/qui ſic nos viſitãt ſuis bñficijs et auxi
lijs/ ſicut eos colimus et veneramur Quinta eſt facilior
ꝑcum exaudicio/dicẽte criſoſtiõ/ q̄ libenter deꝰ hanc ora
cionem audꝭ quã xp̃ianus non ſolũ pro ſe ſ̃ ꝓ alijs orat vt
patet math. xviij. vbi xp̃s dicit/ ſi duo ex vob̃ ꝯſenſerint ſu
per terram de omni re quacũq̃ꝫ petierint fiet eis a prẽ meo

Sexᵃ eſt a mltis ꝑiculis liberacio per oroēs et merita ſcoꝝ
qui ſuos confrēs l'qui eos deuote inuocāt ƀᵐ bea. tho. xlv
diſ. iiij. ex ptāte ſpeciali eis a deo data a multis ꝑiculis ⁊ i
firmitatibꝫ preƀuant. vt beatꝰ ſebaſtianꝰ a peſte /anthoni-
us a ſbitanea morte/ et ſic de alijs Septima eſt caſus rari-
or in pctō vel recidiuacio/ qꝛ ꝓůbioꝝ xviij. dicitur/ frater
qui iuuatᷣ a frē quaſi citas firma Octaua eſt facilior a pec-
catis reſurrectio / qꝛ eccāſtes quarto / ve ſoli qꝛ ſi ceciderit
non hꝫ ſbleuantē /ſi fuerit duo fouebuntur mutuo Duo-
bus enī mortaliter peccātibꝰ vno exñte in aliqua bonoruꝫ
fraternitate et altero nō /primꝰ ceteris paribus faciliꝰ vel
cicius reſurget ꝙ aliꝰ/ et h̄ per merita et orōes illiꝰ fraťni-
tatis vel ꝯfrm̄ vel pociꝰ coopāte ſancto vel ſcā i. cuiꝰ hono
re fraternitas illa eſt inſtituta Nō eſt pax inter xp̄ianos
nam cū fraternitas noⁿ ſit caritatis et vnitatis/ ex fraterni
tatibus homines pacificantur/aut pacificari debēt ſaltem
qui ſunt in eadē fraťnitate . quia eccl'aſtici xxv. concordia
frm̄ maxime placet deo ſicut per oppoſitū diſcordia valde
ei diſplicet vt patet ꝓů. vij. Preter has nouem vtilitates
quas ꝯſequimur in hoc ſeculo Sunt tres alie que ſequūt
ex iſtis in alia vita . quaꝝ prima ē inferni euacuacio 2ᵃ pur-
gatorij euaſio . l'ſaltem ab eo facilior liberacio. 3. vero glo
rie conſequucio/ vel maior in ea numeracio que ōnes tres
ſequuntur ex nouem ꝑmis/ vt de ſe pꝫ ¶ Nota 3ᵒ. et vltiō
ꝙ notanter dixi certis ſblimitibus qꝛ ad verā fraťnitatem
de qua hic loquimur iiij. requirūtur . pᵒ. titulus honꝰ ⁊ ho
neſtus / vtpote in honore alicꝰ ſci vel ſancte non demonis
vel cuiuſcūqꝫ hoīs viatoris/ ſeu eciā defūcti ab ecciā nē ca
nonizati Secūdo cā iuſta/ puta vel pure ſpūalis ad ꝯmu
nicandū vizꝫ ſibiīuicē bona opa vel miſſas ⁊c. vel eciā tpal'
ſed pia / vt ꝓ pauperibus alendis captiuis redimēdis /ca
pellis edificādis/ et huiuſmōi Tales eī frnitates q̄ ꝓ tali-
bus cauſ fiūt /ſūt laudāde et qui eas deſpicᷣ ē anathemati

ſand⁹ diſ. xlij. ſi qs deſpic᷑ / niſi forte eeñt alique alie ꝯdici
ones eas viciãtes: 3ᵒ. requirit᷑ mod⁹ licit⁹ et honeſt⁹ in i
greſſu et egreſſu . vt viz nichil ibi fiat / qḋ ñ ſit ad dei et ſcõ-
rum gl'az / l' fideliũ vtilitatem. puta l' ad ſatiſſactionẽ / vl' ad
h̄ ꝙ mens hoīs deo ſbiciat᷑ / et corpus rõi / ſ̄ᵐ dei et eccĩe or
dinacionẽ / et ꝯſuetudinẽ eoꝝ cũ quibꝫ hõꝯuiuit talia ei ri
te fiũt in diuo cultu / et ad v̄tutẽ religionis ꝑtinẽt Si ãt fie-
ret in eis aliquid / qḋ de ſe ꝑtinet ad di gl'am aut ad vtilita
tem aĩaꝝ aut eciã eẽt preter dei et eccĩe ꝯſtitucionẽ vel ꝯ̄ cõ
ſuetudinẽ / q̄ h̄ aug. ꝓ lege hñda ẽ totũ hoc eſſꝫ reputãduꝫ
ſuꝑfluũ et ſuꝑſticioſũ . vt vult be. tho. 2 .2. q. 93. Requiri
tur eẽ ſpeã' mod⁹ in igreſſu / vt viz fiat ſine oĩ pacto exꝑſſo
vel tacito / ſaltem de aliquo tꝑali dando / ſiue ſ' ſũma pecu
nie / ſiue ꝯuiuiũ ſolẽne / ſiue qḋcũqꝫ pecũia eſtĩabile . vñ ſta
tuta negatiua in talibꝫ ſũt ꝑiculoſa / et pietatẽ excludentia
et vt puto ſymoniaca. vt ex b. tho. 2 2. q. 100. hri p̄t v̄bi grã
ſi ſtatuat᷑ / ꝙ qui ñ dederit tm̄ non erit de tali fraternitate.
ꝑ h̄ eni p̄cludit᷑ via pauꝑib⁹ non ingrediendi / poſſet tm̄ qs
p⁹ ingreſſũ ꝓprio motu / vl' ſuãdo ꝯſuetudinẽ alioꝝ / dare
aliquid ꝓ ſuſtentãdis aut ꝯtinuãdis oneribꝫ pijs illi⁹ frat̂
nitatis / vt ẽ acceſio luiãriũ in officio diuini cult⁹ / celebraci
o miſſaꝝ et ſic de alijs ſic' p̄t quis aliũ ꝑ elemoſinas corꝑa-
les ad aliqua ſpiritualia oꝑa faciẽda inducere . puta ad o-
randum vel dicendũ miſſã . l' eciã pro ſtipendio nccitat̄ ſpi
ritualia ſeminãtibus aliquid dare Quarto r̄quirit᷑ intẽ
cio recta / tam ex parte recipientis q̄ ingredientis . vt ſcili
cet non habeatur principaliter oculus ad ꝯmoduꝫ tempo
rale / ſed ad honorem dei et ſalutem anime et corporis.
Hijs enim duabus vltimis condicionibus omiſſis . ſecun
dum magiſtrũ noſtrum iohannem tinctoris pie memorie
Qui de fr̄nitatibus breuẽ ſ̄ fecũdã d̄termiãcionẽ fecit / ſe
pi⁹ reddit᷑ mod⁹ ingrediẽdi fr̄nitates illicitus . tã ex ꝑte i-
gredientis q̄ recipientis . ſic et in õnibus ꝯtractibꝫ ex ſuo

genere ſymoniacis ꝯting. Uel dū intẽcio circa ingreſſū ꝑ-
uertit̃ . cū ſcilꝫ ṗncipalit̃ fert̃ ad cōmodū tēporale/ ⁊ nō ad
honorē dei et ſalutem corꝑis et aīe / et ſic qñꝫ ē illicit⁹ ex ꝑ-
te amboꝝ . ſ. r̃cipientis et igredienti dū ſcꝫ vtriuſꝫ intencio
dcō mō corrupta eſt . Qñqꝫ v̾o eſt illicit⁹ ex ꝑte alteri⁹ tm̄
dū . ſ. vni⁹ inten.º ē rcā/ alteri⁹ ꝑūſa . Uolens igit̃ aliquā fra
ternitatem talē ingredi/ petat humilit̃ ad illam ꝓpter deū
recipi/ in caritate n̄ ficta . nec ſe quiuis titulo tacite l' exꝑſſe
ad aliqḋ tꝑale dādū obliget/ qꝛ h̵ vim pacti hr̄e videt̃ / nec
tm̄ tali ſic puro aiō ꝓpter ſalutē aīe ſue ingredienti ꝓhibi[m]
eſt poſt liberā recepcionem/ ad dei honorē et ſcōꝝ aliquid
dare . puta luiāria vel elemoſiās ad decorādū altaria ⁊ hu
iuſmodi . ymmo ml'tum ꝯmendabile eſt et meritoriū . Hec
oiā tictoris vbi ſup̄ . Et tm̄ de h̵. materia . ſ. de fraternitati
bus in cōi . ¶ Sequit̃ 2ª materia/ q̄ eſt de fraternitate roſa
rij v̾ginis in ſpeciali . Que eciā tres habꝫ ꝓpoſiciones . c⁹
prima et maior talis eſt

Inter ecclē fraternitates illa pocior eē cenſet̃ . que in ꝯfra-
tribus titulo cā vel mō bonis opibꝫ vel orōnibus alias ex
cedere dinoſcitur . ¶ Hec ꝓpoſicio quo ad ōnes ſuas ꝑtes
ſil' ꝓbatur tripl'r . ¶ Priō auctoritate/ ꝑ illā maximā thopi
cam . Si ſimpliciter ad ſimpl'r mag̃ ad magis maximū ad
maximū . ¶ Secūdo pꝫ racione ſūpta ex illa aucte . qꝛ ſi fra
ternita⁹ ſint bone q̄ hn̄t honeſtū titulū / cām bonā/ vel mo-
dum licitum et ſic de alijs . ergo illa erit melior et pocior/ i
q̄ talia ſūt excellēti⁹ . ¶ Tercio pꝫ a ſili' in fratn̄itatibꝫ ciuilibꝫ
in quibus eē illa ē pocior / q̄ in talibꝫ exedit . Itē in exerciti
bus quoꝝ ille ē nobilior / qui nobiliorē hꝫ ducē / mag̃ abun
dat in militibꝫ / et expeditis ad ꝑliū et in necārijs ad bellū
⁊c . Eciam idē pꝫ in cognacionibꝫ vl' ꝯmunitatib⁹ . Sed ne
longi⁹ morer . ¶ Hic nota ṗmo / ꝙ meli⁹ eſt hr̄e fraternita
tem cum melioribus et ꝑfcis / qui nulla vel modica indigēt
ſatiſfactione/ ꝙ̄ cū alijs . qꝛ tales ꝑfecti magis de ſuis bōis

opibus apponūt in fraternitatib⁹. et cū hoc min⁹ aut nichil de ſatiſfactione/q̄ fit ꝑ illis de fraternitate recipiunt. q̄re maior pars ſatiſfactionis cedit alijs.

¶ Nota 2º. ꝙ ceteris parib⁹ meli⁹ ē bre fr̄nitatē cū multis ꝙ̄ cū paucis. et maxime loq̄ndo de ill' fr̄nitatib⁹/quib⁹ vnuſquiſq₃ aliq̄s oꝛōes ꝑ oībus de fraternitate legit/vel aliqđ ſatiſfactiōis opus apponit/tunc enim non minuitur frcūs cuiuſlibet in pticulari/ymmo mag auget̄/tū q₂ bonū q̄to coīus tāto diuini⁹/tū eciā q₂ ipoſſibile eſt pces multorū nō exaudiri Ex quo rep̄hendi merito pn̄t hi/qui i quibuſdā fraternitatib⁹ vltra certū numerū plures nō admitūt in tpalibus p̄cipue paupes qui nō habūdant abijciūt. qui tn̄ de ſpūalib₃ plus apponere pn̄t.

¶ Nota tercio et finalit̄. ꝙ q̄uis ſancti ſupiores magis ſint deo accepti/ꝙ̄ inferiores. et per conſeq̄ns/fraternitas in honore eorū inſtituta eſt pocior ſaltem ceteris paribus/ tn̄ vtile eſt interdū minores ſcōs orare vel honorare/vel in eorū nomine fraternitates īſtituere Et hoc ꝑpter. v. raciones. quas be. tho. xlv. diſ. iiij. tangit Prima. quia interdum aliquis habet maiorē deuocionē ad minorē ſanctū ꝙ̄ ad maiorem Ex deuocione autem maxime dependet oracionis vl' boni operis effcūs Secūda ꝑpter faſtidium tollendum/quia aſſiduitas vnius rei faſtidium parit. per hoc autē/ꝙ diuerſos ſcōs oramus/quaſi in ſingulis nouus feruor deuocionis exitatur Tercia q₂ quibuſdā ſcis. eciā minoribus datū eſt/in aliquib⁹ cauſis patrocinari. ſic̄ b. āthoꝯtra ignē. et b. ſebaſtiano ꝯtra peſtē ⁊c. Quarta vt honor debitus omnibus exhibeat̄ Quinta ꝙ plurium orōibus q̄nq₃ impetrat̄/qđ vnius oracione nō optinet̄ Et tn̄ de illa prima propoſicione

¶ Sequit̄ ſcđa ꝑpoſicio ſeu minor hui⁹ materie.

Huiuſmōi videt̄ eſſe nr̄a btē virginis de roſario fraternitas ſub certo ſalutacionū et oracionū dominicaliū

inſtituta numero Qui quidē numerus/ſicut et cōfrm̄ con
ſcriptio atꝫ ſignoꝝ delacio/non caret miſterio. Ante de
claracionem ſingularum ꝑcium huius propoſicionis tria
de hac fraternitate ꝓ ſequencium ampliori noticia preno-
tare curaui. Primo/quis ſit huiꝰ fraternitatis inſtitutor
vel autor Secundo/quis inſtitucōis et ingreſſus in eam
modus Tercio de nomine eius/quare videlicet de roſa-
rio vel beate virginis pſalterio nūcupatur. De primo igi-
tur nota. ꝙ anno dñi. M.cccc.lxxv. Illo videlicet tempo-
re/quo karolus burgundionū dux nuyſſiam inſigne rheni
oppidum obſidebat. videntes ſancte ciuitatis colonienſ
ciues periculū ſibi non ꝑuū iminere. niſi ꝗ̄ citius de reme-
dio prouiderent oportuno Nedū armis ⁊ ceteris neceſſa-
rijs munierunt. ſed et ſuos inuocantes patronos. Reges
videlicet martires ac virgines et precipue pijſſimam dei
mrēm virginem dico mariam/meſtorum cōſolatricem/ad
oracionis p̄ſidiū confugerūt In hos autem quidā non ꝑ-
uus eiuſdē virginis zelator/ſacre theologie ꝓfeſſor/ac in ꝯ-
uentu p̄dicatorū eiuſdē ciuitatis tunc prior/ad ipſam virgi-
nem mariam ſe totum conferens/fraternitatē de ea inſtitu-
ere/et deuocionē illam ātiquā de eiuſdem virginis roſario
ꝓ parte abolitam renouare/vt ip̄a virgo p̄dictam ciuitatē
a ꝑiculis tunc imminentibꝰ ꝓtegere et p̄ſeruare dignaret̄
humiliter et deuote cōcepit et ſpopōdit Mira res. ſ; non
impoſſibilis ei de cuiꝰ plenitudine accipiunt vniūſi Nam
vbi tūc magna ſanguinis effuſio timebat̄ ſubito nō ſine vᷓ-
ginis ⁊ ſanctorū auxilio/magna ſpes future pacis receden-
tecū tranquillitate principe ſuꝑuenit Cuiꝰ rei grā ne igra-
titudinis mater obliuio/mīe ⁊ pietatis fontē ſcaturientem
exiccaret. et vt ip̄a virgo ī eiuſdē populi ꝓtectione ⁊ cuſto-
dia amplius ꝑſeueraret Idem p̄nominatus p̄or de ꝯſilio
mgrōꝝ et prīm ſui ꝯuentus Ad preceſqꝫ ⁊ vota multarum
vtriuſqꝫ ſexus eiuſdem ciuitatis deuotarum perſonarum/

quod conceperat adimpleuit. atqꝫ prefatam fraternitatē
certis ſub limitibus/de quibus immediate dicetur inſtitu
ens/eam in feſto natiuitatis beate virginis marie eiuſdem
anni Ad laudem et gloriam ipſius virginis necnon et mul
torum edificacionem publicari/et poſtmodum approba-
ri per ſedem apoſtolicam dotariqꝫ multis indulgencijs fe
cit et ꝓcurauit. vt magis infra patebit ꝙuis tamen appro-
bacione non eguerit/vt ex prima materia ſatis patuit. ¶
Pro finali autem cōcluſione huius notabilis caueat que
ſo lector horum/quicunqꝫ eſt ne pretactum inſtitutorē cu-
ius intencionem ſolus ille qui ſcrutator eſt cordium nouit.
In hoc facto diiudicare ſiniſtre velit. quia ſi de indrn̄tib⁹
non liceat nobis ſecūdum ſcripturas iudicare. ſed omnia
debeant ī meliorem partem interpretari/ꝙto magis de ſe-
cretis cordis vel de intencione ī operibus bonis ad dei vl'
ſanctorū gloriam ordinatis. ſicut eſt hec fraternitas vt ſta-
tim patebit.
¶ De 2º. viꝫ de modo inſtitucōis vel ingreſſus hui⁹ fra
ternitatis Sciendū ꝑmo ꝙ ip̄a ī ſola dūtaxat q̄rundā orō
nū liberali cōicacione fūdata et inſtituta ē Ita ꝙ in ea nul
lū tp̄ale dandū eſt/nec in ingreſſu nec ī egreſſu vel ꝓgreſſu
Vn̄ ſi qui ꝙ abſit facerent eā queſtuariā/aut ꝑ eā extorq̄re
vellent pecunias. tūc reuera tꝙ pſeudo ꝓphete ſūt vitādi/
et excludendi a fraternitate iſta Et vt timeo puniendi ab
ip̄a glorioſa virgine maria/vtpote qui ſue fraternitatis pu
ritatem ſic inficiunt vel maculant Sciendū 2º. ꝙ oracio q̄
principaliter in hac fraternitate cōicatur/eſt ſalutacio an-
gelica vna cū oracione dominica inter cūctas oraciones p̄
ponenda. de quaꝝ tn̄ exellencia plura dicentur infra Ita
qꝫ volens hui⁹ fraternitatis cōfrm̄ numero ſociari/et frēm
reportare ſalutarē/debet oī ebdomada tria roſario centū
et l. Aue maria/cū. xv. Pater nr̄. cōtinencia Intmiſcen
do ſcꝫ ſꝑ poſt decimū aue maria vnū pater noſter. ꝑ ſe vl' ꝑ

aliũ dicere vel legere. nec oꝫ/ꝙ genib⁹ flexis vel in eccliã vł ſimul vel certa hora vel die dicãť. ſ ſufficit hoc totũ dixiſſe ſimul/vel ꝑ ꝑtes in fine ebdomade Si quis aũt ĩ aliqua ebdomada/vel ex negligencia/vel certo ꝓpoſito/vel aliqua occupacõe neglexerit/nõ debet in alia ebdomada repetere/nec de illa obmiſſione ꝯſciãꝫ vel cõfeſſionẽ facere/qꝛ nulla eſt hic obligacio culpe/ſ dũtaxat illius pene/ꝙ qui in aliqua ebdomada hoc obmittit priuať ꝑticipacione alioꝝ roſarioꝝ/q̃ in eadẽ ebdomada dicũť a cõfribus alijs Quia eñi orões vel quecũqꝫ oꝑa penalia/q̃ fiũt ab vno nõ ꝓſunt alijs ꝑ viã ſatiſſactionis. niſi ex ꝑte agentis ad alios. ſ. ſuã intencionẽ r̃ferentis vt ſupra patuit in ꝑma ꝓpõe ꝑme materie Jdeo dũ quis p̃dcã dicit vel legit/ſuã intencionẽ actu vel hitu ad oẽs qui de hac ſũt fraternitate ⁊ qui ſimilia faciũt illa ebdomada debet referre Quia eciã melius eſt hrẽ frat̃nitatẽ cũ multis/q̃ꝫ cũ paucis/vt patuit ĩ ꝑma hui⁹ materie ꝓpõe Jdcirco vt hec fraternitas vna et indiuiſa maneat expedit vnũquẽqꝫ p̃dicta legentẽ ĩtencionẽ ſuã ad ꝑmariũ fundacionis locũ. ſcꝫ ad ꝯuetũ p̃dicatoꝝ ĩ colonia et ad oẽs illi⁹ frat̃nitatis frẽs et ſorores r̃ferre Secũdo p̃t iſta tria roſaria ſi quis cui⁹ frat̃nitatꝭ fr̃ vel ſoror illi⁹ deuotiſſimi cãtici ſalue regina/qd̃ cũ ſolemni ꝓceſſione ſingulis ſabbatis diebus dñicis ꝓfeſtis et feſtis añ altare eiuſdẽ fr̃nitatis in p̃dicto ꝯuentu de ſero cãtať/ꝑticipacõeꝫ hrẽ voluerit Jpm debere ſe ibidẽ p̃ntare/aut ſeptẽ Aue maria. vbicũqꝫ locoꝝ tũc fuerit ꝓ ſe et ꝯfrib⁹ dicẽ p̃tact⁹ fũdator ſtatuit et ordinauit abſqꝫ tñ obligacõe cuiuſcũqꝫ culpe/ſed ꝯformis pene q̃ tacta fuit Tercio quia ſciſſima illa vidua ãna nobis ꝓlẽ hanc tã generoſam/ymmo ſororẽ pijſſimam v̄ginem dico mariam ꝓtulit/que fructum vite attulit. hinc eſt/ꝙ ꝓ aliquali gratitudine in honorẽ horũ triũ. ſ. matris anne/et filie marie/et filij xpriſti dei et hominis ſingulis t̃cijs ferijs tria pater noſter. et tria aue maria a confratrib⁹

et ſororib⁹ hui⁹ fraternitatis dici/et ſibiinuicē cōicari ſub pena ꝯſili pretacta/ꝑuoiātus fundator optauit et petiuit. Preter āt iſta que iā tacta ſūt/poterit vnuſquiſq̄ʒ huic the ʒauro tante fraternitatis ſupaddere roſaria orōnes alias miſſas vel bona opera ꝓut ipūs ſcūs dederit/et virgo ipa inſpirauerit Añ quidā legūt omni die roſariū. alij pſalteriū/alij certas orōnes vel opa ſupaddūt. que diſtributor ōniū bonoꝝ vna cū virgine maria vnicuiq̄ʒ de fraternitate ꝓut opus eſt diſtribuit. nō eſt hic eciā ſilencio ꝑtereundū ꝙ ꝓ oibus de hac fraternitate defūctis Poſt q̄tuor feſta ꝑncipalia v̄ginis. ſ. purificacōis ānūciacōis aſſūpcōis ⁊ natiuitatis Aniuſaria q̄tuor cū vigilijs de ſero/ꝯmēdacōib⁹ ac miſſa ſolemni de requiē in altari hui⁹ fratnitatis p̄fatus fūdator de cōi ꝯſenſu oim patꝝ et frm̄ ſui ꝯuent⁹ eciā capitulariter ꝯgregatorū ꝑpetuo fieri ſtatuit et ordinauit. In quib⁹ quidē ſingul' āniūſarijs qui intfuerint dies mille et nōgētos idulgēciaꝝ a decē ⁊ nouē cardinalib⁹ datos vt pʒ in bulla q̄ in ꝯuentu nrō colonienſi vbi hec fraternitas fundata eſt hētur ꝓ qualibet vice optinebūt Tercio ⁊ vltimo eſt hic ſciendū ꝙ hec fratnitas nullos cuiuſcūq̄ʒ ſtatus aut ꝯdicionis excludit. ſʒ eo lecius nedū magnos vel diuites/ſʒ cecos claudos paupes et debiles religioſos et ſcl'ares Juuenes et ſenes recipit quo orōnes eoꝝ facilius adeo teſte ſcriptura nou' exaudiri quinymo ipa eciā mortuos admittit ⁊ facit pticipes p̄cōꝝ bonoꝝ dūmō aſſit viu⁹ qui ꝓ eis facit q̄ dcā ſūt Nō opʒ tñ/ꝓ illis mortuis legere p̄dcā qui dū viuerēt ipius fraternitatis pticipes fuerūt Ut āt huic notabili quiē de mō inſtitucōis/et ingreſſus hui⁹ fratnitatis finē faciā. Qui hui⁹ fratnitatis pticeps eē cupit/oi ebdomada p ſe vel p aliū faciat que dcā ſūt cū ꝑtacta intencione nec requiritur inſcriptio/vel ſignoꝝ que pater noſter dicūtur delacio de neceſſitate/ſed ſolū de ꝯgruencia et de bene eſſe/ſicut patebit in fine huius ꝓpōnis prime. vbi dabū

tur ad hoc multe cõgruencie Et ideo ꝯſulendũ eſt vnicui-
qꝫ/vt faciat ſe inſcribi/et ſigna deferat fraternitatis ſue. ¶
De tercio.ſ. de noīe huiꝰ fraternitatis Nota. ꝙ tribꝰ ſolꝫ
noībꝰ noīari/dicit͛ eñi qñqꝫ fraternitas de roſario qñqꝫ de
ſerto qñqꝫ de btē marie v͛ginis pſalterio/de roſario quidē dr̄
a roſa. qꝛ ſicut beata virgo in ſcripturis roſe cõparatur. ſcḋm il-
lud Ecci. xxiiij. ego quaſi plantacio roſe in iherico. i. in ec-
cleſia militante Iherico eñi interp̄tat͛ luna/in quo deſig-
nat militantē ecclām. que ꝙ̄ diu eſt ī hac vita/multos hꝫ de-
fectus. et ideo ip̄a virgo maria velut roſa/quaſi inter deũ
et nos mediatrix et interuentrix pia plantata dicit͛. Alñ
eciam de ea canit ecclā ſicut ſpina roſam genuit iudea ma-
riā Sic in ꝓpoſito/q̄libet ſalutacio āgelica virgini deuote
oblata eſt velut roſa. in cuius ſignum multa tam in ſpeculo
hyſtoriali/ꝙ̄ in libro de apibus et ceſareo legunt͛ exempla
hoc idē indicācia. p̄cipue de illo milite facto cōuerſo in or-
dine ciſtercienſiũ. qui vt dicit͛ in de apibꝰ/nihil aliud ſciēs
ꝙ̄ ſalutacionē āgelicā. ip̄am cũ maxima deuocione ſp̄ ī ore
habuit vſqꝫ ad mortē/poſtꝙ̄ ex eiꝰ ore roſa pulcherrima/
in cuius folijs litteris aureis et argenteis ſcripta erat ſalu-
tacio angelica ꝓceſſit Simile legit͛ de quodā fratre ordi-
nis regulariũ. in eodem li. de apibus Fertur eciā ſimile de
quodā abbate ꝑ ſiluā ambulante et roſariũ orante/hũc eñi
quidā latro inſequens/vidit columbam albam ad os eius
venire/et idē roſam ex eo carpere et ad celum deferre. ⁊ h̓
tociens vidit quociens ille ſalutacionem angelicam repli-
cauit. Ex hijs igitur et ſimilibus exemplis patet. quare
merito hec fraternitas nominari p̄t fraternitas roſarij.
¶ Secundo vocat͛ ab aliquibꝰ/et p̄cipue in gallia frat͛-
nitas de ſerto. cuius racio noīs forteiſta eſt/qꝛ ſicut ex mul-
tis materialibꝰ roſis/precipue. l. poteſt fieri materiale ſer-
tum. ſic proculdubio ex. l. ſalutacionibus/velut ex. l. roſis/
offerimus he. virgini ſp̄ũale ſertum ſibi haud dubium gra

tiſſimum In cuiꝰ ſignū legi in quodam libello/a deuotis
patribus cartuſienſibus de treueri cuidā ꝓbo ſacerdoti ꝯ
ceſſo. ꝙ fuit quidā deuotus qui ex ſpeciali deuocione ſer-
tū materiale de roſis aut floꝛibus alijs faciebat beate vir-
gini omni die. vel qn̄ poterat floꝛes habere. et eiꝰ impone
bat capiti Ingrediens āt idē poſtmodū religionē cū iſtud
cōtinuare vellet ꝓhibitus fuit. Cuius rei grā temptatus
de egreſſu volenſqꝫ redire ad ſeculū/cōſilio accepto a quo
dam deuoto patre/vt omni die loco illius diceret. l. Aue
maria perſeuerauit/et conſilium ſeruauit. Quodā autem
die dū poſtmodū ambularet ꝑ ſiluam et pꝛetactū conſiliū
exſolueret viderunt latrones quandā virginē coꝛā illo ſtā
tem/ꝛ ad quodlibet Aue maria roſam floꝛidam ex oꝛe eiꝰ
carpentē. atqꝫ ſertū roſeū facientē. et poſt finē capiti impo
nentē. et ſic celū aſcendentē/ex qua viſione ſtupefacti ipi la
trones fratri retulerūt q̄ viderūt et ſic referendo eū ampli
us in ſua deuocione cōfoꝛtauerunt Tercio vocatur qn̄qꝫ
fraternitas de pſalterio mariano et hoc ad inſtar pſalterij
dauitici. quia ſicut pſalteriū dauiticū centū et. l. pſalmos ꝯ
tinet. ſic iſtud centū et. l. Aue maria Itē ſicut eccīā in offi
cio ſuo/ipꝫ pſalteriū dauiticū qn̄ facit de tp̄e integrā ebdo
madā complet et legit. ſic in hac fraternitate vt ſemel in eb
domada a cōfrībꝰ hoc pſalteriū be. virginis legatꝛ ſtatutū
eſt. vt ſupꝛa patuit/de hoc autē numero centenario ſcilicet
et quinquagenario magis infra patebit. vbi ponentur raci
ones cōgruitatis Non eſt autem hic ſilencio tranſeundū.
ꝙ beata virgo ſecūdum Augꝰ. eſt pſalterium cuius ſono
mitigatur Ira iudicis/aufertur ptās inimici et ꝓfertꝛ gau-
diū exultacionis Ex p̄dictis ſatis patēt illa tria. q̄ volui p̄
notare an̄ declaracōem huiꝰ 2. ꝓpōis vel minoꝛis 2. matie
Venio igitꝛ ad declaracionē eiuſdē ꝓpōnis 2. q̄ iiij. habet
partes pꝛincipales quaꝝ p̄ma dicit/ꝙ iſta noſtra be. virgi-
nis fraternitas/in pꝛetactis q̄ ſcilicet tanguntur in pꝛima

ꝓpōne alias fratnitates exedit. qđ patet pꝛimo in titulo. Quia ex titulo hꝫ ſup alias dignitatē vtilitatē generalitatē. Dignitatē quidē/ qꝛ in honoꝛe illius ē inſtituta/ que ē ſuper oēs ſcōs et angeloꝝ choꝛos exaltata/ atqꝫ oī laude dignissima. adeo vt ſi ſcđm ambꝛoſiū omniū nrm̄ membꝛa verterent̄ in linguas adhuc eā laudare ſufficer et nullus. ymmo ſm petrū comeſtoꝛē ei⁹ inſignē laudatoꝛē Si fieri poſſet/ ꝙ arene puluis/ et vnde Undarū gutte/ roſa gēme lilia flamme Et hera celicole nix grando ſexus vterqꝫ Uentorū pēne volucrū pecoꝝ genus oē Siluarū rami frondes auiū quoqꝫ pēne Ros gramē ſtelle piſces angues et ariſte. Et lapides mōtes cōualles atqꝫ dꝛacones. Lingue cūcta foꝛent. minime deꝓmere poſſent Que ſis vel q̄nta v̓go regina maria Que tua ſit pietas/ nec lrā nec dab̄ etas. 2° vtilitatē/ qꝛ in hōꝛe illi⁹ q̄ ē mꝛ dei/ et thezauraria celi. ſm ber. eſt inſtituta. et cui⁹ oꝛō vt ita dicā innitit̄ iuſticie. qꝛ nō fas ē filiū aliquid mrī denegare/ vt dixit ſalomon. i. xp̄s mrī ſue berſabee. i. mrī marie/ ⁊ iō cantat de ea ecciā. nā te filius nl̄ negās hōꝛat Et ſic oꝛō b. v̓ginis videt̄ inniti iuſticie. ſꝫ aliorū ſcōꝝ oꝛōnes magis vident̄ inniti grē et liberati diuine. Cū aliquid eciā a deo petim⁹ ſiue imediate ſiue alijs ſcis mediantib⁹. nō tm̄ ſine hac v̓gine optine⁹. dicente ber. ꝙ redēptur⁹ de⁹ huānū genus vniūſū p̄ciū ꝯtulit in mariā/ ſine ea nl̄ poſſu⁹/ ſine ea miſeri ſum⁹. ſine deniqꝫ ea fcm̄ ē nichil Hec ille. 3° generalitatē. nā ceteri ſci p̄ꝛēs et ſūt ſp̄eales aduocati ſp̄ealiū ſtatuū et ꝯgregacionū. vt dn̄icus p̄dicatoꝝ/ nicolaus nauigāciū et ſic de alijs Sꝫ ip̄a piiſſima v̓go/ mꝛ ē et aduocata quoꝛūcūqꝫ hoīm peccatoꝝ et iuſtoꝛū. ymmo ſm Bernardū oībus oīa fcā eſt/ oībus ſinū mīe ap̄it. vt de plenitudine eius accipiāt vniūſi Eger ſanacionē/ triſtis cōſolacionē/ peccatoꝛ veniā/ iuſtus grām/ angeli leticiā/ filius dei humanā ſbſtanciam/ ⁊ tota trinitas glām. ita vt non ſit qui ſe abſcondat a caloꝛe eius Secūdo/ ꝙ hec fraternitas

B 12

in confribus alias exedat. pʒ ex tribus. ſ. ex eorū differenti
ſtatu quantitate vel numero qualitate ſiue bonitate. Ex
differēti ſtatu quidē. q2 nō eſt ſtatus qui abſcondat ſe a ca
lore hui⁹ fraternitatis Jpa eni nedū viuos ſʒ et mortuos r̄
cipit Et inter viuos oēm ſtatū ꝯphendit. q2 in ea ſūt nobi-
les ignobiles diuites paupes ſeculares. ꝛ clerici principes
et eccleſie p̄lati doctores et religioſi iuuenes et ſenes et ſic
de alijs ſtatib⁹ hui⁹ ſeculi Ex ꝙtitate vero/ q2 vt ex libel
lo fraternitatis pʒ. cū nō ſunt niſi q̄tuor āni ſue inſtitucōis
hodie tn̄ fere quingenta milia inſcriptoꝝ cōtinet. ꝛ adhuc
amplius cōtinebit q2 augmentat̄ et dilatatur p varias pa-
trias/ ciuitates et loca de die in diē Ex q̄litate aūt/ q2 cū in
ter tantos ꝯfrēs ſint pueri ꝛ innocentes doctores religioſi
religioſe et eciā ſeculares/ qui ſūt magni meriti apd deū. et
qui haud dubiū nulla vel modica egēt ſatiſfactione. ſequit̄
itentū. ſ. excellencia hui⁹ fraternitatis/ ex ꝯfrm̄ q̄litate ꝛ bo
nitate. et ꝙ bonū et vtile ſit eis ānumerari. Tercio ꝙ hec
fraťnitas exedat alias in bonis opib⁹ vel orōibʒ ſatis ex p̄
dcis pʒ Pro cui⁹ tn̄ adhuc āpliori declaracōe nota. ꝙ ex
hac pte hʒ excellenciā in trib⁹ pmo in orōe dn̄ica/ q̄ in ea ſub
certo numero dr̄ Scdo in ſalutacōe angelica. q̄ apli⁹ repli
cat̄ Et 3⁹ in ꝯtinuacōe vl' multiplicacōe vtriuſqʒ Primo
quidē in orōe dn̄ca. q̄ ſpāliter i trib⁹ ceteras orōes exellit.
pmo in autoritate doctoris q2 a ſolo dō inſtituta ē/ a xp̄o p
palata et docta a ſpū ſcō dictata os eni dn̄i loquutū ē Eſt
eni xp̄s di fili⁹ os pris qd ſpū ſcō dictāte loquutū ē vba illa
q̄ ꝯtinet̄ in orōne dn̄ca. 2⁹ in ſufficiencia peticionū q2 in ea
oia vite pn̄tis future necāria tā corpalia ꝙ ſpūalia petunt̄/
vt facilit̄ declarari poſſet. 3⁹ in fecūditate miſterioꝝ q2 hec
orō imenſa ꝯtinet ſacramēta/ in q̄ adorat̄ de⁹ trinitas nouo
ſmonis gn̄e ſinglari dilcōis noie/ iaudita antiquit⁹ laude/
cū dr̄ pr̄ nr̄. ꝛc. Vn̄ aug⁹. in expōe hui⁹ laud dt/ multa dcā
ſūt in laudē di in ſacra ſcriptura nuſꝙ tn̄ iuenit̄ pceptū po-

pulo iſrabelitico. vt dicēt pr̄ nr̄. aut oraret prēm deū ꝛc. Et
breuiter / tāta eſt fecūditas diuinoꝝ miſterioꝝ i hac orōe dnī
ca. vt ſacerdos ſtās in altari / nō audeat ſine licencia dicere
pr̄ nr̄. ymmo p̄mittit dicēs / p̄ceptis ſalutaribꝰ. i. eccl'iaſticis
vel apl'icis moniti / et diuina. i. xp̄i īſtitucōe formati audeꝰ
dicere pr̄ nr̄. q̄i dicat pp'lo n̄ auderē ad tantoꝝ miſterioꝝ e
narracōem os meū ap̄ire. ex me vocādo prēm deū niſi ex p̄
cepto eccē vel xp̄i inſtitucione Quid pl'a / reuera nedū in
his tribꝰ hʒ excellenciā hec orō dnīca. ſ. i breuitate ex q̄ qui
dē hʒ. ꝙ facilꝰ dr / ciciꝰ et ſepiꝰ ꝓfert̄ / artiꝰ in memoria tēt̄ /
et dulciꝰ ac ſuauiꝰ maſticat̄ / itimiuſq; deguſtat̄ et ꝑ ꝯn̄s ꝑ
eā deꝰ miōrs ad dandū qd petit̄ ciciꝰ iclinat̄ Scdo hec ec
hʒ fratnitas excellenciā i ſalutacōe āgelica Et h' in tribꝰ qꝛ
hec ſalutacio hʒ ſup alias dignitatē facilitatē et vtilitatem
Dignitatē quidē. qꝛ ſm ber. A tota t̄nitate in ꝯſiſtorio eiꝰ
dē t̄nitatis ē dictata digito dei ſcripta. et vni de fortiſſimis
palacij ad deferendū v̄gini delegata. p̄t eē ſūi eiꝰ dignitas
ex tenore vel ſn̄ia. qꝛ i ea maria maxime ꝯm̄dat̄ Primo ei
īſinuat̄. ꝙ fuit puriſſima ꝓpt̄ culpe carenciā. qꝛ aue. ꝙ ple
niſſima ꝑ grē affluenciam. qꝛ grā plena. ꝙ tutiſſima ꝑ diuā
p̄ñciā qꝛ dn̄s tecū. ꝙ digniſſima ꝓpt̄ ꝑſone ſue reuerenciā.
qꝛ bn̄dcā tu i mulieribꝰ / ꝙ vtiliſſima ꝓpter ꝓlis excellenciā
qꝛ Bn̄dictus frcūs vētris tui Scdo facilitatē / qꝛ ab oibꝰ
facilit̄ ſciri p̄t pueris et ſenibꝰ boni ingenij et rudibꝰ vt nul
lus poſſit de eiꝰ ignorācia excuſari Nota hic exemplū de
illo milite fcō ꝯuerſo in ordine ciſtercenſiū. qui orōem dnī
cā addiſcere nō valuit. ſed bn̄ hanc ſalutacionē / ex cuiꝰ ore
poſt mortē roſa ꝓceſſit vt ꝑus dcm̄ ē. Tercio vtilitatē / qꝛ
hec ſalutacio fuit filij dei generatiua / mūdi regeneratiua /
inferni euacuatiua / celi reparatiua / ac totius boni collatiua
quā deuote dicens tenet locū gabrielis et quodam ſpiritu
ali modo iterū generat in ea dei filium aut ſaltem in ſeipſo
ꝑ virginis ſalutate auxilium. Pro ampliori autem huiꝰ

ſalutacõis ꝯmendacione Nota. ꝙ ipa virgini et toti curie
celeſti multũ placet/demoni multũ diſplicꝫ et hoi multũ ꝓ
deſt Placet quidẽ toti curie celeſti. qꝛ ſm Bernar. dũ eã
deuote dicimꝰ/celũ ridet/angeli letant̃ ſpealit̃ ãt placet ipi
ꝟgini. qꝛ vt inquit idẽ Bernar. loqns ad eã Eſt tibi o ꝟgo
maria quaſi oſculũ/audire hunc ꝟſum Aue maria Tociẽs
enĩ o beatiſſima oſcularis quotiens ſalutaris/nec mirꝫ. qꝛ
dũ ipa ꝟgo hanc ſalutacõem audit Audit ꝑmo glorioſiſſi
mã illã ſalutacõeꝫ quã ſibi dulciſſimꝰ ſuꝰ ſponſus. ymmo ⁊
filius ꝑ paranymphũ trãſmiſit/ꝗ ſibi ad gaudiũ magnũ fuit.
cũ ait Exultauit ſpũs meus i deo ſalutari meo Scdo au
dit dulciſſimã cantilenã/quã ſibi ioculator ille deuotꝰ can
tauit ꝗ cãtacio fuit tante ſuauitatis/ꝙ eã ad cantandũ ꝓ
uocauit. dũ dixit Magnificat. ymmo et angelos dicẽtes i
natitate filij ſui. glã in excelſ Et totũ mũdũ letificauit. ps.
letent̃ celi exultet terra an̄ faciẽ dñi qꝛ venit Tercio aud'
eplãm vtiliſſimã. quã ſibi fidelis ille nũciꝰ deportauit In
ꝗ ꝯtinebat̃ ꝓſpitas amicoꝝ redẽptio captiuoꝝ et victoria
hoſtiũ. Quarto audit ãbaſſiatam ſolenniſſimã. quã ſibi
detulit ſolennis ille legatꝰ/ꝑ quẽ ſibi ãnnunciabat ꝙ in regi
nã aſſumenda erat Añ ber. egredit̃ gabriel de rege ad re
ginã de imꝑatore ad iꝑatricẽ. et eo forte alacriꝰ/vt cũ ãgeli
prius regẽ hrẽnt/habituri eẽnt et reginã Diſplicet ãt mul
tũ dyabolo Primo qꝛ cũ ſit inuidꝰ/nõ libent̃ audit illã ſa
lutacionẽ. ꝑ quã hõ acquirit ſalutẽ/ſ3 eſt ſibi ad diſſecacõeꝫ
Secũdo cũ ſit in luctu diſplicet ſibi illa dulcis decantatio.
ꝑ quã homo recipit ſpũalem dulcedinẽ/et ideo eſt ſibi ad
moleſtiam. Tercio cũ ſit tyrannus diſplicet ſibi illa eplã
ꝑ quã ſuos amiſit captiuos/et ideo eſt ſibi ad ꝯturbacionẽ
Quarto cũ ſit ſupbus/nõ placet ſibi illa ãbaſiata. per quã
illa ꝗ caput eius cõtriuit in tocius mũdi reginã aſſumit̃/ſ3 ẽ
ſibi ad indignacionem Quid plura reuera. ſm Bernar.
ad hanc ſalutacionẽ demones fugiunt. et infernus tremit.

ymmo ſm eundē ſup illo Terribilis vt caſtroꝝ acies ordi-
nata. nō tm̄ timent hoſtes caſtroꝝ ꝗ̄tūcūq̄ȝ bene ordinatā
aciem ꝗ̄tū timent demones nomē marie Ad cui⁹ patroci
niū fluūt et peūt. ſicut fluit cera a facie ignis Nec ſolū diſ-
plicet eis illa ſalutacio. ſed oia ei⁹ verba diſplicet eni ꝓmo
eis Aue. cū eternū ve ꝓcurauerūt. Itē maria caput eoꝝ
ꝯtriuit Itē dn̄s tecū/ qꝛ in ſpē ſerpentis cū eua lucifer fuit.
Itē bn̄dcā tu i mulierib⁹/ qꝛ ipa maledictionē iduxit Itē
bn̄dcūs frcūs ventris tui/ qꝛ ꝑ ſuā ſuggeſtionē frcūs mulie
ris fuit maledcūs. ꝓdeſt āt ſūme hec ſalutacō hoi/ qꝛ aliqn̄
eſt imund⁹ ꝑ culpā/ tn̄broſus ꝑ ignorāciā vacu⁹ ꝑ ꝓuacōeȝ
grē. ſolus derelict⁹ a diuina ꝓtectōe/ maledcūs maledcōe
etne pene et famelic⁹ a celeſti refectōe/ quoꝝ oim remediū
hȝ in hac ſalutacōe Nā qui ē immūd⁹ accedet ad hāc ſcāȝ
q̄ ē ſine ve culpe Iō ꝓmittit aue qui ē tn̄broſus accedat ad
tā illuiatā. iō ſbdit mā. q̄ illūinata vel illūiatrix intꝓretat.
Qui eſt grā vacu⁹ accedat ad hāc repletā. ideo ſequit grā
plena Qui maledcūs accedat ad hāc bn̄dcām. idō addit
Bn̄dicta tu in mulierib⁹. qui ē celeſti rfectione ꝓuat⁹/ acce
dat ad ipam tāto frcū dotatā Ideo finalit ꝯcludit Et bn̄
dcūs frcūs ventris tui Hec oia q̄ dcā ſūt de vtilitate hui⁹
ſalutacionis/ pn̄t ꝑ multa exēpla tā ex roſario ꝗ̄ ex ſpeculo
hiſtoriali/ libro de apib⁹ Libro de miraculis be. v̄ginis ꝓ-
bari In quib⁹ ꝗ̄ti in temptacōe ꝑiculis pccis vel infirmi-
tatib⁹ ꝯſtituti/ ad mariā recurrētes/ et ſalutacōem hanc de
uote replicātes/ cenſeant liberati et cōſolati ꝓteritū volo/
tū qꝛ hec cōſtant multis/ et audiunt ſepius in ſmonib⁹ tū
eciam qꝛ ex nimia prolixitate tedium audienti generarent
vel legenti Nec ſilencio ꝓtereundū hic puto. ꝙ vrbanus
quartus. quibuſcūq̄ȝ nomen iheſu In fine ſalutacionis ā-
gelice addentibus/ ꝓ qualibet vice xxx. dies indulgencia
rum conceſſit. quas iohannes. xxij. ſucceſſor eius confir-
mans/ alios triginta dies ſuperaddit. vt patet in bulla au-

1514

tentica que hẽtur in ecciã auinionẽſi/vbi prefatus Jo.xxii⁹
multis ãnis ſtetit Tercio bz hec fraternitas/non ſolum
dignitatẽ et excellenciã ex orõne dñica vel ãgelica ſalutaci
one ſ; eciã ex ipaꝝ orõnũ freqñti vel fere ꝯtinua in hac frat̃
nitate replicacõe et multiplicacõe Nã ſi bñ volum⁹ calcu
lare.quinqz milia hominũ legenciũ in ebdomada vnũ v̄gi
nis pſalteriũ ſeptingẽta milia ſeptẽ vicibus centũ milia di
cũt ſalutacionũ Et cũ poſt decẽ Aue maria.vnũ pr nr̃ et v
nũ Aue maria ſubiungãt p̃ter illa ſeptingenta milia ſaluta
cionũ adhuc nonaginta milia pater noſter ⁊ totidẽ aue ſu
padduñt/qd̓ ſi ita eſt/de.v.milib⁹ hoim qd dicendũ erit de
quingẽtis milib⁹/qui i cẽtuplo illos exedũt Taceo ꝙ mł'ti
oi die legũt roſariũ Alij qd̓ plus ẽ pſalteriũ/ꝙ ec̃ qdã aliq̃
alia bona opa ſuffragia vel miſſas ex mera liberalitate et
deuocõe ꝓ fraternitate ſupaddũt ꝑtrãſeo Ex quib⁹ oib⁹
dicere audeo ꝙ iſta fraternitas i freqñti et fere ꝯtinua orõ
nũ ꝯmunicacõe exedit multas ⁊ pene oẽs ſpũales fraterni
tates in ecciã Quarto et finalit̃ ꝙ ipa ec̃ dignitatẽ hẽat in
inſtitucionis cã vel mõ Pz ſꝫm triplicẽ cãm ſcz efficientẽ fi
nalẽ et formalẽ.qr de materiali ſatis dcm̃ ẽ Primo quidẽ
ſm cãm efficientẽ quã puto fuiſſe ſpm̃ ſcm̃ ꝑncipalit̃ et iſpi
ratiẽ p̃tactũ v̓o ꝑorẽ inſtrumentalit̃ et miniſterialit̃/ſicut ei
ſm ambroſiũ oẽ verũ a quocũqz dicat̃ ẽ a ſpũ ſcõ ſic et õne
bonũ a quocũqz fiat/facit eciã ad hui⁹ fraternitatis digni
tatem/quo ad cauſam efficientẽ/ꝙ ipa primo eodẽ anno in
ſtitucõis ſue ad inſtanciã sereniſſimi romanoꝝ impatoris
frederici tercij tũc pñtis in colonia.atqz dicti prioris colo
nienſ.p dñm Alexandrũ forliuienſem Epm ꝑ almaniã le
gatũ et tũc in colonia pñtẽ qui eciã in ea pecijt inſcribi hũi
lit̃ et deuote et ymaginẽ virginis in altari hui⁹ fraternitatꝭ
bñdixit et ꝯſecrauit/ap ꝓbata et ꝯfirmata necnõ et multis
indulgẽcijs dotata fuit vt pz ꝑ bullã ſuꝑ hoc datã q̃ habet̃
in p̃tacto ꝯuentu colonienſi Cui⁹ tenor ſequit̃ ⁊ eſt talis

ALexander dei et apoſtolice ſedis gracia ep̄s forliuiē-
ſis cū plena legati de latere poteſtate ꝑ totam germa
niā nūcius et orator Uniuerſis et ſingulis xp̄ifidelibus p̄
ſentes lr̄as inſpecturis viſuris pariter et audituris. ſalutē
in dn̄o ſempiternā Et ſi glorioſos celeſtis curie cōciues ⁊
ſcōs/ymmo et eccleſias et ſacra loca ſeu fraternitates lau-
dabiles ad ipſorū laudē ⁊ honorem inſtitutas maximo nō
īmerito deuocionis feruore venerari dēamꝰ Utpote qui
eorū pijs patrocinijs ꝑit̄ et auxilijs plīmū indigemꝰ Sin
gulariſſime tn̄ dei mrēm v̄ginē mariā oī laude digniſſimā.
quā eciā filiꝰ nl̄ negās honorat eiuſqꝫ fraternitatē vel loca
ſūmo ſtudio ſūma affcōne atqꝫ ſūma diligencia inſtāt̄ iceſ-
ſant̄ āplecti venerariqꝫ tenemur Sn̄ ea ſiquidē deuoto teſ
te bernar. nl̄ poſſuꝰ ſine ea miſeri ſumꝰ ſine ea fcm̄ ē nichil.
Ut igit̄ eiuſdē beatiſſime v̄ginis laudabilis fratn̄itas de
roſario nuncupata. in ſola bonoꝝ operū cōmunicacione/ꝑ
fratres ordinis predicatorū in colonia nuper certis ſub li-
mitibus/ad maximā huiꝰ virginis laudem et gloriā/et ml̄
toꝝ edificacōēꝫ ſalubriter inſtituta. ymmo pocius renoua
ta/qꝛ ꝑ beatiſſimū illius ordinis ꝓmū patrē dn̄icum legit̄ p̄
dicata. licet ad tempus neglecta fuerit ⁊ obliuioni tradita
firmior et ſecurior habeat̄ necnō et in dies augeatur. eoqꝫ
libencius xp̄i fideles eiuſdē virginis cōfratres effici cōcu-
piſcant. quo in p̄tacta fraternitate dono celeſtis grē vberi
us conſpexerint ſe fore refectos. moti ex ſingulari ad eam
deuocione/in qua recipi atqꝫ inſcribi voluimꝰ atqꝫ petiui-
mus pijs eciam ſupplicacionibus ſereniſſimi romanorum
imperatoris ſemper auguſti ſuper hoc inclinati Pretactā
fraternitatē autoritate apoſtolica nobis ſpecialiter conceſ
ſa approbamus confirmamus et ratificamus/de omnipo-
tentiſqꝫ dei miſericordia et beatorum petri ⁊ pauli apoſto
lorum eius autoritate confiſi Omnibus et ſingulis vtriuſꝫ
ſexus dicte fraternitatis confratribus et ſororibus/in qui

16 15

q₃ p̄cipuis beate virginis feſtiuitatibus/ſcilicet ānunciacionis viſitacionis aſſūpcionis natiuitatis et purificacōis/ centū dies indulgenciarū in qualibet dictarū feſtiuitatum die. atq₃ quotienſcūq₃ per ſe vel per aliū roſariū btē v̄ginis qđ quinquaginta Aue maria cū quinq₃ Pater noſter ꝯtinet/legerint ſeu legi fecerint. ſeu ſabbatinis ꝑfeſtis ac feſtiuis diebus ad ſalue regina. qđ poſt ꝯpletoriū apud eoſdē frēs p̄dicatores corā altari beate virginis in quo eadē fraternitas fundata eſt cantatur interfuerint. quadraginta dies indulgenciarū ꝓ qualibet vice/de iiunctis eis penitencijs miſericorditer in dn̄o relaxamus/ꝑpetuis futuris tp̄ibus duraturis In quoꝝ oīm et ſinguloꝝ fidem et teſtimoniū p̄miſſorū preſentes lrās nrās ſcribi/et ꝑ ſecretariū noſtrū ſubſcribi/ſigilliq₃ maioris et oblongi iuſſimus et fecimus appenſione communiri. Datum colonie anno incarnacionis dominice. M.cccc.lxxvi. Indictione nona. die vero decima mēſis martij pōtificatus ſanctiſſimi in xp̄o patris et domini noſtri dn̄i ſixti diuina ꝓuidencia pape quarti āno quinto.

¶ Demū Anno tercio inſtitucionis hui⁹ fraternitatis l.lxxviij. ſanctiſſim⁹ dn̄s ſixtus h⁹ nois q̄rt⁹ papa modernus/ipā₃ eādē iteꝝ ꝯfirmauit ⁊ ap ꝓbauit Eiq₃ plurimas indulgēcias ſupaddidit/vt p₃ in bulla ei⁹ q̄cē hētur in p̄tacto ꝯuentu cui⁹ copiā hic inſerere volui.

Sixtus epiſcopus ſeruus ſeruorū dei ad perpetuam rei memoriam. paſtoris eterni vices meritis licet inſufficientibus in terris gerentes. oues dominici gregis nobis celitus creditas/ad aulas ſalutis eterne perducere ſupremis deſiderijs exoptamus ac illas ad preparandā ſibi perhennem gloriā indulgēcijs et remiſſionibus ſedulo inuitamus Ut eo deuocius oraciones altiſſimo effundant. quo ꝑ illos ad alia pia opa q̄ī hoc mortali vita exercuerit/ facilius attingerere poterūt p̄mia felicitatis etne Cū ita-

qꝫ ſicut accipimꝰ/i eccleſia domꝰ ordinis fratrum p̄dicato-
rū colonienſis ſit quedā cōfraternitas vtriuſqꝫ ſexus fide-
liū de roſario btē marie virginis nūcupata/ad honorē āge
lice ſalutacionis inſtituta Cuius cōfratres et conſorores
tribus diebus cuiuſlibet ebdomade oracionē dn̄icalē. qui
decim et angelicā ſalutacionē centū et quinginta vicibꝰ oī-
bus tribꝰ diebus eiuſdē ebdomade ad honorē eiuſdē btē
marie virginis iuxta ipſius ꝯfraternitatis inſtituta dicere
cōſueuerūt Quas quidē oraciones et ſalutaciones roſari
um appellant Ac extra ciuitatē colonienſem in alijs ciuita
tibus et locis ſint ꝙ plures vtriuſqꝫ ſexus eiuſdē cōfrater-
nitatis cōfrēs et ſorores Nos cupientes vt ipi cōfrēs et ſe
dulius et deuocius orōibus p̄dictis intendāt/quo ex hoc
dono celeſtis gracie vberius ꝯſpexerint ſe refectos de ōni
potētis dei miſericordia et ac beatoꝝ petri et pauli aploꝫ
eius autoritate cōfiſi volumꝰ et apoſtolica autoritate ordi
namꝰ ꝙ oēs et ſinguli ꝯfrēs vtriuſqꝫ ſexus iſtā fraternitatē
p̄dictā ſuantes. tā in dicta ciuitate colonienſi ꝙ eciā alibi.
vbicūqꝫ locoꝝ nūc et ꝓ tempore exiſtentes vere penitētes
et confeſſi qui oracionē dn̄icam et angelicā ſalutacōem mō
p̄miſſo dixerint In ſingulis natitatis ānūciacōis ⁊ aſſūp
cionis eiuſdē btē marie v̄ginis feſtiuitatibꝰ ſeptē annoꝝ et
totidē q̄dragenāꝝ de iniunctis ſibi penitencijs relaxacōem
hēant et ꝯſequāt Preſentibꝰ ꝑpetuo duraturis Volumꝰ āt
ꝙ ſi dcis ꝯfribus orōem et ſalutacionē p̄dictas dicentibus
aliqua alia indulgencia in ꝑpetuū vel ad certū tempus nū-
dum elapſum duratura p nos ꝯceſſa fuerit p̄ſentes littere
nullius ſint roboris vel momenti Nulli ergo hominū lice
at hanc paginā noſtre ordinacionis et voluntatis infringe
re vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc at-
temptare preſumpſerit indignacionē omnipotentis dei ac
beatorum petri ⁊ pauli apoſtolorū eius ſe nouerit incurſu
rum Datū rome apud ſanctū petrū Anno incarnacionis

dñice. M.cccc.lxxviij.iij.kl'. Junij pōtificatꝰ nri āno. vij
Idē eciā pp̄ ſixtus q̄rtus. Ad preces illuſtriſſimi frācīſci
ducis britānie/et margarete eiꝰ vxoris Iſtū modū ſalutā
di btām v̄ginē ꝑ roſaria ⁊ pſalteria. i. ꝑ quinq̄ginta vel ꝑcē
tū et quinq̄ginta aue ma. ap ꝓbauit. et omnibꝰ xp̄ifidelibꝰ
ꝑ orbem diffuſis tria roſaria in die dicentibꝰ quindecim ā
nos indulgenciaꝝ et totidē quadragenas cōceſſit. vt pȝ in
bulla deſuꝑ data cuiꝰ tenor ſequit̄ et eſt talis.

Sixtus Ep̄us ſuus ſuoꝝ dei. Ad ꝑpetuā rei memo
riā Ea q̄ ex fideliū deuocōe ad dei oīpotētis et gl'oſe
v̄ginis marie laudē et gl'am pie ordinata ſūt vt firma ꝑma
neāt nrē ap ꝓbacionis robore ſolidamꝰ ac fideles ipos ad
deuocōis oꝑa exercenda in idulgencijs et remiſſionibꝰ li-
bent̄ inuitamꝰ exiñ reddant̄ diuine grē aptiores maxime cū
catholicoꝝ ꝓncipū id expoſcit deuocio et h̄ ꝯſpicimꝰ i dño
ſalubrit̄ expedire Sane ꝓ p̄te dilci filij nobil' viri franciſci
ducis et dilcē in xp̄o filie nobil' mulieris Margarethe eiꝰ
ꝯthoralis duciſſe Britanie nob̄ fuit nuꝑ ꝓpoſitū ꝙ i duca
tu Britanie et pluribꝰ alijs locis creſcēte fideliū deuocōe
ab aliquo tꝑe citra inouatꝰ ē certꝰ modꝰ ſiue ritꝰ orādi piꝰ
et deuotꝰ qui eē ātiquis tꝑibꝰ a xp̄ifidelibꝰ i diūſ mūdi ꝑti
bꝰ obſuabat̄ videlicȝ ꝙ quilibȝ volēs eo mō orare dicit q̄li
bet die ad hōrē dei et btiſſime v̄ginis marie et ꝯtra īminen
cia mūdi ꝑicula tociēs āgelicā ſalutacōem. aue maria quot
ſūt pſalmi i pſalterio dauitico viȝ cēcies et quinq̄geſies ſin
gul' decē ſalutacōibꝰ hꝰmōi orōem dñicā ſemel ꝑponēdo.
et iſte ritꝰ ſiue modꝰ orādi pſalteriū btē v̄ginis marie vulga
rit̄ nūcupat̄. vñ dux et duciſſa p̄fati ꝓpter ſingularē et ſin-
cerā quā ad ipaȝ btām v̄ginē gerūt deuocōem cupiūt ritū
ſiue modū orādi predcm̄ ad obſtruēdū ora aliquoꝝ detra
henciū ꝑ ſedē apoſtolicā ap ꝓbari. Quare ꝓ ꝑte ducis et
duciſſe ⁊ alioꝝ fideliū plurimoꝝ nob̄ fuit hūilit̄ ſupplicatū
q̄tenꝰ vt ritū ſiue modū orādi hꝰmōi ap ꝓbare aliaſqȝ ſuꝑ

p̃miſſis oportune ꝓuidere de benignitate apoſtolica dig-
naremur Nos igitur tā ducis ⁊ duciſſe q̃ȝ aliorū fidelium
piam deuocionem plurimū in dn̄o cōmendantes hꝰmodi
ſupplicacionibus inclinati prefatū pſalteriū ſiue modum
orandi p̄dictū autoritate apoſtolica tenore pn̄tium appro
bamus illumq̃ȝ tolerandū fore. ac cunctis fidelibus eo mo
do orare licere decernimus et declaramus. et vt omnes et
ſinguli criſtifideles ad deuocionis opera et p̄dicto modo
orandum eo feruentius inducantur quo exinde facilius a-
nimarum ſuarū ſalutem conſequi ſperauerint. vniuerſis et
ſingulis xp̄ifidelibꝰ p̄fato mō orare volentibꝰ vbilibet ex
iſtentibꝰ pn̄tibus ⁊ futuris ꝓ qualibet vice qua ſic vt p̃mit
tiſ orauerint ꝓ qualibet quinquagena p̄fati pſalterij quin
q̃ȝ ānos et totidē quadragenas indulgenciaꝝ miſericordi-
ter in dn̄o relaxamus preſentibus ꝑpetuis futuris tp̄ibus
duraturis Non obſtantibus ꝯſtitucionibus et ordinacio
nibus apoſtolicis ceteriſq̃ȝ cōtrarijs q̄buſcūq̃ȝ Et q2 diffi
cile foret pn̄tes lr̄as ad ſingula loca ī quibus illis opus eēt
originaliter deferri Volumus et apoſtolica autoritate cō
cedimus quod illarū vero tranſumpto manu duorū nota-
riorum alicuius eccleſiaſtice curie ſubſcripto et ſigillo ali-
cuius p̄lati ſeu perſone in dignitate eccleſiaſtica conſtitute
munito fides detur in omnibus et per omnia ac ſi ipſe origi
nales littere exhibite forent vel oſtenſe Nulli ergo omni
no hominum liceat hanc paginā noſtre approbacionis cō
ſtitucionis declaracionis relaxacionis voluntatis et con-
ceſſionis infringere vel ei auſu temerario ꝯtraire Si quis
autem hoc attentare p̄ſumpſerit indignacionem omnipo-
tentis dei ac beatorum Petri et pauli apoſtolorum eius
ſe nouerit incurſurum Datum rome apud ſanctum Pe-
trum. Anno incarnacionis dominice milleſimo quadrin-
genteſimo ſeptuageſimo nono octauo Idus maij pontifi
catus noſtri anno octauo.

¶ Scđo/ſm cām finalē ſatis pȝ hui⁹ fratnitatis digni-
tas/tā in cōcluſione ꝑme materie q̄ꝫ eciā in multis/q̄ in hac
ꝓpōne dcā ſūt ⁊ dicent̄ adhuc. finis eni eius ē amplior cul
tus/et laus ſeu ſalutacio v̓ginis/et vtilitas multiplex in cō-
fratribus. vt eſt liberacio a multis ꝑiculis auxilio v̓ginis ⁊
cōſequutio multorū bonorū tam ſpualium q̄ꝫ corꝑaliū de
quibus eciā adhuc tangetur in ꝯcluſione huius materie.
¶ Reſtat itaqȝ finalit̄ dicendū de ꝯmendacione eius ex ꝑte
mōi/ſeu cauſe formalis Ex qua hȝ tria p̄ ceteris fratnitati
bus. ſ. antiquitatē ſecuritatē et facilitatē Antiquitatē qui
dē/nā i ꝑmis venerabilis beda anglorꝝ doctor eximi⁹/hāc
deuocōem in āglia ꝓmouit q̄ vſqȝ in hanc diē ibidē ꝑſeue-
rat/pauci qui nō hn̄t ⁊ orare volūt pendencia ſuſcipiūt Si
milit̄ eni ſūt ibidē/qui nō legāt ꝟ roſariū. vl̓ qui nō deferāt
ſignū/aut ad min⁹ in eccleſijs h⁹ mōi ſigna q̄ pr̄ nr̄ dicūt. ꝓ
illis audiui a quodā fide digno/aſſerente ſe vidiſſe q̄dam
bti franciſci ſignacula ſeu grana ex ſuo pr̄ nr̄ ex quo pie cre
dit̄ ipm hanc deuocionē nō ignoraſſe. ſꝫ et alios docuiſſe.
¶ Retulit eciā pie memorie mgr̄ alan⁹ de rupe/ſacre theolo
gie eximius ꝓfeſſor ordinis nr̄i ſe legiſſe i quodā tractatu
mgri Jo. de monte/beatū dominicū hanc fratnitatē p̄di-
caſſe. et multos ꝑ eā ꝯuertiſſe. plurimaqȝ miracula feciſſe/
de quib⁹ cā breuitatis ſuꝑſedeo Adijciens illō qō ſuꝑ̄ tac
tū eſt/q̄ꝫ videlicet in multis antiquis libris/vt in libello de
miraculis be. v̓ginis In ſpeculo hiſtoriali. in de apib⁹/et
in ceſareo/multe pulchre hiſtorie et miracula habent̄ de ꝟ
roſario. Ex quo elicit̄/q̄ꝫ ipm p̄dicando vel alios ad ipm
orandū vel h⁹ mōi fratnitatē intrandū inducendo nō ē no
uitatē inducere. ſꝫ magis antiq̄ꝫ et ad tꝑs abolitā i certis lo
cis deuocōeȝ renouare In h⁹ eciā ātiquitatꝭ ſignū/adhuc
ml̓ti in multis locis ſigna ad hāc deuocōeȝ vel frn̄itatē ꝑti
nētia que pater noſter. dicūt̄ ſuis in zonis manib⁹ vel collo
deferūt ꝓch dolor iam ad vanitatem que prius in ſignum

deuocōis et religionis erant inſtituta In ſignū eciā hꝰ ad
ymagines btē v̓ginis i eccleſijs potius/ꝙ ad ymagines ali
oꝝ ſcōꝝ hꝰmōi ſigna applicant Pȝ 2º ħ fraťnitas ex for/
ma et mō ſecuritatē. vtpote cuiꝰ ſtatuta nec ad culpā venia
lē/ nec mōꝛlē/ nec penā quācūqȝ pecuniariā obligāt Nullū
eſt eciā inea aliqd ſtatutū de ꝯferēdo aliqd tꝑale/ nec in in/
greſſu ꝓgreſſu vel egreſſu. ħ ſolū pſalteriū v̓ginis ē ꝑ ebdo
madā/ qn̄ placet dicendū ab eo qui wlt eē ꝑticeps bonoꝝ il
lius ebdomade. vt ſup̄ tactū ē Et ex ħ pȝ. 3. ſ. facilitas/ tā in
igreſſu ꝙ in ꝓgreſſu vl' egreſſu. qꝛ cū nullū tꝑale ſit dandū
nullū in omiſſione cuiuſcūqȝ ſit pccm̄/ ſequit̃ ex hac ꝑte i ea
nullā eē difficultatē vel ꝑiculū. ħ facilitatē q eciā ex alia ꝑte
ſumit̃. qꝛ facile ē vnicuiqȝ ꝙtumcūqȝ occupato/ ſemel in eb
domada facere. et dicere q dcā ſunt Et tm̄ de illa ꝑma ꝑte
huiꝰ ꝓpōis ſecūde ſeu minoris ſecūde materie. Sequit̃
ſcda ꝑs ꝑncipalis huiꝰ ꝓpōis ſcde. ſeu minoris ſcde mate/
rie. q eſt de certo ſalutacionū et oꝛōnū dn̄icaliū numero in
hac fraťnitate. ꝙ videlicȝ nō careat miſterio Pro cuiꝰ to
tali declaracione/ ꝓbāda ſūt. v. Primo ꝙ licitū ſit in his
q ad dei et b. v̓ginis ac ſcōꝝ cultū ꝑtinēt vti certo numero.
2º ꝙ numerꝰ quinq̄genariꝰ ſalutacōm n̄ careat miſterio. 3º
ꝙ eciā numerꝰ ſalutacōȝ in ꝯp̄henſus in pſalterio n̄ careat
miſterio. q̄rto ꝙ nec numerꝰ oꝛōnū dn̄icaliū Et quīto cur
tm̄ ſemel in ebdomada ꝛ nō q̄libet die ſtatutū ē in hac frať
nitate legi tria roſaria vel vnū pſalteriū Primū pȝ a ſimili
in oī lege. ꝑmo in lege eťna ꝑ eſſenciā. in q ē ꝑſonaꝝ ťnitas
cū ťnitate eēnciali. q deꝰ eſt. q eciā ab eťno in certo numero
certas ſtatuit ꝓducere creaturas certos hoīes ac certos ā
gelos ad cū i eťnitate colendū p̄deſtinauit Et breuit̃ oīa
in pōdere numero ꝛ mēſura fecit. vt pȝ ſapiē. xj. Secūdo
pȝ in lege naturali/ que eſt quedam ꝑticipacio legis eterne
ſm̄ illud p̄s. ſignatū eſt frater nos lumen vultus tui domi/
ne ꝛc. Nam in illa lege decime inicium ſūpſerunt/ q in mi/

niſtroꝝ eccīe ſuſtentacōem et dei cultū inſtitute ſūt vt patꝫ Gen̄.xiiij. Abꝛaham eciā tria ſata ſimile cōmiſceri fecit/ vnūqꝫ tm̄ tenerrimū vitulū occidit ad offerendū tribꝰ āgelis qui ei appuerunt vt pꝫ Gen̄.xviij. qui miſteriū t̄nitatis cū eſſencie vnitate deſignabant Tercio pꝫ hoc in lege diuina et ꝑmo in veteri deinde in noua In veteri quidē qꝛ in ea oblaciones et ſacrificia ſub certo numero offerri p̄cipiebant̄ Itē certi miniſtri certi dies feſti et certi actus in ea erant oꝛdinati ad dei cultum vt pꝫ in libꝛis exodi leuitici et numeroꝝ ꝑ totū. Completo eciā ſalomonis tabernaculo pꝛincipes populi ſub certo numero munera obtulerūt. vt pꝫ numeri.vij. et ꝑa.viij. Dauid eciā certū numerū cantorū et ianitoꝝ qui ꝑ vices ſuas dn̄o ſuirent inſtituit. vt pꝫ ꝑmo ꝑali.23. et xxiiij. Demū in lege noua hoc patet. Nam xp̄us certo tp̄e naſci circuncidi in templo offerri baptiſari ac pꝛedicare pati reſurgere et in celum aſcendere voluit. Certos apoſtolos et diſcipulos habuit certos homines ex quinqꝫ panibꝰ et duobꝰ piſcibꝰ pauit In hac eciā lege certa ſunt p̄cepta/ſeptem ſacramenta.vij. ſci ſ. dona ſeptē virtutes. duodecim articuli fidei ſeptē oꝛōis dn̄ice peticiones certa mīe oꝑa ſp̄ūalia et coꝛpoꝛalia quibꝰ oībus deus ſuo modo colit̄ et veneratur Quarto pꝫ hoc in lege hūana et ꝑmo eccīaſtica et deinde ciuili vel gentiliū. Eccīa ci in ꝑmis deū laudare ſeptē vicibus In die ꝑ vij. horas canonicas inſtituit vt ē textus et gloſa in ca. ꝑ. ex̄ de cele. miſ. ſm̄ illud pſalmiſte Septies in die laudē dixi tibi Iura ec̄ ciuilia certo numero vtūtur vtpote in mādatis penis pꝛemijs et huiuſmodi vn̄ et gentiles ternario numero in ſuis ſacrificijs vtebant̄ in cuius ſignū dicit. p. ꝑmo celi qꝛ ꝑ hūc numeꝝ ſcꝫ t̄nariū adhibuimꝰ noſipſos magnificare deum viuū ₓc Plurimi deniqꝫ ſancti deū certis ⁊ ſingulis diebꝰ coluiſſe ſub certo numero oꝛacionū vel bonoꝝ oꝑm leguntur ſicut be. bartholomeus qui cencies ꝑ diem et totidem

ꝑ noctem genua flectebat. Poſtremo hoc patet ī lege fu
tura vel celeſti ſcꝫ glorie in qua deus tribus anime dotibꝰ
et quatuor corporis/nouē ordinibꝰ angelorū tribꝰ Jerar
chijs ac certis ſcōꝝ choris ꝯtinue collaudatur et collauda
bitur ineternū Quid plura Reuera ſm bonefaciū octa
uū in principio ſexti numerꝰ qui ē certus et ꝑfcūs non ſolū
rebus agendis formā tribuit verū eciā ipſis moribus pre
bet diſciplinā Et hec eſt cauſa huius primi qđ erat ꝓbā
dū ꝙ viꝫ licitū eſt vti certo numero in cultu diuino Secū
dum viꝫ ꝙ numerus iſte quinquagenarius ſalutacionū ſit
licitus et ꝙ nō careat miſterio patet eciā ſimiliter in tͥplici
lege naturali ſcꝫ diuina et humana. In naturali quidē q
vt habetur in hiſtoria ſcolaſtica annus Jubileus.i.quin
quageſimus in lege nature ortū habuit dū abraham poſt
loth filij fratris ſui reductionē et victoriā habitā contra q̄
tuor reges oēs captiuos dimiſit liberos geñ.xiiij. Tūc eni
erat loth.l.annoꝝ vel forte tūc erāt.l.anni ꝙ loquutus fue
rit dn̄s abrahe in via/vel magis ſm alios q tunc erat quin
quageſimus annus ex quo receſſerat de aram ſeu de terra
ſua Abrahā eciā erat aſtroꝝ ꝑitus et iō ꝑpendit ꝙ ītempe
ries aeris q̄ fuit in elementis ſemꝑ vſqꝫ ad quinquageſimū
annū ad temperiem redit Hec ex hugone car.ſuꝑ.xxv.c.
leuitici Si igiť tūc illo quinquageſimo āno fuerūt hec fcā
nō mirū ſi eā ꝑ quā nos hui fci ſumꝰ liberi.vel ꝑ quā deꝰ lo
quitur nobis vel ꝑ quā ꝯtemnimꝰ mūdana Atqꝫ ꝑ quā re
dit temperies poſt temptacionē in aīa nrā ꝑ quinquaginta
ſalutaciones colimus et veneramur. Itē geñ.vi.latitudo
arche ꝑ quā caritas be.virginis figurabatur erat quinqua
ginta cubitorū.quare non caret miſterio ſi latiſſime carita
tis beata virgo quinquagenario ſalutacionum colatur nu
mero Secundo hoc patet in lege diuina Et primo in ve
teri quia lex illa.l.die quo moyſes aſcendit in montem fu
it data. non ergo mirū ſi eam que in illa lege maxime i moy

ſi rubo fuit figurata hoc mõ colamus Item in illa lege an
nus quinquageſimus erat annus iubileus in quo poſſeſſi-
ones reſtituebãtur gratis debita relaxabanť et captiui ab
ſoluebantur atqꝫ qui in ſeruitutẽ erãt redacti liberi remit-
tebantur. vt pꝫ leui. xxv. nõ ergo caret miſterio ſi eã ꝑ quã
eſt nobis reſtitutũ id quod eua triſtis abſtulit ſub numero
ꝑdicto veneremur Item in tabernaculo moyſi in ſalomo
nis templo in quibus be. virgo fuit figurata hic numerus
reꝑitur vt pꝫ exo. xxvi. et. ꝫ. re. vij. Itẽ pſalmus mĩe et re-
miſſionis pccõꝝ. ſ. miſerere mei deꝰ qui ſuꝑ ceteros extol
litur eſt pſalmꝰ quinquageſimus quẽ cũ dixiſſet dauid ꝙ-
uis maximus eſſꝫ pccõꝛ tñ meruit audire vocẽ dñi ꝑ ꝓphe
tam nathan trãſtulit dñs peccatũ a te vt pꝫ de pñia diſ. ꝫ. c.
totã. In noua eciã lege fuit hic numerꝰ. qꝛ. l. die poſt xp̃i
reſurrectionẽ datus eſt apoſtolis ſpũs ſcũs cum quibus e-
rat be. virgo. quare nõ mirũ ſi eã que grãm inuenit ſub quĩ
quagenario numero recolamus Tercio patet hoc in lege
humana. nã clemens ſextus ãno dñi. M. ccc. quadrageſi-
mo ſtatuit ꝙ quinquageſimo ãno eſſet rome annus iubile
us. i. remiſſionis pccõꝛum quo ad culpã et penam ꝙuis iã
propter vite humane bꝛeuitatem et peccatoꝛũ multitudi-
nem ſit immutatus. ergo racione qua pꝛius be. virgo ſub hꝫ
numero rite colitur Demum in hac lege noua/ ꝙplĩmi ſa-
lutantes virginẽ hoc numero ſunt vſi vt patuit ſupꝛa et pa-
tet in multis libꝛis hiſtoꝛialibus pꝛeallegatis Plures eci
am magni viri de omni ſtatu adhuc vtuntur quos omnes
fallere vel fatuos cenſeri nimis impium eſſet et crudele/ hꝫ
pꝛecipue attento ꝙ multa beneficia ex huiuſmodi deuoci-
one conſequuntur et a multis periculis eciam quandoqꝫ
miraculoſe liberantur vt patebit in concluſione huius ma
terie.

Terciũ videlicet de numero centũ et. l. ſalutacõm qui
numerus vocať pſalteriũ marianũ ꝙ eciã non careat miſte

rio patet ꝑmo ex pſalterio dauitico.ıoo.et.l.pſalmos cõti-
nẽte In quo dauid nedũ de xp̄o ſ; et de be.virgine ꝓphe-
tauit et õnia nr̃e redempcõnis miſteria expreſſit ymmo vt
verius dicã ip̄a gl'oſa virgo maria in quolibet pſalmo eſt fi-
gurata/ꝑtq; quilibet pſalmus ad eã applicari. Sicut pie
memorie illuminatiſſimus vir ſacre theologie ꝓfeſſor ma-
giſter Jo.de mechlinia ordinarius facultatis theo.vniu-
ſitatis noſtre colonieñ In ſua ſolemni ſuꝑ pſalteriũ lectu-
ra luculentiſſime practicauit Si igitur dei filius ꝑ centũ ⁊
l.p̄os.in quibus ipſe vna cum ſua matre fuit prefiguratus
colatur et honoretur non mirũ ſi ipſa virgo ꝑ centum et.l.
ſalutaciones quaſi ꝑ pſalterium ſalutetur Et ex hac racio-
ne hic numerus centum et.l.ſalutacionum pſalterium vo-
cari ſolet vt ſupra tactum eſt. Quod quidẽ et ſi ſit breui⁹
ꝙ dauiticum in multis tamen excedit ip̄m q₂ dauiticũ fuit
factũ i vmbra in figura a peccatore et ſub ſynagoga ſub mẽ-
bro xp̄i et ſub peccato. Sed iſtud angelicũ vel diuinũ fuit
in veritate et in luce factum ſub militante eccleſia a ſanctiſ-
ſima trinitate ad delendum omne piaculũ et condonandũ
omne bonum.

Secũdo patet racio huius numeri ex domo ſaltus li-
bani ꝑ quã ip̄a bea.virgo eciam fuit figurata Erat enī hec
domus centũ cubitorũ longitudinis et.l.latitudinis vt pa-
tet tercij re.vij. In qua longitudo et latitudo et caritatis
et miſericordie virginis exꝑmitur dicente ber.ꝙ eius lõgi-
tudo vſq; in nouiſſimũ diem inuocantib⁹ eã ſubuenit vniu-
ſis/latitudo vero eius replet orbẽ terrarũ. Poſſet tercio
racionẽ huius numeri ſumere ex quibuſdã reuelacionib⁹
quas quibuſdã fuiſſe reuelatas ſcripſit magiſter alanus ſa-
cre theologie ꝓfeſſor eximius necnõ et hui⁹ pſalterij ama-
tor p̄cipuus vtpote q₂ b.virgo centum et.l.habuit gaudia
in mundo de filio ſuo/totidẽ dolores in paſſione et totidẽ
gaudia iam habet in celo ſuꝑ alios ſcõs Item quia bono

rās v̄ginē p̄ talem numer͞p totidē euadet laqos dyaboli to-
tidē hēbit virtutū auxilia ꝯtra totidē pccā/totidē in morte
habebit cōsolaciones ꝯtra totidē terrores vel dolores to-
tidēq3 euadet penas inferni et habebit totidē gaudia pa-
disi. Sed q2 hec in scriptura sacra vel in libris autēticis soli
dū nō hn̄t fundamentū Jō eis nō insisto hoc tn̄ audacter
dicere possum q̄ p̄fatus magister alanus cui⁹ discipul⁹ ali
qn̄ esse merui fuit feruentissim⁹ in amore v̄ginis Sempq3
in ore salutacionē angelicā ābulando loquendo p̄dicando
habuit. Atq3 plusq̄ꝫ milia hoīm ad legendū hoc psalteriū
induxit De quo haud dubiū iam mercedē in celo ab ipsa
virgine recepit Nā anno.lxxv.eodē viz anno ymmo eadē
die qua hec fraternitas colonie instituta fuit scz in die nati
uitatis bea. marie virginis in deuocione virginis perseue
rans ex hac luce migrauit.

II. De q̄rto videlicet q̄ orōnū numerus dominicalium
quinarius i rosario/et tripliciter quinarius in psalterio nō
careat misterio nichil aliud p̄ nunc occurrit nisi q̄ illa qui-
q3 pater noster possūt ad quinq3 vulnera xp̄i que pertulit
in corpore quod de virgine sumpsit/quibus nos lauit in sā
guie suo a peccatis nostris et eciam q̄ ostendit patri dum o
rat p̄ nobis referri. vnde eciā eum imitantes in omnibus
opibus nr̄is huiusmodi vulnerū memoriā hr̄e debem⁹. q2
p̄ hāc nobis spes de dei misericordia et venia datur/dicen
te beato bernardo peccaui pccm̄ grande ꝛ turbabit̄ consci
encia mea sed nō ꝑturbabit̄ vulnerū enim dn̄i recordabor
Merito ergo in rosario virginis recolimus memoriā qui
q3 vulnerū xp̄i De alijs oracionib⁹ quas aliqui hic addūt
p̄cipue quare. xv. patern r̄ in tribus rosarijs. i. in vno virgi
nis psalterio dicuntur/q2 viz xp̄s totidē horis fuit in tristi
cia vel q2 a totidē et in totidē locis et in totidem ꝑtibus sui
corporis et p̄ totidem instrumenta et sic de alijs passus est
ꝑtranseo quia sunt magis quedā volūtarie adaptaciones

ꝙ orōnes Adijciens tm̄ racionē iſtā/quare poſt decē Aue maria ſemꝑ dicim⁹ hic vnū pr̄ nr̄/qꝛ videlicet ꝑ eā tanꝙ ꝑ aduocatā ſuꝑ oēs choros āgeloꝝ quaſi faciens decimū ordinem ſperam⁹ et petimus ↄſequi quecūqꝫ ſunt nobis neceſſaria ad corporis et anime ſalutē que oia in orōne dn̄ica petuntur vt ſupra patuit Solent eciā in antiquis libris deuocionalibus ſcribi quindecim v̓ginis gaudia in quoꝝ honorē hec quindecim pater noſter referri poſſent quia eis eciam.xv. Aue maria ſuperadduntur.

¶ Quintū/videlicet cur tm̄ ſemel in ebdomada et non qualibet die ſtatutū eſt legi tria roſaria vel vnū pſalterium in hac fraternitate ſatis patuit ſupra cum de tercio nomine huius fraternitatis ageretur. Ad inſtar videlicet eccīe q̄ ſemel ī ebdomada ad honorē xp̄i in ſuis horis canonicis legit totū pſalteriū dauiticū ſaltē qn̄ agit per ebdomadam de tempore vt ſicut criſt⁹ ab eccīā ꝑ ebdomadā in ſuo pſalterio ſic beata virgo in fraternitate hac a ſuis confratrib⁹ vnū roſarium vel pari numero venereť.nō ſūt tamen eciā rep̄hendendi ſed poti⁹ laudādi qui omni die dicūt vnū roſariū vl̓ pſalteriū Pꝫ quia hec fraternitas eſt oib⁹ cuiuſcūqꝫ ſtatus cōis et oēs recipit et admittit hinc ē ꝙ ſepetactus īſtitutor eius attendēs varias hoīm occupaciones diſtractiones et indeuociones Attendenſqꝫ ꝙ plus placet virgini vnum roſariū vel pſalteriū deuote dictū ꝙ mille indeuote et feſtinanter Sicut pꝫ ex multis exemplis q̄ in libro de miraculis be.v̓ginis ponūtur In cui⁹ eciā teſtimoniū dr̄. Hiero vt hēť.de conſe.d.v.ca.nō mediocriter ꝙ meliorē ſeptē pſalmoꝝ decātacio cū deuocione cordis puritate ac ſpirituali hilaritate ꝙ totius pſalterij modulacio cum cordis triſticia et anxietate non voluit omni die ſ tm̄ ſemel in ebdomada cōfrēs ſuos ad hoc pſalteriū legendum ſub pena ꝓus tacta obligare vt qui ꝓpter cās p̄dcās non volunt aut nō pn̄t omni die tm̄ numerū ſalutacionū cū deuocione

replicare ſaltem hoc faciant ſemel ante finem ebdomade non enim eſt aliquis tā diſtractus vel occupatus in quocū ꝗꝫ qui nō valeat certa die vel hora ꝑ ebdomadā ad hoc vacare eciā nichil obmittendo de his q̄ ꝑtinent ad ſuū officiū vel ſtatū Et tm̄ de illa ſecūda hui⁹ ꝓpōis parte

¶ Tercia ps hui⁹ ꝓpōis eſt de inſcriptione ꝯfrm̄ in certo libello q̄ q̄ nō careat miſterio pꝫ eciā a ſimili ex triplici lege. ꝑmo eterna in q̄ deus ab etno angelos et homines ꝑdeſtinatos ⁊ ad ſe ꝑpetuo in celo collaudandū electos ſuo in libro vite dicit̄ inſcripſiſſe De quib⁹ apoc.3.et.21.dicit nō delebo noīa eoꝝ de libro vite Tercio pꝫ hoc in lege diuina et ꝑmo in veteri in q̄ ꝑcepta decalogi in tabulis lapideis fuerūt cōſcripta vt pꝫ exo.32. Similiter et noīa filioꝝ iſrl' in veſte aaron pōtificis vt pꝫ eiuſdē.xxviij. Item nee. ſeptimo inuenit neemias librū in quo ſcripta erāt nomina tranſmigrantiū et redeuntiū ad ciuitatem ſuam. Item dicit̄ dan̄.12.q ſaluabit̄ populus oīs qui inent⁹ fuerit ſcriptus i libro Itē qꝛ quidā q̄ſierunt ſcripturā ſue genealogie et nō inuenerunt ideo eiecti ſūt de ſacerdocio. vt dicit nee. Demū in lege noua dicit̄ ap̄lis Luce.x.noiā veſtra ſcripta ſūt in celis et Apoca.21. Murus ciuitatis hn̄s fūdamēta duodecim et in ipis duodecim noīa apoſtolorum et agni Tercio pꝫ B in lege hūana et ꝑmo canonica qꝛ noiā ſūmorū pontificū vl' epoꝝ ſuis in eccleſijs ſolent inſcribi/ſbſcripcio eciā ſcōm Iura canonica in electione ꝯſecracione/inſtitucionis ꝓmulgacione/ſiue ꝓlaciōe libertatis datōe et ſic de alijs requiritur Scdo in lege ciuili in qua ꝑſcriptiones et ꝓſcriptiones admittūtur/quidā eciam in ea dicuntur aſcripticij.vt pꝫ. Cō.de agricolis et cenſitis qui viꝫ ꝑ ꝓpriā ſcripturam et ꝓfeſſionē ad colēdum agros aſtricti ſūt Tercio in lege gentilium aliqui triplici de cauſa inſcribi ſolebant/primo ꝓpter reuerenciā vt ſenatores qui olim patres conſcripti dicebant̄ et milites eciā ad miliciam ſcri

bebant vt pꝫ in legenda be. martini Secūdo ꝓpter amiciciā ſicut rex alexander ſcripſit Jonathan inter pͥmos aicos eius vt pꝫ pͥ. macha. io. Tercio ꝓpter beneficienciā qꝛ vt pꝫ heſter. vij. dū rex aſſuerus noctē duceret in ſomnē ſibi afferri fecit hiſtorias ānalos pͥorū tempoꝝ. Jn quibus ꝙ mardocheus in hac ſibi maximū beneficiū pſtiterat eo ꝙ inſidias cōtra eum factas ei nūciauerat/abſqꝫ remuneracione repperit/cuius rei gracia eum remunerari iuſſit Ex his et ſimilibus figuris vl' hyſtoriis patet ꝙ non incongrue inſcribuntur hi qui ad laudandū et ſalutandū virginem ſe offerunt qui eius aīm et beneficenciā querūt qui vt fortes milites in pugna ſpirituali cōtra mundm carnem et dyabolum auxilio virginis eſſe volunt/quiqꝫ ineiuſdem virginis ſpeciali protectione et in continua eſſe cupiunt atqꝫ ab ea remunerari appetunt. et ꝙuis hec inſcriptio non ſit neceſſaria ſimpliciter Eſt tamen de bene eſſe ⁊ congruitate Et eſt vtilis ad tria quia primo eſt ſignificancia illius inſcriptionis q̄ eſt ꝑ predeſtinacionem Jn libro vite A quo libro nos inſcribendo in hac fraternitate petimus non deleri auxilio virginis glorioſe

¶ Secūdo eſt rememoratiua vl' quo ad nos vt ad ſalutandū virginē ſub ꝑtacto numero imemores nō ſimus/vl' quo ad virginē vt ipa nos i ſpeciali ſua memoria corā filio cōmendatos hēat oñdendo ei. ſm bernar. pectus ⁊ vbera Tercio vero ē ꝯſolatoria oim de fratnitate vt viꝫ dū tātos ꝯfrēs nos hrē gaudemꝰ tantāqꝫ multitudinē inſcriptā cernimꝰ vel audimꝰ de tāta ꝯfrm̄ numeroſitate et ſalutacōm ꝓ nob multiplicacōe et ꝯmunicacōe ꝯſolemur. Et tm̄ de hac iſcriptione et ꝑ ꝯſequēs de huiꝰ minoris tercia parte.

¶ Quarta et vltima ps de ſignorū delacōe ꝑt eciā ꝓbari a ſimili in triplici lege. ¶ Primo eterna in qua filius eſt ſplendoꝛ gloꝛie ſeu figura id eſt ſignum ſubſtancie patris. Job. decimo/hūc eni pater ſignauit deus Jo. vi. filios eē

adoptiuos.i.homines et angelos ad ymaginem ꝛ ſimilitu
dinem ſuam fecit Vñ de pͥmo angelo. Eze.xxviij.dꝛ tu
ſignaculum ſimilitudinis Solē deniqꝫ luna et ſtellas vir
ginē deſignātes mariā vt eſſent ſigna fecit Gen̄.pͥmo Iri
dem deinde eandē virginē figurantem poſuit in ſignū ſe. e
ris int̄ ipm̄ et terrā.i.peccatores gen̄.ix. Item dedit abra
he ſignū circūciſionis eiuſdē.xvij.qd̄ fuit ſignaculū fidi ad
roma.iiij. Item dixit exodi.xj. Erit vobis ſanguis in ſig
nū in edibꝰ vr̄is quo ſcꝫ ſigno domus inſignite non pcutie
bantur a deuaſtāte angelo Secūdo patet in lege diuina
pͥmo in veteri in qua obmiſſis ſignis factis in egipto ma
ri rubro deſerto. ꝛ terra pͥmiſſionis duo ſigna mirabilia
tanguntur vnū ab yſaya eiuſdem.vij.dicente regi achas vt
peteret ſignū a dn̄o Cū enim idē rex petere nollet tādem
ip̄e yſaias ſubiunxit ꝓpterea dabit ip̄e vobis dn̄s ſignum
Ecce virgo cōcipiet ꝛc Aliud eſt ſignū thau ſimilitudinē
hn̄s crucis quo nō inſigniti iubebātur occidi vt pꝫ Eze.ix
Secundo in noua lege ſacramenta dicūtur ſacre rei ſigna
et pꝛecipue tria caracterem qui eſt quoddā ſp̄ūale et inde
lebile ſignū impꝛimencia vt ſūt baptiſmus ꝑ cuius caracte
rem diſtinguuntur fideles ab infidelibus. Cōfirmacio ꝑ
cuius caracterem diſtinguuntur milites pugne ſp̄ūalis a
ſimplicibꝰ Et oꝛdo ꝑ cuius caracterē diſtinguūt̄ miniſtri
templi a popularibus Apoca. cciā.vij. Centū quadꝛagi
ta.iiij.milia ſignati ex omni tribu filioꝝ iſrabel ꝑ quos oēs
electi intelliguntur deſcribūtur Vñ dixit angelus ibidē
nolite nocere terre et mari ꝛc. ſequit̄ quoadusqꝫ ſignemꝰ ſ
uos dei noſtri in frontibꝰ coꝝ Tercio hoc pꝫ in lege hūa
na in qua ātiquitꝰ milites in ſignū ꝯſueuerāt Similiter ſa
cerdotes et miniſtri ecc̄ie quedā ſigna deferebāt quibꝰ ab
alijs diſcernebātur Non igitur ſibi qui ad fraternitatem
et ſeruitium virginis ſe offerūt quoddam ſignum deferāt
qd̄ pater noſter a laycis vocatur. Qd̄ quidē ſignum licet

nō ſit de neccitate ſicut nec inſcriptio/eſt tn̄ vtile et ꝯgruum
Et hoc p̄cipue ad tria Primo enim eſt ſignū hoc demrā
tiuū ſeruoꝝ et confratrū v̄ginis Secūdo eſt rememoratiū
angelice ſalutacionis et certificatiuū. de complemento nu
meri/et tercio eſt prenoſticatiuum eterne retribucionis.
Nō igitur vereamur deferre hoc ſignū ſed poti⁹ gl'emur
cum p̄s. dicente Fac mecū ſignū in bonum Poſſunt autē
hec ſigna deferri precioſa vtpote de lapidib⁹ precioſis au
ro vel argento non quidem ad vanitatem vl' pompam ſed
potius ad laudem et gloriam virginis/et ad deſignandum
eius virtutes omni lapide precioſo auro vel argento preci
oſiores et fulgenciores Unde de his ſignis in figura dici
tur/exodi. xxvi. facies. l. circulos aureos ꝛc. Et tantū de
illa minore.

Sequitur cōcluſio hui⁹ ſecūde materie

Quā igitur vtile fuerit hanc fraternitatē inſtituere. vel
in eā intrare nō eſt facile dicere. Hec cōcluſio ſatis pꝫ ex
predictis/ꝓ cuius tamen vlteriori intellcū nota tria corre
laria/que ſpecialiter ex prius dictis ſequūtur. Primū eſt
ex p̄te inſtituentis. ꝙ videlicet nacioni germanice/ymmo
toti militāti eccleſie et p̄cipue ciuitati colonienſi maius bo
nū preſtitit/q̄ꝫ ſi maximū et pene infinitū temporalē theſau
rū obtuliſſet. Un̄ ſicut de arrio. dicit ābroſius. ꝙ pena ei⁹
nundū finita eſt. ſꝫ vſqꝫ ad diem iudicij ſꝫm augmentū ſui er
roris augebitur. ſic erit de gloria hui⁹ ſaltem accidentali/
ſꝫm augmentū cōfrm̄ et bonorū vtpote ſalutacionū q̄ conti
nue fiunt et fient/deo dante amplius in futurū in hac frat
nitate/quia multi multociens iam virginem ſalutant inuo
cant et laudant/qui prius non faciebant.

Secundum eſt ex parte ingredientis ſeu hanc fraterni
tatem acceptantis. qui quanta bona in hac fraternitate cō
ſequatur/ex dictis tam in prima materia q̄ꝫ in ſecunda lu

ce clarius patet At autem de omnibus illis breuitatis gra
cia taceam/vel potius omnia bona illa ſimul comprehen-
dam/vnum confidenter dicere et ſuperaddere ob honorē
virginis non erubeſco/q̄ videlicet ille qui ex corde ad ſer-
uiendum virgini in hac fraternitate ſe obtulerit. et eam
tociens deuote ſalutauerit/finaliter non peribit. ymmo ſe
cundum Anſelmum impoſſibile ē eum perire. Ita enim
idem Anſelmus ipſam virginem mariam affatur. Sicut
iquit a te auerſus o virgo maria neceſſe eſt vt pereat/ſic ad
te conuerſus impoſſibile eſt vt pereat. Ad virginem au-
tem conuerti nichil aliud eſt/q̄ eam deuote ſalutare. Vn̄
quotiens quis eam ſalutat deuote/totiens ad eam conuer
titur et ꝑ cōſequens vt talis nō pereat/ſed ſaluetur neceſſe
eſt. Quid plura r̄uera/ſi deberem omnia bona que quis
in hac fraternitate cōſequi pt recenſere numerādo temp⁹
michi deficeret. Taceo de miraculis et exemplis/q̄ dudū
ꝯtigerūt ex hac fraternitate/vel deuocione/vt pꝫ in libris
autenticis p̄allegatis/miracula eciā q̄ p̄nominatus mgr̄ a
lanus ꝯſueuit p̄dicare/et que habent̄ in tractatu magiſtri.
Io. de mōte/qꝛ a quibuſdā nō r̄cipiūtur ꝑtranſeo Adij
ciens tamen duo miracula q̄ cōtigerunt hoc āno de ſuſcita
cione duoꝝ mortuoꝝ̄ huius fraternitatis meritis de qui-
bus habemus publica inſtrumenta ꝑ manus notarij in cō
uentu noſtro colonienſi vbi auidus ſcrutator tante nouita
tis/rei ſeriem amplius videre poterit.

Tercium eſt/q̄ multi cōtra hanc fraternitatē peccāt/
vel peccare poſſūt multipliciter Primo nāqꝫ peccāt pccō
p̄ſumpcionis/qui inſtituentes vel intrantes ſiniſtre diiu-
dicant quia fide indifferentibus nō licet ſic iudicare/mul-
to minus de opibus bonis ad laudē dei et virginis ordina
tis/vt ſupra tactū eſt Secūdo peccāt pccō ſacrilegij eam
irridentes vel inutilem reputantes Amplius vero eam ſu
perſticioſam eſſe dicētes quia ſacrilegium dicitur quaſi le

dens ſacrum Hec vero fraternitas eſt de numero ſpiritualium ⁊ ſacroꝝ/vt ſatis patet ex dictis Tercio ſup oēs grauius peccant/qui alios ab hac fraternitate retrahunt/vel i ſuis ſalutacionib⁹ impediunt Contra quos poteſt allegari illud beati Bernardi In ſermone de ephyphania dnī Herodiana inquit malicia et babilonica puerſitas eſt naſcentem velle extinguere religionē Quicquid enī ad ſalutem ꝑtinens vl' ad religionem oritur. ſi quis reſiſtit ſi quis repugnat ꝑuulos Iſrahelitici germinis necare conatur. et cū herode naſcentem ꝑſequitur ſaluatorē Ex quo patz/ ꝙ talium peccatum ad homicidiū reducitur Nō ſunt eciā laudandi/ſed magis vituꝑandi/qui ſola pigricia puſillanimitate vel verecundia tam ſecurā ⁊ facilem atqȝ vtiliſſimā fraternitatem aggredi/vel ſuſcipere formidant ¶ Nō ſic igitur vt finem dictis imponam queſo faciam⁹. ſed tante vͥginis deuocionis cōfratres efficiamur. vt illud geñ. 12. dic obſecro ꝙ ſoror mea ſis/vt bene ſit michi ꝑpter te et viuat anima mea ob graciam tui ei digne offerre Et ſic tandem meritis eiuſdem virginis ad gloriam peruenire valeam⁹. Amen

Hec ſunt dulciſſima ⁊ melliflua virgo maria que ſentio de tua ſalutacione et fraternitate pretacta. que omnia tibi tuiſqȝ doctoribus et elucidatoribus in hac fraternitate mecum ad te ſuſpirantibus offero corrigenda et emendanda et pro quibus omnibus dictis et ſcriptis peto michi et omnibus de tua fraternitate ſuccurrere digneris in extrema vite hora. A M E N

In cõpendiũ pſalterij btiſſime Trinitatis mgrĩ ala-
ni de rupe ordinis pdicatorũ incipit feliciter ꝓlogus.

Quia catholice vitat̄ doctor vniuꝰ ꝓdeſſe dẽt ad
ſalutẽ Juxta illud pauli Sapiẽtibꝰ et inſipiẽtibꝰ
debitor ſũ Et vlteriꝰ pdicacõis voto aſtrictus hꝫ
aiarũ ꝓcurare ſalutẽ teſte Gregorio Exponendo eciã ſi
opus ẽ ꝓ huiuſmõi in mortẽ animã ſuã ymmo et ſacerdos
xpi Ambroſio aſſerẽte ſi nõ eſt ĩfidelis aut ĩfideli deterior
curã habere debet ꝓ viribꝰ de aiãꝝ ſalute Ego igit̃ tribꝰ
hijs vinculis alligatus ꝑpendens heu tpis miſeriã pñtis.
Cum quia perijt orõ a plebeis ꝓpter ignoranciã Cũ eciã
qm̃ hoim oraciones iã ꝑponuntur oracionibus euãgelicis
eccleſie militantis Cũ tercio eo ꝙ pdicãtes iam ſubtilia p-
dicant ⁊ in pluribus ſicut venit ꝑ aurẽ vnã in populo ſic tm̃
ſit per aliam heu pene nil maneat de ſmonibus in audien-
cium mente Sunt plebei enim clerici ſine libro ambulan-
tes ſine lumine laborantes ſine pane teſte baſilio Prop-
terea a plurimis ex omni ſtatu mũdi et dñis et epĩs alijſqꝫ
minoribꝰ auiſatus vt de pſalterio marie vͥginis aliquid ꝓ
mũdi ſalute facerẽ ꝗuis vſqꝫ nũc diſtulerim proch dolor ĩ
dãpnũ multoꝝ Sed in almania quidã deuocionis amato
res et multi de ꝓximo me aſtringentes vt hoc facerem iã
inuitus et ſi tarde opus aggredior qđ vocatur cõpendium
pſalterij beatiſſime trinitatis Nã de hac materia maxĩm
aliud opus feci ſed hic tm̃ breuiter ea q̃ de huiuſmodi pſal
terio cõiter inquiruntur appoſui In quo ſunt quindecim
capitula Q̃m quindecim ſũt pꝛ nꝛ in pſalterio btiſſime tri
nitatis Quodlibet aũt pater noſter ſemper habet poſt ſe
decẽ Aue maria Et ſic ſũt in toto centũ et quinquaginta.
Aue maria et quindeci pꝛ noſter Iſta ãt capitula quinde
cim ſingillatĩ ordinãtur ad decẽ dei mandata conſuanda
et ſic qđlibet caplm̃ decẽ habet aſpcũs Juxta decẽ dei mã
data que ſimul iũcta faciũt centũ et quiquaginta ac quinde

25

cim vt libellus iſte nedū ſit de pſalterio ꝙtum ad materiā
ſed eciā quo ad numerū Sapiā.n. diuina q̄ cūcta diſponit
ſuauiter oiā diſpoſuit in numero pondere et mēſura teſte
Sapiente Et Aug⁹ Natura cūcta certo ꝑagit numero.
Et Ambro. Ars et mores ſi nō ctis arcēt numeris oino
ꝯfundūt in ſeipis Et Jeō⁹. Eciā voluit ſpōſo huire i ho
ris pſalmis et v̄tutib⁹ ac ſacramētis i certis numerī ne ſtul
tiᵃ ꝯfuſio ac iprudencia reb⁹ dn̄ent i diuinis. Alex ec quo
ad formā tractat⁹ et tractādi pſalteriū btiſſime trinitatis ibi
ē imitaᵘ: Jdcirco vniūſi i pſalterio decē cordaꝝ pſallite illi

¶ Compendiū pſalterij beatiſſime trinitatis. Ad laudē
domini nri ihū xpi et marie virginis mris eius Magiſtri
alani de rupe ſacre theologie doctoris

Quare pſalteriū beatiſſime trinitatis dicatur pſalteriū ⁊
quid eſt hoc pſalteriū ¶ Capitulū primū.

LAudate eū in pſalterio quatenus ꝑ dn̄m ihm̄ xp̄m et
mariā cū ſanctis oibus laudare valeatis ſanctiſſimā
trinitatem ſempꝫ ſecula per eterna O vniuerſi fideles flam
ma caritatis ſuccenſi ad verbū ꝓpoſitū in laude pſalterij t̄
nitatis toto corde attendite qḋ mandatū fuit ꝑ prophetā
regē ps C.l. orandū cū aiebat ſpiritu diuino laudate eū i
pſalterio Et quidē iuſte vniuerſi deberent vti hoc ſuffra
gio quatin⁹ ex nois rōne deū ſepi⁹ ſalutarent et ſe ſaluarēt
ac ſuo creatori cū ſale ſapiē inceſſanter pſallerent Sed go
intelligendū eſt ꝑ hoc pſalterium Jn preſenciaꝝ dicimus
ſuffragiū quoddā eſſe ex quindecim pater noſter et centū
quinquaginta Aue maria ꝯpoſitū Sic enim in dauid ſūt
quindecies decē pſalmi pro quibus dicantur quindeci pr
noſter ad honorē dn̄i nri ihū xpi Qui ex reuelacione bea
ti bernardi tot in paſſione pro nobis habuit vulnera quot
vicibus quindecim pater noſter dicerent̄ ſingulis diebus
ſi ꝑ vnū exorarentur ānū ꝑamplius in pſalterio dauid ſunt
centū et quinquaginta pſalmi qui oēs figurant dn̄m ihesū

et mariā ſᵐ Auguſtinū et ambroſiū Pro tātis igitur figu
ris Laudate ſcām trinitatē. Quī hee ſunt complete ꝑ dnꝫ
ihm̄ et mariam virginē Laudate inq̄ i pſalterio ex noīe ex
re ex figura et repreſentacionē pſalterij āgelici Accipite ġ
pſalteriū hoc ex noīe diuiniſſimo tꝙ celū ſtellatū gen̄ p̄mo
et veluti arborē vite et ſciē boni et mali gen̄ ʒ°. vt ſic illumiē
mini et ſapienter ineternū viuere mereamini

Capitulū ſecūdum de tribus quinq̄genis pſalterij eiuſdē racione triplicis iubilacionis

SUnt autem tres iubilei ſcilicet nature legis ſcripte ⁊
grē ymmo ſūt et tres alij iubilei triū celeſtiū ierarchia
rū Quibꝰ oībus ſup̄ euangeliū ppl'is amplius ꝙ̄ alia euā
gelia p̄dicandū ꝓpter eiuſdē oraculi ꝯitatē breuitatē eccle
ſie impiū et dn̄i ihū xp̄i mandatū ac vulgariū ſimplicitatē.
Nec huic viro aīāꝝ zelatori eximio hoc ſuffecit ſed ⁊ pſal
teriū publice predicando dabat et ad dandū iſta ſemꝑ no-
biles ⁊ p̄potentes ꝑſuadebat Et cū frēm facere nō potuit
alijs i ſmonibꝰ ꝯtra hereticos hoc pſalterio p̄dicato vniū-
ſos maximis cū ſignis ad dn̄m reducebat In tm̄ ꝙ frēs et
ſorores qui dicūt de dn̄ci pn̄a p̄mitꝰ eos ad hoc ꝓmouit
ſ nouella ordinacio iā aliter diſpoſuit Dilatauitq; hoc tri
tatis oraculū ꝑ regna plīma frcibus cum imēſis aīāꝝ fuit
enī ipſe ditatus dono nobilitatis ſapiē lingue et vite morū
ſingulariſſime pre cunctis temporibus ſuis vt btiſſima ma
ria cuidā ſuo reuelauit ſponſo temporibꝰ nuꝑrimis Dura
uitq; hoc ſuffragiū ꝑ tempora multa in ordine p̄dicatoꝝ
et ꝙ̄ diu ꝑdurauit in eo tā diu idem ordo cūctis gracijs ꝑ-
fulſit vt plurimorū doctoꝝ et ſanctorū ac oꝑm maximorū
demrānt teſtimonia Hic āt ſcūs dn̄cus ſpūalis auguſtini
filius cariſſimus et ſciſſimus plus ꝙ̄ t̄ginta ānis canonicꝰ
regularis ꝑmanens in omni ſanctitate ꝯſpicuus maria v̄gi
ne ſibi reuelāte ꝑdocuit pſalteriū hoc ſic eſſe ꝑorādū ſcʒ vt
Prima quinquagena eēt de articulis dn̄ice icarnacionis

2ª aũt de articulis dñice paſſionis 3ª vero de dominica reſurrectione et gloria atq3 de ſanctis ꝛ virtutibus ac ꝯtra vicia meditando vnũ articulũ ſub vno Aue maria. Et pñt dici iſte tres quinq̃gene vel ſimul vel diuiſim Puta mane meridie et veſpe aut vt melius poſſibile fũit ad libitũ Propterea o cultores xp̄i et v̉ginis marie ſemꝑ accipite hoc pſalteriũ ꝯphendẽs duas orõnũ reginas ſm̃ Ancelmũ que ſũt duo euãgelia ꝯũiſſima et digniſſima oĩ creature mḡnis viꝫ ſignis ꝑdicanda Marci vltiõ Arripite inq̃ꝫ hoc veluti lapides ꝑcioſos ad domũ dei edificandã 2ᵒ paliꝑ. 3º. Et veluti vaſa dñi in tẽplo ſalomonis quib⁹ deuota deo offerũt ſacrificia jbidẽ q̃rto. Et ſicut arma ioſue gedeonis dauid ioſye et machabeoꝝ ad ꝯterẽdas mũdi h⁹ vanitaˢ ꝓpbãs.

Capitulũ terciũ de ꝯfriã hui⁹ pſalterij domini nrī ihũ xp̄i et virginis matris eius diuinali.

Volens beatiſſima dei mater virgo maria graciã ſuã amplius ꝑ hoc in mundũ multiplicare ꝑ dominicum eundem ſponſum ſuũ cordialiſſimũ mandauit ꝯfriãm pſalterij huius fundari q̃ haberet intitulari ꝯfriã pſalterij domini nrī ihesu xp̄i et beatiſſime ſemꝑ virginis marie Cui⁹ in breuib⁹ eſt forma hec Primo vt nunq̃ꝫ detur ꝓ iſta aut recipiatur pecunia dircẽ vel indircẽ ne ſymonia admittat Alias ip̄o facto et dans et recipiens ꝑuantur hac ſciſſima ꝯfria niſi penituerint de hac nequicia 2º ꝯfrm̃ oim̃ et ſoroꝝ merita vniuerſa debent eſſe ꝯũia tam in vita q̃ꝫ poſt mortẽ vſq3 in eternũ 3º ꝙ om̃s debent ꝓponere dicere pſalteriũ hoc qualibet die vel dicere qd̉ eſt melius ſi poſſibile fuerit Qꝫ ſi aliqua die ex negligencia vel malicia et non ex racionabili cã dimiſerit quis pro illa die deb3 carere ꝑticipacõe meritorũ pſalterij aliorũ ꝯfrm̃ nichilomin⁹ ꝑticipabit in alijs bonis vt facientes iiij. ꝙ huiuſmodi ordinacões nõ obligabũt aliquẽ ad culpã mortalẽ vel venialem ſi non teneat iſtas ſed tm̃ ad penã carencie ꝑticipacionis dcõꝝ meritoꝝ

in alijs Quinto ꝙ ſemel in ãno ſingulis in locis ꝯfrm̃ debe
rent noiã eoꝝ publice de ambone recitari Jdeo debẽt ſcri
bi i libro ꝯi q̃tinus ꝯfres ſe agnoſcãt ꝓpt pacẽ caritatẽ beni
uolenciã mĩaꝫ ⁊ vnionẽ angelicã ꝑficiendã int̃ eoſdẽ Q̃m
iſta vnio eſt quodãmõ maioꝛ et nobilioꝛ q̃ carnalis jdeo
tales debent ſe amare ſicut fr̃es Sexto ꝙ i illa die q̃ dudũ
ꝑ tpa longinqua fuit dies et feſtũ btiſſimi dñci fundatoꝛ
hui⁹ ꝯfrie in multis ꝓuincijs deberẽt feſtiuare ꝯfres illam
diem et bt̃e miſſam ſolempnẽ et poſſent ſcã facere in die ea
dem quẽadmodũ legim⁹ feciſſe ſcõs pꝛiarchas Et ꝓ hui⁹
mõi q̃ vellent poſſent aliquid ꝯtribuere nulli tñ eſſent vm̃
q̃ ad aliquid dandũ cogẽdi ſed ſolũ pie auiſandi Septiõ
debent oẽs in pꝛincipio ꝯfiteri vt grãm dei recipiãt vniõis
cũ alijs aut tempoꝛe cõgruo cõfiteri ad minus ꝓponerent
Octauo ꝓ defunctis aut ꝑuulis pueris vel infirmis aut ĩ
potentib⁹ vel neſcientib⁹ qd̃ dicant ꝑ ſe vel per alios quod
fuit iniũctum eis ꝑ pꝛeſbiterũ illũ qui huiuſmodi hꝫ inſcri
bere O digna beata ꝯcoꝛdia q̃ nouella religio ſciſſime ca
ritatis O vera et pulchra ſcã amicicia angelicalis per quã
dñs ihũs et maria in parentes recipiũtur fraternitas qꝫ fi
lialis ſub eis acquiritur ⁊ dignitas diuinalis mirifice ꝑtici
patur O ꝑamãda caritatis cathena celeſtialis O clemen
tiſſima pietas fraternalis q̃ vnis vinculo caritatis fideles
et ad celeſtia ꝑtrahis btũs erit ille qui ꝑmanſerit i te Qui
frcũs aut vtilitates hui⁹ ꝯfrie ſũt indicibiles Per hãc eni
guerra fugatur diſcoꝛdia perit odiũ rixe inuidia ⁊ litigia
pꝛopelluntur pauꝑibus ſubuenitur captiuis idulget̃ et de
hoĩbus terrenis filij dei ⁊ tq̃ angeli efficiũt̃ Quiymmo ꝑ
hanc omne bonũ pꝛãtur et oĩe malũ euitat̃ pplus qꝫ xp̃ia
nus ad dei laudem et xp̃i amoꝛẽ et virginis marie venera
cionẽ gratiſſime attrahit̃ atqꝫ ad puritatem et iuſticiã vin
culo clemencie ꝑducit̃ que oĩa ex laude caritatis ⁊ miſcdie
ꝑ paulũ et doctoꝛes ſcõs ꝯꝓbantur O vere beata et ſuper

btā fratⁿnitas ꝯcordia que nō diuiciaꝝ terrenarū nō carna
litatis nō vanitatis ſ; aīoꝝ meritorū ⁊ v̓tutū ac toci⁹ ſpūali
tatis Que bona ſ̓ᵐ auguſtinū i imenſū excedūt q̄cūq; mū
di terrena vn̄ liquido patet ꝙ mai⁹ bonū homi ꝯfert cū ad
iſtā ꝯfriām recipit̄ ꝙ̄ ſi mundꝰ aureus vel regnū argenteū
ei donaretur. Non enim ei ꝯparandus lapis precioſus ē
Quia omne aurū tāꝙ̄ arena putandū et tanꝙ̄ lutum eſti
mandū eſt argentū ex ſapientis et ſanctorū doctorū firma
expreſſione in hui⁹ cōparacione Jdcirco o caritatis amato
res accipe dignemī h̓ pſalteriū fratⁿnitatis diuinalis tꝙ̄ a
nulū celeſtialis deſpōſacōis et veluti ornamēta regalis ma
ieſtatis et ſicut ferculū ſalomonis ferculis reconditū vniū
ſis q; ꝯpletū apotecis celeſtis recreacionis et ꝯſolacionis
quorū figure ſacra in pagina luce clarius ſūt depicte

Capitulū quartū de cōfirmacione ſingulari pſalterij hu
iuſcemodi et beatiſſime eiuſdē ꝯfraternitatis ꝑ exēpla bre
uiſſima iuxta orōnē dnīcam et ſalutacionē angelicā.

HEc igitur et plurima beatiſſimꝰ dnīcus terris i mltis
ꝓcurauit fieri Sed quēadmodū leges ⁊ ordinacōes
ſcōꝝ perierūt in obliuionē ſic negligencia ac mūdi malicia
tanta indigne ſepeliuit bona Quod non ferens pia dei geni
trix maria hec iterū refirmāda nr̄is tempibus ſepius pre
cepit multis cū ſignis et ꝓdigijs dicens cuidā ꝙ ſicut mun
dus ꝑ aue maria fuit renouatus infernus euacuatus celū
repatū ſic et nouiſſimis tempibus hijs peſſimis tali ſuffra
gio ipa eadē pijſſima dī genitrix maria mūdū iteꝝ ad ſcās
dei leges reformare intendit Addēs plurima grāꝝ gr̄a ſe
collaturā hijs qui huius pſalterij cultores erunt ⁊ predica
tores Qui vero ipius erūt dampnatores aut ipugnatoēs
nō dubitent ꝯtra ſe ꝓuocare reginā miſcdīe qd̓ ſepius iam
ſū expꝑtus. Cū oīs aut pene oīs tales hoc impedientes
vel corruerūt in maximū pccm̄ aut ſcandalū vel grauiſſimū
dampnū ſeu mortē turpiſſimā Quapꝓpter o vos vniūſi fi

28 27

deles dñi nostri ihū cristi et virginis marie filij attendite queso fidē vestrā considerate mortē vestrā dubiā et tp̄a in p̄nti piculosissima necnō et futura supplicia atꝫ eterna gau dia. Pro quib⁹ bonis acquirendis ⁊ malis fugiendis Accipite psalteriū v̄ginis marie et ꝯfratn̄itatē ei⁹ intrate lau dando scām trinitatē semel ad minus in die scissimo in hoc et sponse tam i manibus ꝙ in zonis vel collo vel capite vel brachijs vt sic sint signati ligno thau in ezechiele portātes dño deo primicias et op̄m suorum decimas cū abrahā et filijs israel ac sanctis catbolicis p mādatorū dei decē pfecta implecione. Qm̄ iō psalteriū hoc quindecim hꝫ decimas eo ꝙ quindecim bēm⁹ potēcias vt patuit de quib⁹ oī jure decimas deo ẜm Crisostimū et augustinū dēm⁹ dare. Pariterqꝫ vt sint signati ẜm illā signacionē quā iohēs in apoc. describit vbi dicit̄ ꝙ fuerūt signati centū quadraginta quatuor milia signo dei viui. Signū aūt dei viui summum est salutacio angelica ẜm Augustinū quo medio deus est fcūs homo. Et orō dominica p cui⁹ efficaciā ecclesia sanguine dñi ē signata ẜm basiliū. Qua ꝓpter et rōe significacōis ac figuracōis ac sp̄ualis representacionis atꝫ ꝓpter rememoracionē facilitatē et exemplaritatē ac hōm occasionē Accipite ergo hoc psalteriū in manibus vestris tꝙ tympanū celestis iubilacionis quo maria moysi soror ꝯcinebat dño p victoria de inimicis exodi decimoquinto

Capitulū quintū de maximis idulgencijs psalterij iustissime trinitatis.

Qmr nō carꝫ suffragiū h diuinissimū maximis idulgēcijs. Nā ibi sunt ad minus p quolibet psalterio sexaginta annorū milia indulgenciarū plurimoꝝ summorū pōtificū et ampliora vbi sūt dei dona ꝓut beatissima tp̄ibus istis reuelauit maria que indulgencias has confirmauit. Addens qꝫ ꝙ sicut mūd⁹ vniuersam habuit indulgēciā p psalteriū angelicū aduenīete filio dei i carnē. Sic eciā porā

tes amabiliſſimū t̃nitatis hoc euāgeliū maximā obtinere
deberet indulgenciā cū ſint ſuitores huiuſmodi v̓tutis ꝑ
quā oīs mūdo ꝯfertur indulgencia et pene et culpe Et vt
ayebat pijſſima hec mr̄ dei maria Si ꝓ cā tpali ⁊ modica
ſūmi pōtifices ſolēt ꝯferre maximas idulgēcias Cur ego
regina pietatis et dn̄a cūctaꝝ eccleſie indulgēciaꝝ dare nō
potero indulgēcias ſuitoribus meis i ſuicio pulcherrimo
diuiniſſimo et michi et filio meo ſꝑ amabiliſſimo Nam ꝑ
ſalutare angelicū ego ſū dei mater et filius meus eſt deꝰ et
homo factus quibꝰ teſte thoma de aquino btiſſimo deꝰ n̄
pōt facere maius Ergo ipa cū filio huic pſalterio maxime
obligamur āgelico ipm ad amādū honorandū defēdendū
et idulgendū et remunerandū cū naturali jure dīno ⁊ hūa
no ſꝑ benefici ſūmi et ꝓmi ſint ꝓmo adamandi honorandi
ac remunerandi ſm̃ Ambroſium et juriſtas ac morales ne
magnitudo ꝯſequa. Ecce o vniūſi fideles qualē thezauꝝ
habetis de ꝓpinquo ſi vultis in manibus veniencium āgeli-
cis ꝫ deferre et dicere Qua ꝓpter ſinguli hoc pſalteriū ac
cipite manibꝰ in vr̄is tꝙ thuribulū aaron diuine orōnis et
placacionis de quo numeroꝝ decimoſexto et deꝰ hōretur
templū decoret̃ et pplus a plagis horrendiſſimis liberet̃
Et vt miſcdie et veritatis reuelauit maria pijſſima regina
nō eſt verbū in pſalterio ꝫ diuiniſſimo qd̓ nō plus valebit
ꝙ vnus mundꝰ aureus Et quotiens hec v̓ba dicimꝰ toci-
ens plus ꝙ mūdos aureos xp̄o et virgini marie offerimꝰ.
Pro quibus dn̄o ihū xp̄o reuelante centuplū accipiemꝰ
et milies poſt mortē et decies milies maius ꝑ gloriam ſm̃ v̓
borum pſalterij ſignificanciā formalem aut virtualem vel
equipollencialem

Capitulū ſextū. De cōfirmacione pſalterij v̓ginis marie
ꝑ nouellā ipius mris dei iuiolate deſponſacionē

Anichilominꝰ ex marie virginis nouelli deſponſaci
one mirandis cū ſignis et prodigijs pſalterium hoc

ap̄pbatur ⁊ valde ꝯfirmatur Que quendā nūc viuentem ſibi deſponſauit magnis cū interſignijs ⁊ anulo ex crinibꝰ virgineis facto eundem mirifice deſponſando ſimul ⁊ gracia ſapiencie et potencie ſingl'arū predotaret habundancius Mandauitq̄ꝫ ei frequencius vna cū dn̄o ihesu criſto ſb pena mortis corporalis et diuine offenſe hoc ſacratiſſimū predicare pſalterium ad placandā diuinam iracundiam ⁊ contra inſtancia tam i eccleſia q̄ in religionibus q̄ in ſeculo pericula inenarrabilia Dictūq̄ꝫ eſt ei ab eiſdem q̄ oms hoc ꝑorantes in breui erga ſe diuinā ſentirent benedictionem. Que omnia vera eſſe Jam plurimis in terris facta inenarrabilia clamāt ꝓdigia et extollunt opa dei mirāda. Accipite igitur vniuerſi pſalteriū hoc laudabiliſſimū tq̄ montem ſynay diuinarū reuelacionum et illuminacionum et veluti tabernaculū federis et tq̄ māna angelorum in deſerto huius calamitatis De quibꝰ moyſes ꝓphetauit exodi decimonono et alibi frequentius.

Capitulū ſeptimū vn̄ habuit originē pſalteriū b miōrdiſſime t̄nitatis et ꝑ quos fuit aliqn̄ ꝓmulgatū et hōratū

Nec hoc nouitati eſt attribuendū q̄ tempore apl'orū incepit in ppl'o vulgari ymmo et apoſtoli hoc ſumme ꝑorabant Qꝫ de orōne dn̄ica euangelia manifeſtant indubie De vā ſalutacōe angelica pietas fidei ſuggerit Quis eni dicere audet ꝑmas eccleſie colūpnas excellēciā v̄tutēq̄ꝫ et ptātem angelice ſalutacōis ignoraſſe cū illā teneamꝰ ex eis Qꝫ ſi agnouerint ꝓculdubio ſūme debitores ſe eſſe ꝑ gracijs eorꝫ imenſ ſalutacioni āgelice q̄ eſt exordium tociꝰ ſalutis humane ſcd̄m bedam et fons gracie militantis eccleſie ex quo ꝓuenerūt vniūſi grāꝫ dei riuuli bm̄ Ancelmū et jeronimū Sanctiq̄ꝫ in egipto ſimpliciā hoc āgelice pſallebāt Sꝫ et beda doctor britonū eximiꝰ in anglia hoc promouit vſq̄ꝫ in hodiernū diem pſalteria manualia ibidem in eccleſijs dependent ꝑrochialibꝰ ꝓ hijs qui iſtud ſanctū

ſacrificiū manibꝰ humilitatis cū dei bn̄dictione voluerint
Uerū et ſcā maria de onayco iſtud ꝑorabat ymmo et bea
tiſſimꝰ marie ſpōſus et amicꝰ bernardꝰ mirabiliſſime iſtō
pſallebat et ſuꝑ hoc laudes marie v̄ginis appoſuit quas vi
di et ꝑlegi Plurimi ſancti carthuſienſes hoc roborauer̄t
faciētes ſup̄ pſalmos dauiticos A l. ſalutaciones v̄ſuales
pulcherrimas ymmo et ex reuelacōe marie v̄ginis legi ſciſ
ſimū mōchoꝝ ꝑriarchā Bn̄dcm̄ hoc ſp ꝑoraſſe Quid am
plius referā Nūqd Auguſtinꝰ ille mūdi doctor inꝯꝑabil'
hoc nō orauit Et quis dicere audeb' tm̄ virū ignoraſſe qd
nos ſcimꝰ et tota eccleſia ꝓclamat Sʒ nec ipē ſolꝰ fuit vm
ſci jeronimi vt btiſſima maria reuelauit ſuffragiū hoc fuit
refugiū ſingulare et ꝯtra temptacōes et adūſus hereſes et
ad vniūſa ſcibiliū dictāda Reuelauit eciā btiſſimū grego-
riū ⁊ cū ābroſio ſciuiſſe ſciſſimā hꝰ ſuffragij dignitatē et in
ſubſtancia et in ꝗtitate et qualitate nō auderē de negligē
hoc ꝑorandi arguere cū ipoꝝ in hoc maior fuerit ſciencia
ꝗ tocius mūdi preſentis ſit pericia Amplius quid de ſanc
tiſſimo franciſco ſtigmatū xp̄i delatore digniſſimo referā.
Certe ſuper omnia mariā amauit cū filio quibus hoc ſanc
tiſſimū aſſidue pſallebat pſalteriū Docuitqʒ ſuos de ordi
ne mīoꝝ hoc ꝑorare et portare. Nā ego tenui et vidi vnū
de pſalterij ipius ſignaculis vt michi a fide dignis fuit inti
matū Sciuit eni bene hic beatiſſimus viroꝝ ꝗta virtus la
tebat in duobꝰ hijs epythalamis queādmodū et experiū
tur deuoti in huiuſmōi gaudijs indicibilibus vt quantum
dn̄s xpriſtus et maria excedūt ceteros ſcōs ꝗ in immenſū
ſic hec duo euāgelia ſupant cūctorum beatorū in celis ora-
cula Ideo ex frequētiſſima hoꝝ meditacōe ſic btiſſimus
franciſcus fuit xp̄o vnitus vt haberet p̄ alijs ſanctis ipius
dn̄i ihū ſtigmata tanꝗ eſſet ꝑiter vnus xp̄us et ſi non in ꝑ-
ſona tamen in exemplaritate et diuinitatis figura Accipi-
te igitur amatores xp̄i et virginis marie diuiniſſimū hoc

epythalamū manibus in veſtris tanq̄ cytharam dauid ad dyabolū expellendū primi regū decimoſexto et tanq̄ fundā ipm dauid ad goliā hoc eſt mundū deuincendū ⁊ victoriā pplo dei ꝯferendū ibidē decimoſeptimo imitātes mulierē q̄ fragmē molle cliſit de muro ſup caput alymelech ſupbiſſimi et ꝓphaniſſimi judiciū ꝯ. vt ſic īimici oēs ꝯterāt.

Capitulū octauū q̄liter beatiſſimꝰ p̄dicatorū ordinis priarcha dn̄icus ſimiliter hoc dixit p̄dicauit et diſtribuit

POſtremo beatiſſimꝰ dn̄icus p̄dicatoꝝ ordinis pater et filius ſancti Auguſtini angelicꝰ maria v̄gine reuelante hoc ſp̄ ꝑorauit Quiymmo cū diſciplinis ferreis tria ſingulis diebꝰ aut plura ꝑorabat pſalteria ⁊ frequēciꝰ m̄xi mis cū reuelacionibꝰ et viſionibꝰ. Portabatq3 appēlū in zona ſua et vniuerſ eē orandū tq̄ p̄dicator euāgelicus plebibꝰ dei denūciabat hoc euangeliū canticū canticorū ſanctiſſime trinitatis Q. ō eſt Sūt dininales tres jubilei ſcōm tres ꝑſonas beatiſſime trinitatis. Jn quibus dn̄s ihesus ⁊ maria dinoſcūtur p̄cipuū habere principatum Laudate igitur eos ī tribus quinq̄genis. Nā quinquageſimꝰ ānus teſte jeronimo fuit ānus jubileus.i.iubilacionis r̄quiecionis et pacis libertatis gaudij et poteſtatis redicōis ac retbncōis tociꝰ q3 iuocacōis et ſalutis Q. uē numeꝝ romana eccleſia ꝑ quinq̄genariū reco lens dare ſolet plenaris romipetis indulgēcias Jubilate ergo oīs terra dō ſanctiſſimo in hoc jubilo ac pſalterio decē cordarū quindecies ſūptarū Decanite epythalamū ſponſo et ſponſe cōtinēs duo cāticoꝝ ſalomōis cātica Sicut nouū teſtamentū ſupat vetus ꝓphetaꝝ teſtimoniū ſcōm Anſelmū Nec tū ſatis modicis in verbis quid de hoc ē pſalterio ſcōm numeꝝ p̄allegatū effari p̄t breuitatis cauſa. Accipite ergo pſalteriū h benedictiſſimū trinitatis tq̄ archam noe mundū ſaluantē gen̄.ſeptimo vt ſic inter diluuia pccōꝝ ad mōtes veniatis angelorum

Capitulū nonū. Pſalteriū hoc habet centū quinq̄ginta Aue maria ſecūdum quatuoꝛ ſenſus ſacre pagine

QVoniā v̄o ſm̄ Allegoꝛiā in eccīā ſūt centū quinquagīta eminencie figurate ſm̄ numeꝝ dauiticū. Jdcirco allegoꝛice laudate dn̄m in pſalterio Sꝫ ad lrām ꝓut ſepi⁹ doctoꝛes diffinierūt qꝛ pſalteriū dauid eſt totū de xp̄o ꝛ ꝑ ꝯſequens ē includens piā ei⁹ matrē a relatiuis Jpi ei duo C l. ibidē habet figuras regias ꝓut beatiſſima reuelauit maria et doctoꝛes ſcī affirmāt. Pꝛo quib⁹ in pſalterio ſic laudate Sꝫ moꝛalit̄ pſalmi illi C l. hn̄t moꝛalitates et de bonis et totidē de malis culpe ac totidē de malis pene ꝛ in pn̄ti et in inferno vt ſcōꝝ doctoꝝ expoſicioēs pblice manifeſtant Nichilomin⁹ eciā Anagogice pſalmi illi deſignāt C l. eminēcias que ſunt in dn̄o ihū xp̄o et v̄gine maria ſup̄ oēs ſcōs Pꝛo ſenſibus igitur hijs quatuoꝛ theologicis ſm̄ gregoꝛiū Accipite cūcti celeberrimū hoc pſalteriū trinitatis tanq̄ yridem ſalutis ꝛ vineā noe toci⁹ iocūditatis gene ſ. nono vt ſic inter adu̇ſa ſitis ſecuri et ſꝑ leti vino ſpūs ſancti iugiter inebꝛiati

Capitulū decimū q̄ ꝯuenienter ſuffragiū hoc pſalterium dicatur ꝑpter ꝓpꝛietates pſalterij miſtici

A quidē tp̄ibus hijs ꝑiculoſiſſimis ſatis ꝯgrue nccīe pſalteriū beatiſſime trinitatis eſt ſingulari⁹ a fidelib⁹ venerādū docendū ꝛ adoꝛādū Jn quib⁹ fines ſclo̾ꝝ teſte paulo deuenerūt vt ſit armis ſponſi et ſponſe contra pericula inſtancia diuinit⁹ ſint muniti xp̄s enim et maria teſte Auguſtino Sūt duo pſalteria viua quib⁹ pax ē data in t̄ris concoꝛdia leticia ſolēpnitas et feſtiuitas ſup̄ma eſt pacta Nedū in terris verū eciā in celis Tali enim inſtrumēto dudū pſalmi cantabant̄ in ſynagoga et vt ait Caſſiodoꝛ⁹ Nupcie cū eo celebꝛant̄ dn̄s terre recipiebatur oblationes i templo offerebant̄ Et ꝓphiā ac p̄cū exaudicio p̄ſtabāt̄ ſm̄ Auguſtinū Merito ergo laudare debem⁹ ſponſū

3130

et ſponſam cū eorū fuerit tāta ſolēpnitas ſub noiē tali in antiquo teſtamento Accipite igitur fideles ſinguli hoc deuotiſſimū trinitatis pſalteriū tanq̄ꝫ abrahe gladiū ad vniuerſos hoſtes proſternendos et tanq̄ꝫ decimacionē ipſius abrahe melchiſedech id eſt xp̄o deuotiſſime oblatā geneſ. xxiiij.

Capitulū vndecimū q̄ꝫ ꝯuenienter numeri p̄tacti in ſalubrimo hoc obſeruantur pſalterio ex figuris antiq̄ legis

Et nedū hoc ex noiē v̄m eciā ex celeberrimis figuris ſacre pagine hec reperiūtur Si enim videatur archa noe ſi tabernaculū moyſi ſi numerus dierū dationis legis ſi templū ſalomonis et ezechielis Certe ibi numerꝰ cēteſimus quinquageſimꝰ frequēcius vel denarius aut quinqꝫ vel quindecim veridice ſepius inueniūt Cū ergo numerꝰ fuit tantus in figuris q̄ ſūt de virgine maria nō eſt dubitandū qui ſecūdum eminencias virtutum et donorum vt Arguit Anſelmus Idem numerus deifice p ſcām trinitatē in maria virgine ſit collocatus. Accipite ergo hoc excellentiſſimū trinitatis pſalteriū tanq̄ꝫ ſcalam iacob p quā ſcandatis in celū de qua geneſ xxviij.

Capitulū duodecimū de excellencia pſalterij huiꝰ feliciſſimi rōne actoris oratoris ꝛ pfectoris aliquo excedēdo pſalteriū dauiticū.

At ne putetur modicū eē oraculū Audite vniūſi pſalterij huiꝰ excellenciā Tanta enim ē q̄ꝫ filius dei veniens in mundū incarnari voluit p ſalutare angelicū Docēs qꝫ diſcipulos orare ſuos non pſalmorum non ꝓphetarum nō ſcōꝝ aliquoꝝ vel voce humana factas oraciones pſallere docuit ſed dn̄icā orōnem omnibꝰ eis p̄poſuit et eā porari in v̄m mundi aplis ſcꝫ principibꝰ fidelibꝰ mandauit v̄m ne hoc ſufficiat pro tanti pſalterij gloria Sed addo hoc q̄ꝫ eſt excellencioris dignitatis quodāmodo q̄ꝫ dauiticū Nā pſalteriū dauiticū factū eſt in vmbra in figura a peccatore ſub ſynagoga ſub mēbro xp̄i ꝛ ſub pccō Pſalterium vero

iſtud angelicū factū eſt ſub veritate et luce ac in militante ecclesia a ſanctiſſima t̃nitate et a iuſtiſſimo mūdi ſaluatore ad delendū omne piaculū et ꝯdonandū om̃e bonū et merito q̃ꝑ plurimū ex tante ſuffragij ſcitatis et dignitatis magnificēcia laudare oēs deberent ſciſſimā trinitatē Arripite o vniuerſi feliciſſimū hoc pſalteriū tanq̃ꝫ horreū toci⁹ fertilitatis quo joſeph ſaluauit mūdū hoc eſt mūdi redemptor hoc ſeculū geneſ xli

Capitulū decimūterciū vbi oſtēditur ꝯueniencia numeri pſalterij angelici rōne naturali et morali ex hijs que ſūt in natura et moribus hūanis

VErū nec deficiet racio ꝓ tāto numero naturalis Cū legamus vndecim celos et q̃tuor elementa In quib⁹ ꝯſtare hn̄t decem p̃dicamenta aliquoꝫ q̃libet hoꝝ quidecim ſūt reſpiciencia et ſic ē numer⁹ cēteſim⁹ quinq̃geſimus Nā quindecies decē ſūt C l. Quia ergo naturaliter xp̄o et v̄gini marie obligamur in iſtis omnib⁹ naturalib⁹ laudemus i tāto numero tātos nrē nature bn̄ficos. Sꝫ pāplius racio ſupeſt moralis. Cū in homine quolibet ſūt quinqꝫ ſenſus exteriores et quinqꝫ interiores cū quinqꝫ potentijs ſupiorib⁹ ſ͛m Auicennā et aūoym et ph̄m q̄ ſūt potētia motiua appetitus ꝯcupiſcibilis et iraſcibilis intellcūs ⁊ volūtas Hec āt ordināt ad decē dei mandata pagenda ſigillatim in vnaquaqꝫ potenciarū p̃dcāꝝ Merito ergo moralit̃ obligamur nr̄is ſaluatoribus xp̄o et v̄gi marie ſuire in tali numēo Et de plurimis cauſ h⁹ breuitati ſufficiat Quapropter ſinguli pſalteriū accipite hoc glorioſiſſimū tāq̃ꝫ lcm̄ quietis btē fruicionis et vniuerſe benedictionis vbi iacob ſancte decedens filios bn̄dixit ſingulos bn̄dictionib⁹ mirandis geñ xlix

Capitulū decimūquartū Qꝫ bonū eſt docere ⁊ predicare ſanctiſſimū hoc pſalteriū tam p̃latis q̃ꝫ mgr̄is q̃ꝫ p̃dicatoribus dn̄is ꝑntibus et deuotis.

Attamē vniūſoꝝ deuocio ꝯſpicere debet liquide q̄ti valoris eſt hoc p̄dicari pſalteriū Si eni laudabile et dignū eſt exponere dcā ſanctoꝝ ꝓphetarū Nū quid q̄ſo laudabilius erit p̄dicare oꝛōnes illas q̄ cūctarū ſūt regine oracionū ꝫ'm Ancelmū et quarū efficacia potioꝛ inuenitur in militanti eccīā Tū ex actione. Tū ex fide Tū ex materia Tū ex forma Tum ex veritate fūdamentali origine ac veritate noui teſtamenti Per āplius vt ꝯgnoſcāt plati eccleſie pontifices domini plebani et doctoꝛes ī theologia ceteriq religioſi quoꝛum intereſt ex officio aiāꝝ mundi ſalus Tū eni obligent̄ ſub ꝑiculo dampnacionis et̄ne ouiculas eccīe ſīplices docere oꝛare et bn̄facere. Quid q̄ſo ſalubriꝰ quid ꝯmodiꝰ quid ve leuius quid ſanctiꝰ pꝛedicabant aut quid magiſtralius vel honoꝛabilius dicent ſimulq difficilius ānunciabūt hijs duobus cāticis noui teſtamenti In quibꝰ teſte Auguſtino et bernardo vniūſa lex et ꝓphete pendent Simulq ꝛ attendere deberent paſtoꝛes aiāꝝ q̄ꝑta eſt ſimplicitas vulgriū et ruditas vt alta capere non poſſent Quid igitur valebit p̄dicari illis ꝑ vnam hoꝛam hoc qđ p̄dicantes intelligere nō potuerint ſtudendo per menſem vix aut ebdomadā Certe ꝫ'm gregoꝛiū abſurdiſſimū ē in pꝛedicando et vaniſſimū iudicatū ab Auguſtino Pꝛedicate igitur o vniuerſi dn̄i mei paſtoꝛes aiāꝝ hoc euangelium omni creature hoc eſt oꝛōnem dn̄icā et ſalutacionem angelicā Que ꝫ'm baſiliū et Auguſtinū ſūt duo ſūma euangelia cuncta in ſe alia virtute poꝛtancia verba euangelica. Q̄ꝫ bonū autē et pium eſſet patri eſfamilias ac mrēs ſimulq dn̄ōs et amicos ſuos ad hoc ſanctum ſeruiciū attinētes hoꝛtari quis inq̄ dicere poſſet. Hoc enim ē magiſterium magiſtroꝝ haberētq in poſterū pꝛobam familiam genealogiam ſcām patriam celibem. Qđ āt teſte ſapiente teſta noua capit inueterata ſapit Sꝫ et deuotiſſime mulieres ꝛ religioſe bigute ſe et alios in hoc ſancto ſeruicio deberent

exhortari Accipite igitur diligentius hoc pſalteriū ī maū tamq̄ virgā moyſi per quindecim denarios ad ꝑcutiendū egiptū hoc eſt pccm̄ dyabolū et mundū per decem plagas exodi quarto.

Capitulū decimūquintū q̄ fideles cuiuſlibet ſtatus ꝯueni-enter debet portare pſalteria hec manualia in manibus in zonis tamq̄ ſigna diuinorū dei mirifica

Congruit autē vt huiuſmōi pſaltes xp̄i et virginis ma rie deferant ſigna ſpōſi pſalterio Ad qd̄ et ſi moueāt predicta ſaltem moderna et antiqua reuocēt miracula ſeu exempla Juxta duo eulogia euāgelica. Nec enim tanta auſi dicere eſſemus niſi certificati indubie penitus fuiſſe⁹ Tamq̄ enim doctor veritatis loquor pro diuina veritate pro naturali pro morib⁹ quoqꝫ ac eciam pro tocius militā-tis ecciē vniuerſali ſalute Quindecim duplicata ſequunt̄ miracula breuiſſima ꝑ orōnem dominicā et ſalutacionem angelicam Primū miraculū Ex quo habetur fructus hic mirabilis q̄ pſalteriū eſt ſummū remediū ad liberandum hoīem ab infidelitate et dyaboli ſuicio ſcōm auguſtinum Supra que cognoui valdē ſem qui homagiū dyabolo fece rat baptiſmo negato ſed numero in modo per pſalterium hoc acceptū filiacionē recuꝑauit diuinalem qz. Pater nr̄ Pater inq̄ in fide vt exponit hylarius vt idem homo r̄ꝑa tus pater poſtmodū eciam aliorū deo ſeruire volentium. Marie enim v̄gini epythalamū plurimis ſignis nedū an-tiquis v̄m et nouis et ſupra modum magnificatum Nec ī merito cū tali exordio verbum dei ſit factum caro Ex quo primū miraculoſum accipio in iſto fructū q̄ ſalutacio ange lica temporibus iſtis eſt ſummū remediū ad liberandum a cordis duricia obſtinacōe obduracione et obfirmacōne ꝑ ꝑfectiſſimā ꝯtricionē Aſpexi enim aliquos quadā in ec-cleſia pccōres qui ſūpto hoc ſalutacionis antidoto talē ha buerunt contricionē tantāqꝫ lacrimarū copiam q̄ non fuit

dubiū quin maria ibi apposuerit manū Erant aūt hij gra
uiſſimi peccatores Et quidē merito quia Aue. hoc eſt ſi
ne ve ſ'm aelbertū obſtinacōis obduracionis et obfirmacō
nis animi. Secūdum miraculū dat nobis fructum hunc
indicibilem q̈ ſūmum remediū temporibus hijs ad mortu
os ſuſcitandos vel pſeruandū a morte et peſtilencia ē acci
pe et dicere pſalteriū xp̄i q̄ Q ui es. Q ꝫ ſ'm Auguſtinū
deus eſt pᷓ eſſenciā cetera vero ſcd̄m boeciū ſunt encia tm̄ p
pticipacionē Et baſilius ſi vis ſemper eſſe et bene eſſe aut
viuere venerare et recole diuinū ex quo eſt omne p oīa eſſe
vn̄ benedicta dei prouidencia vidi mortuos hoc ſuffragio
eſſe ſuſcitatos Q uiymmo et morti ꝯdēpnatos ī peſtilēcia
hoc ſalutari ātidoto eſſe ereptos Sed beata maria cuidā
tali libro angelico ſciāꝛ copiā ꝯtulit tantam q̈ putares eū
in ſcola eſſe peritiſſimū Q uia maria quaſi illuminatꝛ ſ'm
jeronimū ex quo patꝫ q̈ ad hn̄dū ſciāꝛ copiā dicere marie
v̉ginis pſalteriū eſt ſūmū remediū Et merito ſ'm Anſelmū
q̄ maria eſt mater ſapiencie eꝛ̄ne ꝓpterea abiſſus ē oīs ſa
piencie et ſciē Terciū miraculū affert nobis ex xp̄i pſalte
rio hanc miraculoſam ſn̄iam q̈ pſalteriū xp̄i ſummū eſt au
xiliū ad reducendū quoſqꝫ vanitati deditos ad vitam celi
bem Nam pꝑendi ꝓprijs oculis aliquos religioſos et eci
am ſeculares oīm peccatorū vanitati deditos ſ'ꝫ ſalubri hac
me'na tam celeſtiales ſunt facti vt eciam ſuparent dudum ā
tea valde deuotos Q uia In celis Scd̄m enim Auguſ
tinū pᷓ frequentē ꝯuerſacionē cum celeſtibus vitā homo cō
ſequitur celicā Inſup ex pſalterio virginis marie hanc mi
rabilem habemus graciam q̈ pſalteriū marie ſummū eſt
ſubſidiū ad habēdum in ſe celeſte gaudium. Q uia gracia
Cariſſima enim hec mūdi dn̄a et aduocata p hoc pſalteri
um cuidā adhuc viuenti ꝯtulit ꝓ grāꝛ munere die oī ſenti
re in ſe aliquod gaudium paradiſi excedens omne gaudiū
tocius mundi. Et cōgrue quidā q̄ teſte jeronimo gracia

plena maria Ideo diffuſiua eſt in ſuos gaudiorū ſuorum
munerū Quartū miraculū ex parte pſalterij xp̄i toti mun
do miraculoſam hanc ꝯfert benedictionē ꝙ iniuſtos pccō
res publicos poteſt ducere ad ꝯuerſionem Nā meretrices
et vſurarios ꝑ hoc caſtiōnie vinculū ſepius ꝑpendi de no
uo eſſe ſāctificatos alios qꝫ pccōres publicos ꝙ plurimos
quia Santificetur Unde ambroſius qui pro ſanitate ſepi
us exorabit indubie ſi pſeuerauerit ſanctitatem obtinebit
Uerū ꝛ ex marie v̾ginis pſalterio diuinalem hāc habem⁹
clemenciam ꝙ ſūmū remediū ad vitandū paupertatē noci
uā eſt ipius pſalteriū quia Plena Dulciſſima eni angelo
rū regina cuidā matrone valde miſerabili et egenti tempori
bus nr̄is in francia diuiciaꝝ maximā contulit copiā in tm̄
vt poſtmodū eſſet mater et nutrix cunctorū pauꝑm Ideo
hugo inquit Uere tu maria plena qꝛ tuam plenitudinē
auferꝰ a tuis nociuā pauꝑtatē p̄ſtādo ſufficientem diuiti
arum plenitudinē Quintū miraculū ex pſalterio xp̄i ali
am habem⁹ grām ꝙ ſummū remediū cōtra blaſphemiam
et omnē malignitatē et īcorrigibilitatē ē dn̄cū pſalteriū.
Nam blaſphemos et omni malignitate plenos īcorrigibi
les ꝑ hoc fidei oraculū ſciui ꝑductos ad oīmodā nōis diui
ni reuerenciā tam in gallia ꝙ in almania qꝛ Nomen tuum
Nrō vero diuini nōis teſte baſilio dat timorē et ipſius re
uerēciā Sed ex pſalterio marie v̾ginis adhuc mirandā ha
bemus grām. Nā ſūmū remediū ad liberandū homines
de ſ̾uitute et captiuitate ē pſalterium marie v̾ginis Quia
dn̄s Q.m̄ pſalterij hui⁹ medio hijs in dieb⁹ plurimos de
carcere eodem liberauit cū votū acciperent pſalterij Ideo
inquit Criſoſtim⁹ Si vis a ſ̾uitute et captiuitate eripi co
le time qꝫ dn̄m dominanciū Sextū miraculū dat nobis ex
pſalterio xp̄i hanc regalē dignitatē ꝙ ſummū remediū ad
recuꝑandū dominiū ꝑditū eſt dn̄icum pſalteriū. Fuit eni
aliquotiens quidā rex regno priuat⁹ ꝓprio tempore nrō

qui per hec arma ꝓprium rehabuit regnū Quia Aduenī
at regnū tuū Ideo inquit gregori⁹ nazanzenus dn̄s iuſſit
orare ad uenire regnum dei vt ꝑ tale mediū obtineremus
regnū diuinū poſſideremus qꝫ diuinū ſanctū et iuſtū Sed
ex pſalterio marie virginis glorioſam hāc habem⁹ graciā
ꝙ ip̄m eſt ſummū remediū ad liberandū hoīem a rabie et
demoniaca paſſione Nam et quēdā delirū et rabidū ī tm̄
vt ſe et alios laniaret ꝑ appōnem pſalterij hui⁹ ī ipſius col
lo mox maria liberauit et tanꝙ agnum manſuetiſſimum
fecit ī pikardia me p̄nte. Quia tecū Nam eo ꝙ maria ha
buit dn̄m ſecum ꝑ hoc ꝙ ſerui illius ſibi iunguntur dn̄o col
ligantur vt habeant dn̄m ſecū expellentē totius mundi ini
micū ſm haymonē Septimum miraculum p̄bet nobis ex
xp̄i pſalterio hanc fidem ꝙ ſingulare remediū ad reducen
dū apoſtatas ab ecciā et religione eſt dicere hoc pſalteriū
Perpendi eni quoſdā apoſtatas a religione et ſancta dei
ecciā ꝑ gaudioſo hoc ſuffragio ſic ad diuinā redierunt vo-
luntatē ꝙ martiriū fortiſſime ꝑtulerīt vt quidā Anthoni⁹
de ordine p̄dicatoꝝ temporibus nr̄is. quia fuit . voluntas
tua Nā ſcd̄m fulgenciū Qui diuine voluntati placuerit o
rando illā iuſtū eſt et ſcd̄ꝫ diuinā viuat voluntatē Alteri⁹
eciā pſalteriū marie virginis hanc cōfert ſuis potenciā vt
habeant donū lingue et eloquenciā Nā cuidā carenti loq̄
la per tempora multa cum pſalterium hoc oſcularetur de-
uote cū ꝓpoſito orandi et pſeuerandi mox ꝑfecte ſuſcepit
lingue beneficium quia Benedicta tu in maria merito be
nedicta eſt q̄ꝛ benedicens et loquens ꝓ humana redemp-
cione ſcd̄ꝫ haymonē et hugonē Octauum miraculū donat
nobis hoc beneficiū vt ꝑ hoc aura p̄ſtetur ēris ſerena ꝛ tē-
peries admiranda Quibuſdā in terris et ſuitaure ꝑmaxi
me itemperies nociua ſupra modum et hominibus atꝫ ſe-
minibus ſed p̄dicato hoc celeſti ſuffragio optata cunctis r̄
dijt ſerenitas. q̄ꝛ Sicut in celo Teſte eni pho de celo venit

ĩtẽperies et elementorũ turbacio in libro metheoꝝ ‖ Po-
nora ergo dñm in celo vt iquit Aug⁹. q̃tinus ſidera dei ti-
bi g̃ta Sʒ ex marie v̓ginis pſalterio aliã habem⁹ ſniãm ſcʒ
ꝙ ſũmũ remediũ ad recuꝑandũ viſũ interiorẽ et exteriorẽ
eſt ꝑ ipĩus pſalteriũ Cuidã eni ceco ab ãnis multis iſtius
pſalterio me⁹ maria ſbuenit ꝑſcñ illi reſtituendo viſũ q̃r tu
qd̓ eſt ꝓnomẽ demrãns et referens ac ſupponens ſb̓m p̃ſcia-
nũ Demrãcio aũt ad ſb̓m ſcd̓m philoſophũ maxime fit ꝑ vi-
ſũ ‖ Nonũ miraculũ Ex pſalterio xp̃i p̃ſtat nobis hanc in-
dulgenciã ꝙ ſũmũ remediũ ad ſterilitatẽ terrarũ et peſtilẽ-
ciã depellendã ex tali oraculo ‖ Nam experiencia ꝓbatũ ẽ
ſterilitatẽ in quibuſdã terris et peſtiferam cladem horribi-
liſſime graſſari ſed hoc p̃dicato p̃ſidio p̃amanda ẽ trigemis
terriſqʒ mox eſt benedictio collata Quia Et i terra ‖ Dec
enĩ in terra fiũt vt ergo terre diſponũtur ꝑoptime ꝯuenĩcs
eſt accipe hoc ſalutare tꝙ̃ diuinalẽ medicinã vt inquit Al-
bertus. Uerũ ex pſalterio marie v̓ginis habem⁹ pietatis
maxime clemenciã Quia In mulierib⁹ Que ſũt pie ſm
auguſtinũ Cuidam enim in francia ad mortẽ ꝯdempnato
inauditã Mariã ꝑ pſalteriũ hui⁹ voto p̃ſtauit clemenciã
Nã ille carceres et vincula talia ꝯfregit q̃ vix fabrifacere
poſſent multis i dieb⁹ Immo et alius iã patibulo alligat⁹
iſti⁹ voto mox de patibulo ⁊ ꝑ mediũ cliẽtiũ ſic cucurrit q̊
vſqʒ libertatẽ in quadã ecciã accepit Decimũ miraculũ ad-
ducit nobis hanc graciã ex pſalterio xp̃i ꝙ ſũmũ remediũ
ad hñdam deuocionẽ ad ſanctã eukariſtiã eſt ꝑ oraculum
dñicum ‖ Noui eni multos pre peccatoꝝ ſuorũ põdere hr̃e
in nauſeã et irreuerenciã ſcãm eukariſtiã ſed habito hoc r̃e-
medio deuocionis in voto ſingularẽ ſenſerũt in tã mirabi-
li ſacramento ſuauitatẽ adeo vt ſepius vellent ꝯũicare co
ꝙ ibi videbant ſenſibiliſſime ingencia dei oꝑa clemencie
xp̃m ibidẽ ſepius intuendo ſenſibiliter Quia Panẽ nr̃m
cotidianũ. ‖ Hoc eſt ſb̓m Auguſtinũ panẽ ſupſbñalẽ corpis

dn̄i qui datur ꝑ ſanctam eukariſtiam Amplius eciā ex ma
rie v̓ginis pſalterio aliam obtinem⁹ graciam ſcilicet vincē
di inimicos in iudicio. qꝛ et benedictus. Hijs enim dieb⁹
pauꝑcule cuidā pſalterij voto ſe aſtringenti in iudicio ꝯtra
ditiſſimos ſentenciā maria optimā ꝯceſſit nolente iudice.
Trib⁹ enī vicib⁹ cū eſtimaret judex cōtra eā ꝓferre ſniām
ſemꝑ ꝓ muliere ap ꝓbabat ꝑ ōnia cauſā quia. Et bn̄dcūs
Nā marie v̓ginis filius eſt ſ̄mo dei bn̄dictiſſimus id ē lo-
gos ſ̄m baſiliū ꝓpterea ipe eſt judex viuorū et mortuorū.
Teſte apl'o ꝯueniens eſt per eum benedictā in iudicio brē
victorie ſniāꝫ Undecimū miraculū ꝓhibet nob̄ ex pſalte
rio xp̄i donū mīē ꝛ caritatis erga ꝓximos Unde aliquos
ꝑpendi i miſericordes et feroces tanꝙ leones vt in quodā
milite quē non nomino qui accepto pſalterij hui⁹ voto ſic
habūdanter pauꝑibus dabat ꝙ datores clemencie om̄s in
terris illis ſuꝑabat. quia Da nobis hodie Deus enī ē da-
tor munerū Teſte criſoſtimo Pariqꝫ mō ex pſalterio ma
rie v̓ginis nobis prebetur frcūs admirabilis Nā laudabi
liſſima hec maria ex pſalterij hui⁹ fructificacōe cuidā mu-
lieri ſterili pꝛāuit filium qui poſtea moriens marie meritis
iterū redijt ad vitam quē et vidi in ꝑtibus hollandie. quia
frcūs Fructus enī marie virginis copiā dat fructuū in mē
ſam toti eccīē ſ̄m Richardū Duodecimū miraculū ex pſal
terij xp̄i ptāte dat nobis remiſſionē pccōrum vniuerſorū.
Miro enī modo virū agnoui qui in tm̄ corruit deſpacōis
voraginē ꝙ nemo eū cognoſcēs poterat ſperare aliquid de
eius ſalute accepto pſalterij hui⁹ ſpei brauio in tm̄ cōualu-
it ꝙ ſpe et opere ſuꝑabat omnes quos agnoui. qꝛ Dimit-
te nobis debita noſtra Ideo jnquit auguſtin⁹ xp̄s ſic vo-
luit orari in v̓bo vt orantibus cūcta dimitterent̄ pccā i fac-
to Sed ꝑamplius ex marie virginis pſalterio ptās datur
gn̄oſa tocius ꝯtinencie et pn̄ie Cuidā enī meretrici tantā
cōtulit graciam miſericordie regina q̄ nunc eſt in pikardia

ꝙ ſemꝑ cū cilicio et cathenā ad corpus portans et ſuꝑ ter-
rā dormiens ieiunat in pane et aqua horreudiſſimā cūctis
faciens pniāz q̄ et ſpm̄ ꝓphecie et ſanctorum cōſiliorum in
multis dinoſcit̄ habere Qui ventris Venter enī marie v̄-
ginis teſte Ambroſio totius eſt templū ꝯtinencie ꝛ reꝑati-
ue pnīe Decimūterciū miraculū ex pſalterio xp̄i dat eccle-
ſie maxime caritatis et pacē cōcordiā oīs guerre ablatiuā
Non enim prepotentē in mundo baronē et comitem qui
mortali odio guerrā gerebat contra conſimilē in potencia
principem ꝛ propterea inibi mala cōtigere indicibilia ſed
accepto pacis oraculo pax tanta eſt firmata inter eos vt
hij duo putarentur tanꝙ amelius et amicus quia. Si-
cut ꝛ nos dimittimus debitoribus nr̄is Qꝫ bm̄ jeronimum
eſt verbū toci⁹ fratn̄alis dilectionis et pacis Similiqꝫ mō
ex marie v̄ginis pſalterio eccīe confertur ptās ſublimacio-
nis et honoris et glorificacionis Nam temporib⁹ nouiſſi-
mis pſalterij hui⁹ poteſtate cuidā abiecto et ſpreto ab ho-
minib⁹ maria v̄go potenciā ſupra eius prāuit inimicos in
tantū vt ad ſuam volūtatem viuerent aut morerentur Et
qui prius fuit ſeruus et miſerabilis poſtmodum eſt factus
prepotens īgenuus et glorioſus quia Qui Qui enī eſt ma-
rie Teſte Ancelmo de marie ꝑticipabit poſſeſſiua ptāte
ſimulqꝫ de illius honore accipiet ꝛ gloria Decimum quar-
tum miraculum ex xp̄i pſalterio dat eccleſie poteſtatem li-
beracionis ab omni temptacione Nā ꝓprijs oculis vidi
quendam a dyabolo obſeſſum ſed cum portabat pſalterij
onus euāgelicū liberabatur cū vero dimittebat ſtatim ab
inimico vexabatur Et ſimilia ſepius vidi et audiui et icle-
ro et in populo quia Et ne nos inducas in temptacionem
Secūdum enim xpriſti voluntatem ꝛ ordinacionem vt in-
quit Ambroſius Inſuꝑ ex marie virginis pſalterio ꝯfer-
tur eccleſie ptās deſponſacōnis cū xp̄o virtute enim iſtius
pſalterij conceſſit dudum katherine martiri ſponſam eſſe

filij ſui Et ibidem cõtulit eadẽ potencia ſancte katherine
ſeneñ ordinis p̄dicatorũ indicibilibus cum ſignis et prodi
gijs quia Jheſus qui eſt ſponſus aiãꝝ ſcd̃m Auguſtinũ.
Decimũquintũ miraculũ ex pſalterio xp̄i dat eccleſie ĩ de
functis liberacionẽ a penis Cõſpexi eñi viros ꝛ mulieres
qui michi dixerũt defũctos ſibi apparuiſſe ſub veriſſimis
indicijs fidei tanq̃ cruce ſignatos Qui dicebant ꝙ cito e
rant liberati a penis quia ꝓ eis pſalteria hec dicebãt a qui
buſdã deuotis mulierib⁹ viriſqꝫ religioſ͛ qꝛ Sꝫ libera nos
a malo Q̃ ŏ v̾bũ ſãcti thome iux̄ ſniã ʒẽ ꝓpter liberacionẽ
a penis poſt mortem Conſimiliter ex pſalterio marie vir
ginis datur ptãs ſancte moriendi ꝛ cũ ſacramentis decedẽ
di Añ cuidam temporib⁹ nr̃is deuoto ĩ hoc pſalterio mo
riẽti apparuit beatiſſima v̾go que demonia ab eo fugauit
ſupra modũ letificando eundẽ et horã mortis eidem denũ
ciando Qui cum deuocione tanta obijt ꝙ non ſcio me au
diuiſſe vel vidiſſe de tam deuoto moriente nr̃is in tp̃ibus
ipſe enim tãq̃ martinus demonia videbat et puipendens
eorũ temptamenta doctus e celo irridebat. Sicqꝫ videns
xp̄m aduenientẽ libera voce dixit In manus tuas dñe cõ
mendo ſpm̃ meũ ꝛ hoc dicto q̃ſi ridens exſpirauit. Quia
xp̄us Nam xp̄us ſcd̃m jeronimũ habꝫ dare vntiones ſac̃
mentoꝝ atqꝫ bene viuendi et moriendi ptãtem Hec de in
numeris dixiſſe breuitatis cã ſufficiat. Hoc vnũ dico ꝙ ſi
hij qui ſunt deuoti ſcõ nycholao vl̾ ſcẽ katherine aut ſãcte
barbare ſiue iohanni baptiſte aut ſancto martino ſicqꝫ de
alijs p̄uilegiatis debent ſaluari eo ꝙ ſeruant ſuũ feſtum vl̾
diẽ ꝛ aliqŏ illis exhibent ſeruitiũ puta vnã antiphonã ꝛc.
Cur non magis queſo debent ſaluari qui ſingulis diebus
orauerunt hoc pſalteriũ cũ ſit ſup omnes ſcõꝝ oraciones ꝛ
ſeruicia maioris dignitatis potencioris v̾tutis ꝓfũdioris
vtilitatꝭ et ſapidioris caritatis ſ̄m fidẽ orthodoxã Propte
rea ſpõſe p̄fato ip̄ius nouello reuelauit ꝙ ſignũ ꝓbabiliſſi

mū etetne p̄deſtinacionis eſt ꝑorare dietim vſqꝫ in finem
beatiſſimum hoc pſalterium cōprehendens duas claues
beatiſſime dei preelectionis Nā fideles nō elegit niſi qui
ſtabant ſub fide ⁊ veritate ac ptāte dn̄ice orōis ac angelice
ſalutacōis ꝑ quā dei filius eſt fcūs p̄deſtinatus ſcd̄ꝫ huāni
tatem executiē vt doctoris affirmāt et ſniē eccleſiaſticorū.
Idcirco vniuerſi laudate eū in pſalterio vt tandē cū ſactis
angelis in ſempiternū laudetis ſponſū et ſponſam in celo i
gloria et gaudio infinito Sitqꝫ vobis in manibus aſſidue
hoc pſalterium deificum tanꝙ tuba āgelica et phiale odo
ramentorum et cathena admirabilis et religandi mūdi ꝑn
cipem dyabolum et veluti fons vite paradiſi celeſtis. De
quibus canūtur mira in apocalipſi quatenus a cūctis ma
lis eripiamini et bonis vniuerſis repleamini hic ꝑ grām ⁊
in futuro ꝑ gloriam Amen

¶ Explicit cōpendiū pſalterij btiſſime trinitatis ad lau
dē dn̄i nr̄i ihū xpi et btiſſime ſp̄ vginis mr̄is ei magiſtri ala
ni de rupe ordinis p̄dicatoꝝ doctoris ſacre pagine eximij.
Nota ſequitur practica deuote ꝑorandi pſalteriū vginis
marie meditandi et contemplandi pro Epilogo pſalterij
beatiſſime trinitatis.

In pticulari vero ꝓut beatiſſimus dudū habu
dominicꝰ ex dn̄i ihū reuelacione Primā dicere
debes quinquagenā ī ordine ad xpi īcarnacōez
vbi ꝓ libro habebis ymaginē btē marie vginis a
capite ad pedes ſingulis membris et potēcijs ac adornatu
vnū Aue maria dicendo aut plura puta venerando capiti
illius qd̄ filio dei ſepius ꝓ te fuit inclinatum oculis qui eū
viderunt. Naribus qui eum odorauerunt labijs qui ipm
oſculata ſunt auribus qui eū audierunt brachijs qui ipm
ſūt amplexata. vberibus q̄ eum lactauerunt. cordi quo ipꝫ
amauit. ventri qui ipm genuit. genibus q̄ dn̄m adorauert.
et pedibus qui eum pro te portauerūt Pariqꝫ mō facies

de xp̄i cōceptione portacione viſitacione elyzabeth natiui
tate circūciſione adoracione pn̄tacione fuga in egiptum et
ſic de alijs vbi paruulus ihesus intra brachia matris erit
liber tuus Et membra ipſius et po^e^ erūt quaſi diuinitatis
folia Nam ymagines ſm doctorū ſanctorū et eccleſie ſanc
tionē ſūt fideliū libri vt inquit . haymo et damaſcenus atqꝫ
Ambroſius. Ideo habeatur ymago marie virginis pul-
chra Q̄m turpis ymago teſte maxiō non eſt vera ymago
marie ſed falſa cum ip̄a maria ſit tocius pulchritudinis de
coris et amoris regina ac dn̄a Iuxta illud canticorū To-
ta pulchra es amica mea et macula non eſt in te ſm̄ Ieron-
nimum. Et debet ymago hic capi nō pro re corꝑali pura
ſed in q̄tū eſt per ydeam in gn̄e cauſe efficientis formalis
exemplaris et finalis in ſciſſima trinitate ſcd̄m doctrinam
beatiſſimi thome. Et vt tota trinitas btā ꝑ eſſenciā pn̄ciā
et potenciam eſt i ea equaliter q̄tū eſt ex ꝑte deitatis et nō
ex parte operis ſcd̄ꝫ Gregorium Auguſtinū Bernardū
In hac tamen ymagine trinitas eſt cauſaliter ſcd̄m ydeā
marie v̄ginis eternā q̄ eſt met deus ſcd̄ꝫ thomā In ip̄a ve
ro trinitate btiſſima maria eſt realius et verius in infinitū
q̄ in ſeip̄a ſecūdum eundē Quia ibi eſt ſecundū diuinū eē
qd̄ eſt infinitum ſcd̄m Auguſtinū Et ꝑ talem modum id
eſt racione deitatis cū ydeis maria virgo in tali eſt ymagi-
ne ſcd̄m totam ſuam vitā naturā graciā ⁊ gloriā realiſſime
veriſſime et principaliſſime rōne eſſe ſui ydealis et diuina
lis qd̄ eſt maius in infinitū ſcd̄m albertum et auguſtinum
q̄ eſſe ꝓpriū creatū. Itaqꝫ miſericordiſſima maria ſemꝑ
preſens erit realiſſime in tali ymagine nō preſencia corpo-
rea ſed diuina ſcd̄m dyoniſiū et boetiū Et hic eſt modus
ſanctorū ymagines venerandi ⁊ colendi ſignanter domini
noſtri ihū xp̄i qui modo idem totus eſt in ſua ymagine.
Idcirco in talib⁹ ymaginibus credere debes dominā ma
riam ibi te videre te audire teqꝫ amare et te ad omne bonū

ꝓuocare non rõne creature ſed racione ẽnitatis beatifice.
In qua ſunt omnia ex qua oĩa et ꝑ quẽ omnia teſte paulo
et in qua ſum⁹ mouemur et viuimus ſcd̃m eundem apl'm.
Et hoc modo vt dñs ihũs reuelauit cuidam deuoto pote
rit venire in breui ad amorem et timorẽ ꝑfectum celeſtium
Q. m̃ ſic celeſtia ſemꝑ erũt pñcia Secundã vero quinqua
genam dices in ordine ad dominum ihm̃ xp̃m paſſum vbi
pro libro habebis xp̃i ymaginem ꝑpulchram. Q. uia pul
chra placent teſte philoſopho. turpia vero diſplicent Di
ces ergo crinibus dñi iheſu auulſis pro te vnũ Aue. coro
ne ſpinee vnũ Aue. fronti vulnerate oculiſqȝ flentibus et
naribus cruentantibus. ori aceto potato. genis percuſſis.
auribus tractis. barbe detracte. collo colaphiſato. corpori
flagellato. manibus et pedibus ac lateri vulneratis ſic qȝ
de alijs xpriſti potentijs ⁊ membris diuiniſſimis pro te mi
ſero paſſis cuilibet vnum Aue ¶ Poteris qȝ totam paſſio
nem eius circuire a cena vſqȝ ad ſepulturam aptando ſin
gula membris dñi redemptoris ad ſingula q̃qȝ membra in
tali progreſſu ꝑpeſſa Et quoniã domin⁹ iheſus totus ibi
dem in numero et qui fuit in paſſione et qui nũc eſt in celo
ac qui te regit et cuncta gubernat totus inq̃ ille in tali eſt y
magine nõ ſecũdum humanã preſenciam ſed ſcd̃m diuinã
ꝑſonam q̃ equaliter eſt vbiqȝ ſcd̃m Auguſtinũ q̃tũ eſt ex
ſe non ſuſcipiendo maius vel minus ymmo eſt eque potẽs
ſapiens pulcher deifice loquendo ibi ſicut in celo. Inſuꝑ
racione ydee xp̃i humanitatis tota xpriſti humanitas rea
liſſime veriſſime et principaliſſime ibidem eſt ſcd̃m ydea
le qđ eſt maius in infinitum teſte Auguſtino q̃ eſſe tantũ
naturale Itaqȝ nõ debes in huiuiſmodi ymaginibus ha
bere intellectum ad corporalem ymaginis pñciã. ſȝ ad yde
alem pñciam et diuinalem credendo firmiſſime q̃ qualem
ymaginẽ vides ad extra oculo corꝑali talem xp̃s hȝ ſimili
tudinẽ ad infra ſcd̃m eſſe diuinale et ydeale ¶ Nam q̃cunqȝ

mundi ymago habet in trinitate veriſſimā ſui formā infinite
pulchritudinis decoris et nobilitatis Atz in hꝫ ymagines
xp̄i aut virgines marie accipies tꝙ veſtimentū ſub quo la
tent hec dī magnalia Et hec rō potiſſima ſcōꝫ theologos
q̄re xp̄i ymago ē adorāda adora.ᵒᶜ latē et v̄gis marie yꝑdu
lie Aliorūqꝫ ſcōꝝ ymagines dulie adoracōe. Propterea
mr̄ eccīā ymagines venerari wlt ꝓpt̄ dietatis p̄ñciā vt dic
tū eſt Verū fateor ꝙ non vſitatis hic mod⁹ in quibuſdam
in ꝓn.ᵒ eſſe poterit difficilis occurrent qꝫ ei turpes fantaſie
aliquotiens ⁊ inhoneſte quas forti aīo cū dauid gladio de
bes amputare et ſigno crucis te munire. Dyabolus enim
ſciens ibi optimū eſſe ꝓficiendi exercicium immittet vene
na ſi poterit Qui āt ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finē in breui repe
riet maximū auxiliū et ad cūcta bona ꝓmotiuū Et hec ſin
gularis eſt racio quare ſcōꝝ ymagines puta vel xp̄i yma-
go aut virginis marie ſepius cū ſāctis ſūt locute quēadmo
dum cum beatiſſimo Thoma de aquino et plurimis alijs
Terciā autē quinquagenā dices vt dictū eſt in ordine ad
xp̄i reſurrectionē aſcenſionē gloriā et deitatem ſignanter
ꝑꝯꝑacionem ad diuinas ꝑfectiones infinitas q̄ ſūt ſapien
cia ſciēcia bonitas veritas miā iuſticia et ſic de alijs Et po
teris hec meditari in ſcā eukariſtia Q.m̄ in ea eſt tota tñi-
tas beata cū xp̄o Pari eciā modo hēbis dicere ad ſāctos
tibi deuotos et ſcās ſignāt̄ ad angelū tuū aliquas ſalutaci
ones Sed dices ſcūs iohānes baptiſta nec dn̄icus nec frā
ciſcus nec angelus meus ſunt maria qd ergo eos ſalutas v̄
ginis marie ſalutacione Audi mariam reſpondentē Pri
mo qm̄ offeres iſta tante domine ip̄aꝫ honorādo ꝓ talib⁹
ſanctis qui magis volūt et amant ex caritate regine ip̄ius
honorem q̄ꝑ ꝓpriū quia ſūma ſcōꝝ gloria eſt maria. teſte
Anſelmo et bernardo Inſuꝑ beatiſſima v̄go maria rōne
caritatis et deitatis ac rōne diuinaꝝ ydearū eſt in omnib⁹
ſanctis realius q̄ꝑ ſi eſſet in eis tantū ſcōm p̄ñciā corꝑalē et

non diuinalem Peramplius tibi dico ꝙ deus vt deus quiē
oia ꝑ ydeas rerū eſt in oībus ſm Anſelmū paulū exponen/
tē Uel ꝑ ꝯtinenciā et excellenciā vt xp̄s qui hꝫ oia in ſe ſuꝑ
excellenter Aut ꝑ participacionē et amorē vt omnes ſācti
Ideo maria reuelauit ꝙ veriſſime ſalutacio āgelica p̄t at/
tribui cuilibet nūc dcīs ſed diuerſimode Marie autem v̄
gini ꝯuenit hec ſalutacio quaſi ꝑ ſubſtanciā et ꝓprietatem
et hec ex dcīs btiſſimi thome ſumāt originē Attēdas igiť
diligenter ꝙ in cūctis articulis dīīce īcarnacōis paſſionis
reſurrectiōis et deitatis debes capere rem meditandā tꝙ̄
infinitā aut velut vnū mūdum infinitū ſm quinqꝫ infinita
tes verbi cauſa xp̄i incarnacio eſt tanta in te amando in te
videndo in poteſtate quā dēs timere in p̄n̄cia quā dēs ve/
nerari et in ꝑtinēcia ad te quā debes ꝯſuare q̄i ſi eſſent mū
di creati naturales infiniti ꝓ te oēs incarnati qui te amarēt
viderent darent ſuā potenciā et p̄n̄ciam et ſe donarent tibi
q̄tū poſſent nō tm̄ facerent tibi in hijs quinqꝫ q̄tū fcm̄ eſt
tibi in xp̄i incarnacōe Sꝫ cur ħ certe racōe deitatis īfinite
et īfinitatis grē xp̄i in amore tui ac infinitatis ſapiē eius et
p̄n̄cie ac potencie et bonitatis que fuerūt īfinita infinitate
ſuꝑnali que ē maior q̄cūqꝫ infinitate pure naturali ſm Ba
ſiliū ꝛ criſoſtimū Quo pēſato deuote ſic xp̄ꝫ amabis ꝛ ma
riā v̄ginē timebis et honorabis ꝑmaximā qꝫ ſciſſimā trini
tatē q̄ omnia ſecū fert ꝛ pro te hec cōfert eciā in ymaginib⁹
dcīs Similiqꝫ mō ponas infinitatē in natitate xp̄i paſſio/
ne et reſurrectione et ſic de alijs Et qđ eſt ſingulare cū ſta
bis corā ymaginibus ſciſſimis xp̄i ꝛ v̄ginis marie dēs cogi
tare ꝙ ibi eſt trinitas beata et xp̄us cū maria qui te vident
ſub oculis ymaginis et audiūt ſub aurib⁹ et amāt ſb corde
et loquūť tibi ſb ore ymaginū nō ſm eſſe ymaginis artificia
le ſed ſm eius ydeale vel diuinale trinitatis ſanctiſſime ac p̄
ſentis Tantaqꝫ eſt poteſtas in viſu hoc auditu intellectu a
more ſic qꝫ de alijs vt beatiſſima reuelauit maria ꝙ ſi ibi

eſſent mūdi infiniti qui tota potencia te viderent audirent amarent intelligerent et ꝯſuarent nō tm̄ tibi facerent ꝙtū tibi ſit a rpꝛeſentato ꝑ talem ymaginem racione trinitatis ſanctiſſime ibidem ꝑn̄tis et omnia nobiliſſime ſcd̄m Baſilium in ſe habentis ꝙ ſi haberet ea in ſeipis qꝛ eſſe hoc diuina le eſt increatū et ipemet deus ſcd̄ꝫ Thomā et auguſtinum Ideo excedit oēm infinitatem creatam ſcd̄m gregoriū nazāzenū Idcirco corā talib⁹ ymaginibus q̄ ex diuina ordinacione eccīe et ſanctorū patrū ac angelorū ſpeciali ordinacione vltra creaturas alias repn̄tant ſuperna debes te hr̄e cū omni reuerencia et timore in omni fide et amore tꝙ ſi res repn̄tate diuinales ibi eſſent in pn̄cia. Quia hec et illa ſcd̄ꝫ Auguſtinū et Thomā adorant̄ eadē adoracione Verū quilibet in celo ſibi formare deberet quaſi tria monaſteria vel loca ſcd̄m ymaginacionē Sicut enī quidā adhuc viuēs a maria v̄gine doctus ad ſupna rapt⁹ tres admirandas vidit ciuitates Prima erat ex auro et argento vbi fuit pͥma quinq̄gena ꝑ cūcta xp̄i icarnacionis pſonagia ſcd̄a aūt fuit ex omni lapide precioſo q̄ fuit lōge alcius ſita in qua erat expreſſa 2ª dominice paſſionis quinquagena. Tercia vero ꝯſtabat ex ſtellis clariſſima in qua videbat̄ 3ª quinquagena ſingulariſſime diſpoſita In omni enī ciuitate videbat totā celi curiā ſed diūſimode. Fuitqꝫ maxima diſtancia int̄ has ciuitates in altū et int̄ qualibet ciuitatē ⁊ alia fuit ſcala pulcherrima vbi erant ſemper quinqꝫ caſtra ameniſſima et int̄ q̄libet caſtra ſꝑ erant .x. gradus indicibilis glorie ita vt numerū hui⁹ pſalterij videret nedū in articulis ciuitatū verū et in trib⁹ ſcalis angelis plenis hoc pſalteriū hic ſingulariſſime dinoſcebat̄ Dictū eſt ei ꝙ ꝑ illam deberet ſcandere ſcalā qualibet die in quolibet gradu vnū Aue maria dicendo vt ſic vſū haberet ad celeſtia veniēdi ꝯtemplando ſcd̄m qd̄ dicit paulus. Nrā ꝯuſacio in celis : Et hunc modum vel ſimilem ſcā ſeneñ tenuit katherina

Auguſtinus docuit Jheronimꝰ manifeſte exp̄ſſit Scūs
qꝫ Ambroſius vt refert Richardꝰ de ſcō victore hac ſcā
vtebat̄ ꝯtemplacione pleriqꝫ ſcōꝝ ſic fecerūt Qꝫ ſi nō va
les ſic facere tibi pone ī celo tres ciuitates aut monaſteria
quas ſcis in mundo et eas ibidem ad terrena ꝑ ymagina
cionē ſcōꝫ dictas ciuitates tres p̄habitas diſtinctis ī locis
ponendo quinq̄genas vel xp̄i vitam et marie vt meliꝰ face
re valebis quēadmodū deuotiſſimi viri ⁊ mulieres ſic fece
rūt et faciūt vt narrat Albertꝰ Nec h̄ grauat cū hoīēs na
turaliter ymaginari habeant de mūdo et rebus mūdanis
et de auaricia et huiuſmōi cū gaudio q̄re deus multomagꝭ
p̄t h̄uare ſic ſuos ꝯtemplātes cū mūdus in ſimilibus h̄ ſole
at facere Propterea deꝰ nob̄ voluͬ dare diuina ſb̄ figuris
ſeu ſibilibus ſcōꝫ Dyoniſiū Et paulus Inuiſibilia dei ꝑ
ea q̄ fcā ſūt intellcā ꝯſpiciūt̄ ymmo teſte p̄ho Impoſſibile
ē nos ītelligere ſine fātaſmate Et dyoniſiꝰ īquit Impoſſi
bile ē nob̄ lucere diuinū radiū niſi veritate ſacroꝝ velami-
nū circūvelata Ob hoc deus ē fcūs homo vt īquit Jeroni
mꝰ Et ſacramēta cūcta nob̄ ſūt data ſb̄ ſenſibili figura ſcōꝫ
Ambroſiū Si vero ſic in celū nō vales ſcandere ſaltē in ec
cleſia tua et ī eccleſijs tue ciuitatis diſcurrens ꝑ oīa altaria
quadā ſpūali ꝓceſſione ſaluta altariū vniuerſoꝝ ſanctos
et hoc eſt facilius ⁊ ꝓ ſimplicibus aptius Tollitqꝫ nauſeā
et nō modicā ꝯfert deuocionē Sicut legi de quadā mulie
re noīē maria pſalte. ſic vtēte marie Aliter vero dici po-
teſt pſalteriū vel ꝑ ſanctos letanie p̄mo dicendo Scē ioh̄ā
nes baptiſta ora pro nobis et poſtea dare vnū Aue maria
et ſic de alijs Ampliꝰ ꝑ virtutes ſic mēte dicēdo Aue ma-
ria ſupple regina hūilitatis vel ſpei vel fidei et ſic de alijs.
Alterius in ordine ad vicia ſic dicēdo mēte Aue maria r̄
mediū ꝯtra ſuꝑbiam vel luxuriā aut īuidiam et ſic de pec-
catis omnibus Et tali modo quis meditari ſua pccā que
fecit illa die et de illis maxiē ꝯteri vt quoſdā ſic deuotiſſi-

mos orare cognoui ¶ Rurſus quilibet poterit in hoc ordiē
ad ſua officia puta ſi eſt cauſidicus meditari ſub vno Aue
maria aliquid de iſta cā ſic dicendo mente Aue maria rgi
na diſcrecionis i cauſ Aue maria regina iudicioꝝ Uel ꝑ
mulierib⁹ Aue maria fecūditatis et nutrix filioꝝ vel in p̄
dicantib⁹ Aue maria lingua p̄dicanciū et liber ⁊ doctrix
vel in laborantib⁹ Aue maria gubernatrix laborāciū gra
cia plena vſqꝫ ad finē Et ſic quilibet hoc ꝑorando poterit
iuſte cogitare de cūctis que debet facere illa die Quiā ma
ria eſt regina oīm entiū teſte Alberto Jdeo ꝑ oī negocio
eſt exoranda ſcđm bernardum et ita mūdus nō impediet
orantē ſed iuuabit Modi tn̄ priores ſūt ſecuriores

¶ Et hec ſint dcā breuiſſime de infinitis quo ad modū
orandi meditandi et ꝯtemplandi pſalteriū v̄ginis marie

¶ Sequūtur decem p̄uilegia pſalterij marie v̄ginis ſm
veriſſimā eiuſdē nominis mirifici et bimologiam ꝑ btē ma
rie reuelacionem certiſſimā.

Primo eni pſalteriū eſt p̄ans pccōribus pniāz q² P
Secundo ſitientibus ſtillans ſaciacionem q² S
Tercio alligatis adijciens abſolucionē q² A
Quarto lugentibus linquens leticiam q² L
Quinto temptatis tradens tranquillitatē q² T
Sexto egenorum expellens egeſtatem q² E
Septimo religioſis reddens reformacionem q² R
Octauo ignorantibus indicens intelligenciam q² J
Nono viuis vincens vaſtacionem q² U
Decimo mortuis mittens miſericoriam q² M

¶ De roſario beate marie virginis Carmen.

Mater nati mirifici eterni patris lilium
Es pneumatis almifici mirabile tricliniū.
Aurora ſurgens dulciter tetros illuſtrans homines
¶ Qui dicunt aue iugiter dāpni nō ſint pticipes
Rorem infunde gracie dicenti ſertū roſeū
¶ Pro hoc ſtabis in acie qui fert tuū pſalteriū
In quinquaginta texitur Aue ſertū virgineū
¶ In tribus ſertis nectitur pſalterij tricliniū
Ad decem aue dic pater noſter cotidie quindecies
¶ Ut numeꝝ ānalr plagarū xp̄i celebres.
Mire prodeſt pſalteriū ſceleſtis penitenciā.
¶ Laſſis dat refrigeriū lugentibus gaudenciā
Alligatos alleuiat dura laxans compedia
¶ Temptatos qꝫ tranquillitat egentes ab inedia
Tenorem obſuancie religioſis fratribus
¶ Copiamqꝫ ſciencie deuotis dat ſcolaribus
Excludens eſt penalia regni et territorij
¶ Mala fert infernalia penas qꝫ purgatorij
Rite dictū demonibus infert cōfuſibilia
¶ Sanctis honorē omnibus largitur putilia.
Ihesu ergo cōcinite vt celū conſequamini
¶ Marie quoqꝫ pſallite ad pola vt ducamini

¶ Repeticio

Eya cari velle non diſpari huic offeramus iugiter
Aue maria gracia vt ad celi palacia tendamus pſuaviter.

¶ A M E N

Liber mon̄ ſancti pauli · in Traiecto inferiori

De pſalterio beate virginis marie Exempla valde motiua ad amorem illius q̄ inſup ſūt fide digna De q̄litate ꝯfeſſionis et de modo meditandi in quinq3 lapidibus groſſis patriloquij et in decem paruis Exemplū.

Predicante ſcō dominico i ytalia feruentiſſime: miles quidā inde ꝯpūctus petit ꝯfiteri viro btō. Cui cū q̄dam cōmunia pccā cōfeſſus fuiſſet: dicit ei btūs dñicus/mi dñe ⁊ ſi plura ꝑ nūc ignoratis q̄ cōfiteamini: ego oſtēdam grauiora q̄ adhuc in vobis latent. Vos ſchumā deponitis: ſed feces in fūdo peiores ſunt Et ſubdidit illa et illa pccā cōfiteri nccē ē. et de tpe et pſona. et numero maxime de quatuor pccis militariū ſc3 de familia idiſciplinata multipliciter. de elacione cordis ⁊ pompa extrinſeca de amicicia carnali illicita de dei ignorācia ⁊ amiſſione tpis ocioſa Itē de inclemencia ad paupes actiua et paſſiua. Nā multum expendunt in cibis canū et equorū et paupes xp̄i fament et frigent. Habebat eni iſte ſcūs grām puidendi cōſciencias cōfitenciū ſibi: quaſi i ſpeculo ea videret cordis. ſ. Et miles Ego nunq̄ ſum aliter a noſtris ſacerdotibꝰ edoctus confiteri Et quis o ſcē pater me cōfiteri docebit cū vos a nobis receſſeritis Cui beatꝰ pater ait/magiſtrū vobis relinquā qui nūq̄ vos relinquet qui erit patriloquiū qd̄ vobis dabo Erūt in eo quinq3 lapides groſſi et quinquaginta pui ſic q̄ decem pui ſtabunt ꝑ vnū groſſum Primus lapis erit varius in coloribus. qui ſignificabit vobis varia pccā veſtra: q̄ contra deum cōtra ꝓximum et in ꝓpriū corpus peccaſtis. et q̄ cogitacione locutione et ope multipliciter variaſtis. Et decem pui lapides ſignificabunt q̄ oīa pccā veſtra que iā cogitaſtis: ſūt in decuplo plura grauiora ⁊ nociuiora q̄ credere poteſtis

Scōus lapis eris pallidus. ſignificans mortem certiſſime vobis iminentē: q̄ vos oīno pallidū faciet Et decē pui.

ſignificant ꝑicula tunc vobis obuiancia: quoꝝ minimũ eſt maius ꝙ ꝑ͂dere integrũ mundũ. Sup̲ quo miles ĉrit⁹ ſuſpirabat. ¶ Tercius lapis erit rubeus ſignificans iratũ iudicẽ contra peccatorẽ et iuſtiſſime ſentenciantẽ ꝓ ſingulis et minimis pecatis noſtris: ꝙ erit tã horribile: ꝙ eciã gigantes ſolo viſu morerent̃. Et decem ꝑui lapides ſignificabũt ꝙ minimũ ꝑiculum de decẽ que ibi occurrent: maius eſt ꝙ p̃t eſſe maximũ ꝑiculũ qd̃ p̃t tibi accidere corã iudice quouis mortali. Jlle lapis nimis militem terrebat ſic ꝙ vellet illũ rubeũ non apponi: ſed btũs dñicus dicebat necẽ et vtiliter illũ eſſe ibi apponendũ. ¶ Quart⁹ lapis erit niger: ſignificans tenebras exteriores iferni. Et ꝑui lapides ſignificant ꝙ minima oĩm penarũ inferni eſt in decuplo maior oĩbus tormentis oĩm mr̃m: quib⁹ tñ illi meruerunt celũ in inferno aũt nichil merentur. ¶ Quintus lapis erit aureus ſignificans gaudiũ ſcõꝝ eternũ. Et ꝑui lapides decem ſignificant ꝙ minimũ celi gaudiũ eſt in decuplo maius oĩbus delicijs et leticijs: q̃ vmq̃ fuerũt a principio mũdi et erunt vſqꝫ ad finẽ. Miles aũt hec oĩa prudenter aduertens et eadẽ ſepe ruminans: ꝑuenit ad mundi cõtemptũ ad odium pcc̃i ad dei et virginis marie amorẽ. Et btũ dñicum velut ſalutis eius miniſtrũ: valde ſemp̲ dilexit. ¶ Habuit ãt hic miles poſt annũ hanc cõſolacionẽ a btã v̾gine. Vidit cum diceret quadã vice pſalteriũ. ꝙ quociens dicendo vnũ aue maria vnũ ex lapillis ſui patriloquij anterius poneret: ꝙ aſtabat ãgelus pulcherrimus qui illũ lapidẽ tolleret ⁊ marie in monte ſtanti illũ offerret: et lapis mirabiliter excreſceret magnitudine et claritate et beata virgo illum et ceteros ſequentes ſic collocaret: vt in fine pſalterij pulcherrimum de illis palacium conſtructum conſpiceret. Jntellexit ergo per pſalterium ſibi parari locum in celo. Jdeo amicis ſuis et omnibus quibus potuit conſuluit et inſtetit: vt ſibi ſinguli eciam palacia talia pararent. Et ſic in laudem

virginis plures excitans deuotiſſimus obijt Item ſi quis non habet ad manum hos lapides quintupliciter differentes in coloꝛe ſatis eſt ſi cotidie has quinqꝫ meditaciones ruminet circa lapides ſui patriloquij. cuiuſcumqꝫ eciam ſit coloꝛis Sed iſti quadꝛuplices coloꝛes bene iuuant memoriam perſonarum ſecularium

Exemplum ꝓ monialibus bonis et malis.

OOmnes quidam multos habens liberos vt ceteros diciozes relinqueret in ſeculo: vnam filiarum ſatis pulchram optulit xpꝛiſto Non tamen curauit eam ponere in tali monaſterio quo ſanctius viueret: ſed in quodam opulento oꝛdinis ſancti benedicti clauſtro vbi plures ponebātur nobilium filie Ubi nec clauſura erat q̄ exigitur in iure a cunctis velatis monialibus ſed nec regule ſancti benedicti noticia: aut vere deuocionis et ſpiritualis vite apparebat veſtigiū Sed qḋ peius eſt pꝛopꝛia ſingule habebant. ad amicos ſepe carnales exibant: et ſuos amatoꝛes quaſi ſub honeſtatis amicicia quelibet habebat Ex quibus mala innumera ſuccreſcebāt: choꝛearum veſtium vanarū nec non impudiciciarū Et ꝙ ſenioꝛes moniales ex multis annis iam egerant: hoc eciam hec filia comitis et relique iuuenes ymitari conabātur Uidens autem deuotus quidā confeſſoꝛ earū hāc bone eſſe indolis ſed male inſtitutā: curauit eā quouis modo facili ꝓuocare ad vitam melioꝛem. Interrogauit itaqꝫ eam an nouerit quid ſit pſalterium beate virginis; et an illud dicere conſueuerit Que ſe reſpondit nichil ſcire aut facere ꝙ̄ q̄ moniales ſue faciunt: hoc eſt modicum oꝛare multum ſe oꝛnare: coꝛpus delicate fouere ſolitudinem fugere Cumqꝫ vir dei maximos ei fructus de hoc pſalterio diceret: illa mox leta reſpondit. Pꝛobabo inquit pater q̄ dicitis et ſi in eo pacem coꝛdis vt dicitis iuenero illḋ quo ad vixero ꝯtinuabo Cui ille Diſce igt fi-

lia non ſolū q̄ꝫ to numero illud exſoluas: ſed q̄ꝫta cordis tui intencione ip̄m tibi vtiliſſimū reddas. Hec inquid pater q̄ꝫ cepiſti: dilcere iam id michi dulce eſt et cōfido qm̄ id pfi cere dulcius erit Et vir dei exhilaratus ex virginis docili tate: ait Primā quinquagenā huius virginei pſalterij. di ces in graꝝ actione dignantiſſime incarnacionis filij dei: i terim aliq̄ pūcta eius natiuitatis et puericie ruminando. Scd̄am quinquagenā dices in memoriā amariſſime paſſi onis redemptoris noſtri: interim principaliora acta ſanc tiſſime paſſionis eius deuocius meditando Terciā quin quagenā pficies in remiſſionem oim̄ pccōꝝ tuorū tam an tiquorū q̄ꝫ cotidianoꝝ: ad hoc ip̄m ſcōs ẽ ſingulariter fami liares ꝑ interceſſoribus inuocando ⁊ honorando Res io cūda. Deo intus agente et p̄dicatore dulciter pſuadente: pſalteriū illud hilariter dicere cepit et cōtinuare ꝓpoſuit. Res pietatis Puella. iſta occupacione a multis malis. q bus illud gen⁹ monialiū laborabat pſtitit imunis: ac ab in firmitate corꝑis qua in ſeculo laborabat plene liberata eſt q̄ eciam cauſa fuit vt monaſterio a parentibus ip̄oneretur Profeſſa igitur cōſtanter cū a multis ſicut alijs moniali bus loci illius moris erat. ꝑ verba. lr̄as. et munuſcula pete retur vt amica et amaſia coꝝ eſſe dignaretur: illa lr̄as eoꝝ in cloacā ꝓiecit amorem ſuū ſolum in deo et in beata virgi ne firmans Deinde inſtigante dyabolo moniales eam de ridebant: ⁊ ypocritā nominabant Ipa vero in omni hui⁹ modi tribulacione ad mr̄em dei q̄i ad mr̄em ſuā ꝯfugiebat Qua ꝓpter maria oim̄ tribulatorū cōſolatrix: eidē oranti lr̄am e celo ei ꝓiecit hec ꝯtinentē Maria mr̄ dei Johāne filie dei ſalutē: et ſequens ẽloquiū aureū indefeſſe pficere. Primo vt hoim̄ frequencias maxiē diſſimiliū pſonaꝝ vi tes et ociū Scd̄o vt loco vane ⁊ multe ſuppellectulis yma gines amoris et timoris ip̄reſſiuas i cella tua r̄ſpicias Ter cio vt inceptū honoris mei pſalterium cōtinues deuocius

Vale et filij mei grãm et meũ interuentũ ſpa confidenter
Nam vtrũqꝫ ꝓmitto ſi hec feceris affluenter Poſt annũ
nãqꝫ abbas quidã religionis emulatoꝛ.dcãs moniales ni
mis exoꝛbitantes refoꝛmare volens et includere:ab eoꝛũ
amaſijs et cognatis iniurijs affectus et verberibus dolẽs
abceſſit Poſt annũ vero reuerſus non vt refoꝛmaret:ſed
vt ſolito moꝛe viſitaret et benigniſſime receptus eſt Qui
ſecũda noctis hoꝛa ad oꝛandũ ſurgens:cũ ſub diuo ſtaret:
vidit iocũda ꝑiter et hoꝛrenda. Nam vidit q̃dam cellam
luce ſolis amictã.et intus reginã pulchram cũ comitatu v-
triuſqꝫ ſexus indicibilis pulchritudinis:aderatqꝫ in ea pu
ella oꝛans Vidit ſcdo innumerã multitudinem demonũ.
in hoꝛrenda ſpecie animaliũ ſuas voces emittenciũ:ad eã-
dem cellã congregari Sed inde exturbati ꝑ cellas aliaꝝ ſo
roꝛũ diſꝑgebantur:et mox intrabant.quidã in ſpẽ bufonũ
quidã in ſpecie veſꝑtilionũ.quidã in ſpecie ſerpentũ ⁊c. et
eaꝝ oꝛa et cetera mẽbꝛa citius intrabant Talia videns pre
hoꝛroꝛe et ꝯpaſſione defcm̃ coꝛdis paſſus ẽ Tandẽ ad ſe r̃
uerſus cellã ſoꝛoꝛis iohãne adijt:et viſionem aꝑiens eiuſ-
dẽ exercicia deuota ſcire petebat Qui audiens de pſalte-
rio v̾ginis marie:intellexit in viſione fuiſſe v̾ginem mariã
cũ multitudine celeſtis curie Et vt cetere moniales ꝑ hoc
ad aliq̃ refoꝛmacionẽ tandẽ venirẽt.ſingulis eaꝝ pulchꝝ
et p̃cioſũ emit patꝉloquiũ et ſub pacto dedit vt cotidie dcm̃
pſalteriũ dicerent.addens ſe nunq̃ eas velle violent̃ niſi ꝑ
eas rogatus refoꝛmare Itaqꝫ tã ꝓpter pulchritudinẽ pa
triloquij q̃ ꝓpter libertatẽ nũq̃ violenter refoꝛmãdi:faci
unt alacriter qd̾ monentur.mira res Quas violencia emẽ
dare non poterat:virtus pſalterij refoꝛmauit Nã vix ãnꝰ
ꝑtranſijt et tantã graciã eis virgo virginum impetrauit vt
nichil dulcius ducerent q̃ vanitates mundi abicere:⁊ om
nipotenti regi et regine in omni refoꝛmacione vite regula-
ris deſeruire Et ſcriptis optatis abbatem dictum rogant

vt citius veniens viuendi regulariter formam traderet:et
omnes ſeculi pſonas a monaſterio illo excluderet Quod
gaudens fecit:et ſororem iohannā eiſdem in abbatiſſam ꝑ
fecit Et tunc huiuſmodi pſalteriū tam ꝑ dcm̄ abbatem q̄
ꝑ eaſdem moniales mirabiliter eſt ꝓmulgatum

De quadam deuota coniugata a puero exercitata in iſto
pſalterio.

IN hiſpania quidā parētes diuites filiā ſuā noīe ma
riā dulciter crebro monebāt adhuc puulā ⁊ munuſcu
lis ſcilicet pomis vel nūmis vel alijs exenijs inducebant:
vt cotidie tria roſaria hoc ē pſalteriū btē v̄ginis flexis geni
bus et ꝯploſis manib⁹ deuoci⁹ diceret. Vnū ſcꝫ de mane
an̄ꝙ aliquid cōederet aliud hora veſparū vel alia hora cū
melius vacare poſſet:terciū an̄ꝙ ſero lcm̄ intraret. Et ob
hoc ei paťloquiū dederunt qḋ lateri alligatū q̄i loricā ꝯtra
oīa incōmada libenter deferebat Poſtea nubilis fcā ꝑ pa
rentes maťmonio copulata ſcīn hoc exerciciū ſꝑ ꝯtinuauit
et ſepe cū oportunitas ei hoc ꝑmitteret tres diſciplinas ac
cepit:ſingulas ex quinq̄ginta ictib⁹ ꝑficiens Succeſſu ita
qꝫ tꝑis decē genuit liberos:quos in omni diſciplina eruca
uit et exercicio pſalterij ſupradicti Contigit interea ibidē
ſacre theologie doctorē predicare ad quē dcā maria hum
liter acceſſit:petens aliquid audire quo in dei amore āpli
cotidie inardeſceret. Ad qua p̄dictus doctor cū audiſſet q
ꝯiugata eſſet:ei optimas doctnas dedit.pmo vt pter mari
tū nullū carnaliter diligeret:ſcḋo vt liberos et familiā in o
diſciplina educaret.ťcio vt opib⁹ miſcḋie libēs iſiſteret:qr
to vt loquacitatē ſꝑ vitaret et ociū.quinto vt ecciāꝫ dei ho
noraret:ſcꝫ ibi deuota exiſtendo et ei⁹ ornatui inſiſtendo.
Rn̄dit mulier Pať hijs optimis doctnis ſꝑ opam dedi.
Habeo āt aliud vt ſpero dō placitū exerciciū:ſ; vellē audi
re qūo illud deo graci⁹ fieri poſſit Cui ille Dic breuius il

4844

lud filia: et qd michi videbitur paternaliter adiciam Dico coti-
die inquit illa. tres quinquagenas pro psalterio: cum triplici obiec
to seu intencione In prima quinquagena propono oculis men-
tis mee virginem mariam et singula aue maria dico in honorem pre-
cipuorum membrorum eius Primum aue maria cordi eius: quod arden-
ter deum semper dilexit Secundum oculis: quibus deum dulciter aspexit
Tercium auribus quibus angelicam salutacionem audiuit: et verba
sciſſima filij sui Quartum labijs: quibus filium dei osculata est
Et sic de alijs consequenter Et sic faciendo sentio ex membris
beate virginis in membra mea descendere indicibilem dulcedinem:
superantem omnem mundi consolacionem Secundam quinquagenam dico in
honore passionis christi Et habeo pro obiecto christum crucifixum sic
meditando: quod capillis auulsis vnum aue maria dico et coro-
ne spinee vnum: et sic consequenter vsque ad pedes inclusiue des
cendendo Sicque dicendo sentio maiorem dulcedinem donderе
ex membris christi in se quam prius sic quod quasi tota sim conuersa in christum Et to
ta sum plena compassione et amore christi: in tantum quod totus mundus mi
esset pena illum cogitando aut sentiendo Terciam quinquagenam
dico circa altaria singula vel ymagines sanctorum: siue in domo si
ue in ecclesia dicendo angelis nouem aue maria iohanni baptiste
vnum: apostolis duodecim et sic de alijs rogans me posse aliqua-
liter illis conformari Et in istis meditacionibus sic frequenter
rapior ad dominum vt vsum exteriorum sensuum perdo Et hec cum ieiu
nijs et disciplinis vt dominum est facio His doctor ille auditis: cum
multa admiracione ait O filia kariſſima ecce doctor sum in theo-
logia et in vtroque iure: et iam viginti annis mira vidi et audiui
Sed ex hac hora magistra mea eris: et ego discipulus tuus/mira
res Statim ille cepit vnum paternoster: et posuit in zona sua cunctis
videntibus: et in crastino cepit predicare ipm psalterium Et populus
videns quod portabat in zona sua psaloquium: conuersi sunt tam per exemplum
quam per verba ad psalterium virginis beate dicens Certe si hic tam magnus
nus dominus et clericus portat et legit oportet quod aliquid magni
est: nos igitur qui sumus peccatores id faciemus Itaque tota illa

terra plena fuit pſalterio ⁊ deuocione marie Tandā btā v͛
go apꝑuit dicte dñe nūcians ei diē obitus ſui quo die obijt
cū multa fiducia cordis: apꝑente ibi v͛gine glo͛ſa cū multi-
tudine angeloꝝ Propterea kariſſimi oēs laudate eū ⁊ eā
in pſalterio Scribitur iſtud exemplū in libro fratris iohā
nis de mōte et in quodā ſermone ſci vincencij aꝑte recitat͛

Procurat ſterilibus parentibus ſobolem

Beatus dñicus reginā francie blanckā nomine mrēm
bti ludowici regis francie ſepultā in ꝯuentu frm̄ p̄di-
catorū pariſius corā ſūmo altari petentē humilit͛ virū dei
dñicū vt ꝓ ipa oraret ꝙ filiū optinere poſſet: docuit dicere
pſalterium beate v͛ginis. ⁊ emere multa patriloquia ad dā
dū omnibus volentibꝰ illud dicere: ꝓmittens ſub talibus
verbis vel ſimilibꝰ Spero nobiliſſima dña ſi fueritis deo
deuota et ſue matri i ſuo pſalterio ipē p̄cibus matris ⁊ ma
ter p̄cibus alioꝝ quibus occaſionē dicendi pſalteriū dabi-
tis. et vos eoꝝ oracionibus cōmendabitis: vos reſpicient
et exaudient et tandē ꝓlem habebitis. Qȯ deuota et no-
bilis regina deuote et libēter cōpleuit Et dabat beato do
minico ad diſtribuendū in p̄dicacionibꝰ: ſcilicet vt ſic non
ſolū ꝓ ſeip̄aꝫ oraret ſed eciā ꝓ oēs alios quibus illa pr̄ nr̄ de
diſſet Et in quolibet ſerto erat ſignū Finalit͛ reſpexit dñs
preces eius et illorū qui ꝓ ea orabant: ſicqꝫ p̄cibus btē v͛gi
nis et cōſilio beati dñici ꝯcepit et peꝑit filiū nobiliſſimum
pulcherrimū et deuotiſſimū. ſcꝫ btm̄ ludowicū iā dcm̄ qui
ꝓ maiori ꝑte nutritus et inſtructus eſt in moribus et ſciā ꝑ
frēs ordinis p̄dicatorū vt in ſua legenda habetur

Iuuat in bello milites.

Miles quidā nomine alanus de valle coloata in britā-
nia prope dynannū cū iuiſſet ad terrā albigenſiū cum
comite montis fortis et cum multis alijs de britānia ad ex

pugnandū hereticos tp̄e quo beatus dn̄icus cōtra eoſdem
ſpūaliter bellādo p̄dicauit ⁊ mirabilia de pſalterio b̄te vir
ginis ꝑ qd̓ multo plures ad fidē xp̄i cōuertit q̄ꝫ ꝑ quaſcūqꝫ
p̄dicaciones alias Ex doctrina et ammonicione b̄ti dn̄ici
pſalteriū b̄te virginis omni die deuote deuotus miles: me
ditando articulos xp̄i incarnacionis et paſſionis genibus
flexis infatigabiliter orabat Huic ergo militi xp̄i et beate
marie virginis mirabilia cōtigerūt ꝑ h⁹mōi pſalteriū Nā
dū ſemel cū valde paucis eſſet ī bello a maxima multitudi-
ne hereticoꝝ ꝯcluſus et iā fatigatus reſiſtere non valeret.
Dn̄a nrā mr̄ dei misericordiſſima apparēte et centū et qui
q̄ginta lapides ꝯtra hoſtes t̄ribiliter et inuiſibiliter ꝓiciē-
te Hoſtibus in terrā ꝓſtratis ip̄e cū ſuis liberatus ē Alia
eciā vice cū in terra ſcā naufragiū patereť vidit q̄i centum
quinq̄ginta mōticulos ꝑ quos tranſiens euaſit Tandē ad
patriā reūſus fūdauit ꝯuentū dinanēſem ordinis p̄dicato-
rū viuente adhuc b̄tō dn̄co: fcūsqꝫ eſt p̄dicator p̄cipuus ī
ordine illo cū q̄i totā franciā circuiſſet ⁊ ibi pſalteriū beate
v̓ginis fructuoſiſſime p̄dicaſſet: ſepelitur corā altari b̄te v̓-
ginis in cōuentu ordinis p̄dicatoꝝ aurelianenſi ex gracia
ſpāli Cui⁹ os et man⁹ poſteius mortem ad modū criſtal
li ꝓpter pſalteriū beate v̓ginis nimis claruerunt.

Facit non mori ſine confeſſione.

Circa annū dn̄i milleſimū q̄dringenteſimū quinq̄geſi
mū nonū in territorio beluacēſis in francia fuit q̄dā iu
uencula deuota circa ip̄m pſalteriū b̄te v̓ginis marie. q̄ cū
alia ſua ꝯſodale vadens ad amicos in feſto dedicacōis ha
buit in ſilua obuios duos famelicos lupos: quoꝝ vn⁹ vnā
mox ꝑ guttur rapiens iugulauit et q̄ſi totaliter deuorauit.
Alia vero in tanta āguſtia mariā inclamans. petit vt eam
nō ꝑmittat mori añq̄ꝫ ꝯfiteať et cōicet/ mira res Lupus ei⁹
vbera abrūpit: vētrem diſcerpit: viſcera vorat Mox tn̄ a

ſupuenientibꝰ liberatur adhuc ē duo viuit in quo ſincere ꝯfitet̄: deuote ꝑdicat fiducialiter morit̄ a maria i extremis viſitat̄ et ꝯducit̄ ad celos: et tūc noluiſſet ꝓ aureo mūdo q̄ n̄ legiſſet pſalteriū De aīa āt eiꝰ ꝯſodalis valde timendū ē

Iuuat vſurariū ad conuerſionem et eciam in ſtatera imponit patriloquiū

In ytalia quidā vſurarius noīe iacobus effectus fuit ditiſſimꝰ et hoc ſolū habebat bonū q̄ ad ꝑdicacionē ſci dn̄ici pſalteriū btē v̄ginis legebat: et patriloquiū deferebat Cui ſoli ſemel corā ymagine btē marie oranti: dicebatur Iacobe iacobe redde racionē filio meo et m̄ diſtrictā: qualē a debitoribꝰ tuis exigere ꝯſueuiſti Et hoc ſcpe ei iterabat̄ et magnā occaſionē ei ꝯūſionis et reſtitucionis ded' Tandē morti ꝓximꝰ vidit michaelē i ſtatera ponentē bona ſua merita: demones vero eius mala in alia ꝑte imponebant q̄ multo erant grauiora Et cū nimis ꝯtriſtaret̄ aſtat maria et iponit vnū grande patriloquiū ad bona ſua opa: et ſic oīno eiꝰ bona opa ꝑponderabāt et ſic obijt cū bona fiducia q̄ btā v̄go eū maxime a demonibus defenderet

Conuertit epiſcopum qui primo peruipendit predicacionem huius pſalterij

Beato dn̄ico ꝑdicante in albigio nec fructum v̄bi dei ꝑcipiente in oracione: triſtis ſup hoc ꝯq̄rebatur dn̄e nr̄e marie Que apparēs ei dixit Nō mireris ſup hoc fili mi dn̄ice: vā arraſti in terra nō madefcā nec ꝯpluta Scire enim debes ait q̄ qn̄ deus erat reformaturus mundū. ꝑmiſit pluuiā ſcilicet ānunciacionē āgelicā: et ſic optima ſecuta eſt reformacio mundi Sic igitur predica pſalteriū meum et ſic de cetero ꝓficies i ppl'o: et rōibus et vijs ſcienciālibꝰ Quo audiens pr̄ dn̄icus ſicut audiuit ſic fecit ꝛ mirabiliter in cōuerſione multorū ꝓfecit Quo audiens eps quidā m̄g

ne litterature irriſit p̄dicacionem et detraxit p̄dicatori: eo ꝙ non altas ſcripturas p̄dicaret ſed puerilia et oraciones vetularū Virgo itaqꝫ maria nolens propter ſuū pſalteriū fieri p̄iudiciū p̄dicatori ſuo ſancto dn̄ico: talem oſ̄dit dc̄o ep̄o viſionē Vidit ſe cecidiſſe cū multis in fluuiū ꝓfundiſſimū et ſanctū dn̄icum facere pontem in quo erant centum quinquaginta turres et qui ad eū manus extendebant: extraxit et in turribus illis calefecit et refecit Inter quos eciam ep̄s accurrit ad pontē: et duxit eū btūs dn̄icus vltra pontem ad ortū floribus ameniſſimū In cuius medio ſedit i ſolio v̄go maria cū filio ſuo puulo: et dedit ſingulis venientibus ꝑ pontē ſertū de floribus et roſis pulcherrimis: ꝓmittens tandē dare meliora Qui oēs abeūtes v̄gini iclinabāt deuotiſſime: deinde ei qui pontē fecerat ſcꝫ ſcō dn̄ico r̄graciabāt̄ Et cū ep̄s a g̃loſa regina ſertū ſparet: ꝓ illo ām̄onicionē accepit caritatiuā Ne puipēdas de cetero h⁹ pontis fabricatorē qui tot liberauit a naufragio nec aūtas queꝙ̄ a meo pſalterio: qd̄ tā pulcherrimis ſertis remuneratꝰ Sed et tu ymitare in hui⁹ mōi doctrinis filiū meū frēꝫ dn̄icum: et patriloquio vti ꝓ meo pſalterio dicēdo nō erubeſcas Et inclinās hūilit̄ emendā ſpoſpōdit: et qd̄ monebat̄ a v̄gine maria tꝙ̄ ꝯſiliū ſaluberrimū ꝑficere ſtuduit ¶ Poſt ānos aliquot in ꝓpoſito p̄dcō tepeſcēs: hoſtib⁹ mltis et gwerris ḡuabat̄ Et cū ſe ad orandū btāꝫ v̄ginē totaliter ꝯponeret: vidit ſe i viſiōe int̄ mōtes ifixū i luto vn̄ vix exire poterat: et iſuꝑ quoſdā ex ſuis ifixos vſqꝫ ad cingulū et quoſdā ad collū Et aſpiciens ſurſū vidit ibi btāꝫ v̄ginē et ſcm̄ dn̄cū demittentē deorſū cathenā argenteā ānulorū centū quinq̄ginta itermixtis xv ānulis aureis ſplendidis. ꝑ quā multos extraxit btā maria et btūs dn̄icus vſqꝫ ſupra montem: et ibi optime recreabantur Accurrit iterum ad cathenam dict⁹ epiſcopus: et attrahitur et audiuit Quare mei tā facile obliuiſceris iam ſcdo diſce qꝛ ſine me nunꝙ̄

bene habebis Et ſic in ſcō ꝓpoſito firmiter ꝑſeuerauit:et cū hoſtibus facillime recōſiliatus fuit. Deuotꝰ iſte epꝯ vt magis inflāmaretur ad dicendū ꝑ ſe et predicandū alijs dcm̄ pſalteriū meruit cōſolari ꝑ iſtam viſionē Videbat dū dixiſſet quadā vice in ecciā pſalteriū.ꝙ angelus dn̄i amica biliter accepit eius patloquiū.et ponebat illud iu collū btē v̾ginis:q̄i ꝓ eius torq̄ et ornatu Cuiꝰ lapides mox ꝯūti vi dit in gēmas carbūculos ⁊ ſaphiros magnos:qui illumina bāt q̄i ſtelle clariſſime totā illam eccleſiā. Et ait maria ad angelū Dic illi epō iam cappellano meo.ꝙ plures tales m̄ mittat:et ꝑ alios m̄ mitti ꝓcuret et ſic in amicicia mea fir- mior erit Quod et fecit et in p̄dicacione pſalterij huiꝰ ſāc tiſſimi et in eius lcōne nunꝙ̄ attediari potuit.

Legendū ē corde recollecto alioquin magꝭ placet breuiatū

Monialis quedā deuota ad dicendū pſalteriū beate v̾ginis.poſtea accepit ꝑ obedienciā officiū in quo mul tum erat occupata ⁊ diſtracta corde:tamen dicebat ipſum licet feſtinanter et corde diſtracto Cui quadā vice coram altari orans:appꝑet btā virgo dicens Tu neſcis quid dicis Non enim cor tuū eſt ī te.ſicut ſolebat Sꝫ ſi bn̄ vis michi pſallere:recollige cor tuū ab exterioribus Et ſi non potes dicere pſalteriū:dicas ſaltim mediū Q.ꝺ ſi adhuc n̄ potes dicas ꝑtes quartā vel eciam adhuc minus:hoc tm̄ ꝓuiſo ꝙ habeas cor tuū in te ab exterioribus retractū Quid ergo dicam de illis qui non ꝓpter officiū habent cor retractū:ſ ꝓpter vana Vtinā hij hodie renouentur ad deuote de ce tero dicendū hoc ſaluberrimū pſalteriū

Legendū eſt extra peccatū mortale alioquin vas fedū fac' abbominabilem cibū qui in eo offertur.

Clericus quidā adhuc puer edoctus ē a mrē ſua deuo ta:cotidie dicē pſalteriū btē marie Q.ꝺ ⁊ fecit deuote

Mortua itaqȝ mr̄e vidua. et habitis diuicijs et libertate: ſeductus eſt a cōſodalibus vſqȝ ad fornicacionē et deinde ad īcontinenciā crebriorē: nunq̄ tn̄ omiſit dicere pſalteriū beate marie Itaqȝ quodā die cū cōmeſturus eſſet cum q̄buſdā ſodalibus ſuis: intrat prius cubile ſuū vt an̄ ymaginem marie diceret ꝑtem eius pſalterij. Quo ſurgente ab orōne. aſtat maria quaſi virgo pulcherrima: offerens cibū quē libenter edebat in ſcutella turpiſſima et fetenti Nā cibus ille ⁊ lanx illa erant pfuſe vndiqȝ ſtercore hūano dicēs Comede Et ille libēter inde comederē ſed ſcutella nimis feda faciliter appetitū meū auertit Et maria Optima ſūt q̄ m̄ pſallis ſed nimis fedū eſt cor tuū in quo illa offers Cōſulo fili relinque viciū et gratiſſimū m̄ erit tuum pſalteriū. Illa euanuit et iſte vitam feſtine correxit Nam maria audita et viſa amore adoleſcentis ad ſe pleniſſime traxit

Succurrit contra demones accuſantes corā xp̄o iudice.

Conuerſus quidā licet aliq̄n eſſet dure ceruicis. legit tn̄ cotidie pſalteriū beate virginis Infirmatus quadam nocte cū ſolus iaceret in īfirmaria rapitur ad iudiciū Preſentatur aūt iudici xp̄o circūſedentibus angelis et apoſtolis et beata maria Accuſatur p demones in multis. ſcilicet de negligencia circa res cōuentus q̄ ſunt res xp̄i de duricia cōtra prelatos et murmure qui ſunt vicē dei hn̄tes de fractione ſilencij et ceterorū ſtatutorū Tandem de voluntate iudicis et accuſatorū ponūtur et bona et mala opa eius in ſtatera: et mala oīno ꝑponderabant. Et btā virgo miſerta famuli ſui: dixit xp̄o Tu es filius meus. ſanguinē quē habes a me habuiſti: peto vt des michi vnam guttam Cui xp̄s Negare mater tibi nō poſſū. Tūc maria poſuit in alia ſtatera guttā ſanguinis cū meritis ſuis et ſtatim illa pars inclinata eſt vſqȝ ad terrā Et demon. O dn̄a non eſt bonū contendere tecū. Ān ne adhuc peccatū maneret im-

punitū ꝑmiſit eū ibi a demonibus ī omnibus membris fla
gellari Et tunc dixit demonibus Satis eſt Et reuerſus
ad ſe dixit abbati q̄ ſibi acciderant et poſt triduū bene mu
nitus eccleſie ſacramentis migrauit ad dominū Et fuit ſi
bi dicta flagellacio ꝓ purgatorio.

Facit nō mori ſn̄ eucbariſtia ꝛ diminuit penas purgatorij

Alexandra v̄go nobilis et pulcherrima in regno arro
gonie ad p̄dicacionem ſancti dominici cōfratriā pſal
terij beate virginis marie intrauerat: ſed tñ ꝓpter occupa
ciones cōſodalium et ornatū ſepe pſalteriū ipm dicere neg
lexit Erant tūc in eadē ciuitate vbi iſta habitabat duo iu
uenes nobiles qui ſinguli eam nimis amabant: et poſt diu
turnū zelū et inuidiā ꝓpter alexandrā duellū aggrediunt.
Res diuine vltionis Sic impetu equorū hij duo filij ꝑdi
cionis cōcurrentes ſe lanceis impetūt et multis aſpicienti
bus ſe mutuo cōfodiūt: et pre zelo habendi hāc virginē et
pre ſuꝑbia quis aliū vinceret: ſe mutuo ꝑemerūt Tūc qui
dam cōſanguinei interfectorꝝ ſero eā crudeliter wlnerave
runt et cū illa crebro cōfeſſionē peteret vnus eorꝝ ne eos ac
cuſaret: caput eius p̄cidit ꝛ in puteū vicinū ꝓiecit Res mi
randa Btūs dn̄icus tūc p̄ns: rem oēm in ſpū ꝯgnouit Et
ā̄monitus a beata virgine poſt dies centū quinquaginta
ibat ad puteum: et in virtute dei et obia beate marie a qua
miſſus fuerat alexandrā euocauit Res ſtupenda Caput
ā̄gelicis manibus paulatim multis aſpicientibus aſcēdit:
et ſic recens adhuc appʒ wlnus q̄i hoc die ibi fuiſſet iiectū
Et aſpiciens affectuoſe ſanctum dn̄icum: cum gemitu ait.
Confiteri pater cupio Facta ergo mox optime ꝯfeſſione
ſacrā ꝑcepit deuotiſſime cōionem Et mltū regraciās bt̄o
viro: ꝙ eā ꝑ hus ꝯūtit ad ꝯfriām pſalterij bt̄e v̄gis Et intro
gata ab eo de hijs q̄ ſibi poſt mortē acciderint: t̄a notabilia
rn̄dit Primū ꝙ merita ꝯfratrie ſic ſibi mirabilit̄ ꝓfuerūt

ꝙ ꝑ ea meruit grām vē cōtricionis in morte: ſine qua ꝓpt̄ mlta ſua pcca dap̄nanda fuiſſet Scdō ꝙ decollata a demo nib⁹ mirabiliter fuit territa eoꝝ minis et aſpectu: ſed ꝑ be atā mariā fuit dulciter defenſa et in vita corꝑaliter ꝯſuata Terciū ꝙ ꝓpter duoꝝ illoꝝ interfectoꝝ cauſa ſui occiſio nēqꝫ debuit puniri ānis ducētis et ꝓpter vanū ſuū ornatū ꝑ quē multos fecerat peccare fuerat punienda annis quin gentis ſed tn̄ ſperabat ſe citius liberandā ꝓpter ꝑticipaci onē cōfratrie pſalterij marie Et poſt dies duos quib⁹ ad multorū edificacionē ⁊ ſingularē cōſolacionē eoꝝ qui erāt de cōfratria honorifice caput cum corꝑe ſepelierūt Quid plura: Poſt dies quindecim apparuit beato dn̄ico tanꝙ ſtella fulgida: et duo ſibi dixit Primo ꝙ fecit ſibi legacio nē ex ꝑte aiāꝝ q̄ ſūt i purgatorio: q̄ rogabāt eū omni poſſe quatinus eoꝝ amici et parentes viuentes eos poni in p̄ſa ta cōfratria facerent: quatinus fierent ꝑticipes de eoꝝ me ritis ſicut et viuentes de eoꝝ pijſſima miſcdia Promitte bāt qꝫ ſe vicē reddituros in gl'a. in millecuplo āplius ꝓ eis viuentibus orādo q̄ꝫ ipi viuentes oraſſent ꝓ ipis defūctis Scdm ꝙ nouit ſcōs et angelos multū letari de hac confra tria Et deus vocat ſe eorū prēm et maria v̄go ſe dicit eorū matrē Quibus dictis diſpuit: et felix eternaliter manet

Contra recidiuantes De meretrice conuerſa et recidiuā te et iterum perfecte per beatam virginem et beatum dn̄i cum ad penitenciam reducta.

In florēcia ciuitate tuſcie fuit mulier quedā nomine benedicta. diues et formoſa q̄ in annis adoleſcencie a parentibus ſuis ita tenere diligebatur. ꝙ eam ad queuis libita ſine correctione et iformacione ire permiſerūt Que prochdolor poſt honeſtas choreas et crebra ꝯuiuia deue nit ad corruptelas varias amoris et ipudiciciaꝝ ⁊ deinde fcā ē laqus public⁹ dyaboli i ꝑdicionē pluriū aiāꝝ Predi

cante aūt ibidē ſcō viro dei dn̄ico. cōuenit pre ammiracio/
ne doctrine eius t. ſignoꝝ oīs ſexus et etas: ꝛ inter oēs eci
am hec peccatrix prefata benedicta Et ecce dedit de⁹ vo/
ciſci dei vocē v̄tutis et penetrauit ſermo cor a dyabolo poſ
ſeſſū: et venit finito ſermone ad virū dei. petens ꝯfiteri et
oñdi ſibi viā ſalutis Gaudet ſupra modū zelator aiaꝝ. de
tali rapina ablata dyabolo Audiu' enim de voragine pul
chritudinis et libidinis eius qua animas ꝑdidit plurimas
Et dedit ei crucifixum ꝓ ſponſo et amico: et mariā ꝓ mrē
et cōſolatrice et ait. Vis oro ꝓ te vt deus te ponat ad illū
ſtatum in quo pccā p̄terita abluas: et a futuris p̄ſerueris.
maxime iquit hoc opto Orāte ꝓ ea viro dei demones cor
pus eius intrantes ſic vexabant: q̄ anno toto ligari tanq̄
obſeſſam oporteret. pijs hominibus ſuꝑ hoc deū laudan/
tibus: et carnalib⁹ eius amaſijs ꝯfuſis et gementib⁹ Poſt
annū eā viſitans flebiliter illa petit: vt ei manus ꝓ libera/
cione imponat. Orat cruce ſignat manū imponit: demoēs
fugauit. monet nimis cauere a recidiuo Iniungit ꝓ pñia
cotidie dicere tria pſalteria. q̄tin⁹ illa dulcia vocabula ihū
et maria crebrius noiāta: maculata labia purgarent ꝛ ma/
rie puritas et xp̄i mortis acerbitas in hijs orōibus memo
rata cor eius ſalubriter occuparent Res dolenda Redoi
ta ſanitate ipetitur a prioribus amatoribus. vincitur cōcu
piſcencijs recedit ꝓfūdius: q̄ͣ pridē ceciderat Plaudit ſa
thā infernus gratulabatur q̄ ſanguis xp̄i in tot aiab⁹ fruſ/
tratur qui inferno imittūtur Nūciatur dolendū dāpnum
aiaꝝ zelatori dn̄ico Accurrit apportans in aio ſcilicꝫ oleū
et vinū et t̄ritis amaſijs qui cū ea in domo ſolaciabant̄ tra
heus eā ad ꝑtem hoc ꝑegit q̄ mox eundē ad ecciāꝫ ꝓ recō
ſiliacione in cōfeſſione facienda ſeq̄retur. Confeſſa itaq̄ꝫ
flebiliter accipit in penitenciā cotidie t̄nū btē marie pſalte
riū aſſenſitq̄ꝫ vt ꝓ nephandis pccis ſcilicet adhuc vno an/
no vt prius a malignis vexaret̄ Factumq̄ꝫ ē ita ſic tamē q̄

qñ dcã aue maria diceret: quieta a vexacione h⁹ mōi pma-
neret At aũt a recidiuo ſcdo ꝑmuniret orōne bti dñici ra
pit̃ ad iudiciũ oſtendit̃ qȝ ei liber ingens et cogitur legere.
que mala fecit cõtra deũ omnipotenté et celeſté curiam et
cũ flés recuſaret tandẽ legit inuita quot aĩãs viroꝝ īferno
immerſit quot feminas ſcãdalizau' ⁊ cetera mirabilia Ex
clamauitqȝ ve m̃ ꝙ nata ſũ Ve ve parentib⁹ qui me nõ do
cuerunt Ve aũt iterũ et tercio hijs qui me ſeduxerũt Vti
nã totus mũdus in libro iſto legeret nũꝙ̃ de cetero pecca-
rent Aſtans ãt eidẽ in viſione btõ dñico cõſuluit vt bte v̾-
gini ꝑ intceſſore ad genua ꝓcideret Que hoc faciens dix
it O dulciſſima dña regina miẽ miſere mei maledictiſſime
peccatricis Et filius placatus ꝑcib⁹ mr̃is dedit peccatrici
tempus penitendi Alia vice audiens miſſã quã legit ſcũs
dñc⁹ nimis timorate cogitauit de libro mortis ꝑfato quõ
illũ melius deleret et mox a ſe rapitur et aſtat ei v̾go maria
porrigens ei ſepté flores pulchros quibus dcm̃ librũ cõfri
caret et oẽm ſcripturã ſic deleret In primo lilio ſcriptum
erat lr̃is aureis Memorare grauitatis pcci et in hoc erga
te miſcdiam dei Hoc ſic intellige ⁊ rumina filia Tanta eſt
grauitas minimi pcci mortalis ꝙ ſi ego et ſci oẽs in celo ex
iſtentes ſemel peccarem⁹ mortalit̃ in ipo eodẽ momento e
ternaliter eciã ſine ſpe venie cõſequẽde dãpnaremur Ex
emplũ ſit tibi lucifer cũ innumeris ãgelis Tu itaqȝ filia at-
tende ꝗ̃tũ debeas regraciari ꝙ te nondũ dãpnauit ⁊ tamẽ
feciſti multa grauia et ſepius pccã mortalia et es vilis crea
tura dei in ꝯpacione angeloꝝ ⁊ oim nr̃m in celo Sint ergo
pccã tua magna magna occaſio laudandi et diligendi deũ
et maxima fortitudo cõtra recidiuũ Nũc illa ꝓ gratitudiẽ
ꝯploſis manibus flebat veniã petens Deinde dulcis ma-
ria ꝓtulit ſcdm liliũ ꝯtinens hec verba Memorare inocẽ
tiſſime mortis xp̃i et ſcõꝝ penitencias attende In tm̃ eni
deus pr̄ odiuit pccm̃ ꝙ pocius voluit dilectiſſimũ filiũ tra

dere in mortē amariſſimā q̄ꝫ vnicū pccm̄ ade ipunitū dimit
tere ymmo ab inſtāte ↄceptionis ſue in vtero meo vſqꝫ ad
mortē incluſiue oī inſtanti ꝓ te fuit in tot anguſtijs mortis
quot tu deū offendiſti pccis Vide inſuꝑ oēs ſcōs ab īicio
mūdi vſqꝫ adhuc q̄ꝫta paſſi ſūt q̄ꝫta ſibi ipis dura itulerunt
ꝓ habenda remiſſione pccōꝝ Tu vero feciſti multa et gra
uia pccā et q̄i nichil ꝑpeſſa es vel te ꝓ hijs afflixiſti Et fue
rūt hec v̄ba lilij i corde bn̄dcē ſicut penetrācia tela Terciū
liliū hec p̄ferebat v̄ba. Memorare punicōis ꝓmi hōis et
oīm iuſtoꝝ peccāciū Ob h̄ eni licet forte ꝑuū videat̄ pccm̄
expellitur de aminiſſimo ꝑadiſo: et ip̄e cū ſua poſteritate
morte multat̄: īſuꝑ varijs calamitatib⁹ corpis ſcꝫ frigoris
famis ⁊c Omni itaꝫ hora vides puniri h̄ primi hois pccm̄:
et tu tn̄ eciā īfra punienda grauius q̄ꝫ adā peccaſti et ſepi⁹.
Et q̄lē putas eternalit̄ habebis ſuſtinere penā ꝓ pccis tu
is: qui tꝑaliter tibi nullā infligis nec magnā tibi a dō iſligi
expiris: Vide diluuiū vniuerſale ꝓ pccō luxurie. Vide
ſubuerſionē zodome vbi et ꝑuuli et iumenta ſubmerſi ſūt:
eciā ꝓ luxuria Vide quot ꝑierūt i deſto cū moyſe et aarō
ꝓpter pccā murmuris ⁊c Tūc illa ſic intus āgebat̄ q̄ꝫ p̄ co
pia lacrimarū loqui nō poſſet Quartū eciā obtulit liliū h̄
habens monita Memorare qūo es ad fidē xp̄i vocata: et
tot regna gentiū et iudeoꝝ nō ſūt a xp̄o tracta. Et adiecit
hec v̄ba ſic declarare dicēs Quot reges duces nobiles pl
chri ingenioſi fortune et nature donis ornati vt̄uſqꝫ ſexus
Inſuꝑ inumerabile q̄i wlgus cū illis i errore gentilitatis
aut iudaiſmi aut turcoꝝ relicti ſūt in errore fidei et corrup
cōne vicioꝝ qui forte aliqn̄ ieiuuāt elemoſinas dāt ⁊c ⁊ ſūt
oēs eternalit̄ dāpnandi et filij ire dei Tu vero miſerabilis
pſona et turpis peccatrix a deo ad veriſſimam et ſolam ſa
lutarem fidem vocata es et ad graciam dei poſt recidiuū
reſtituta Quid ꝓ hoc deo poteris reddere laudis hono
ris et dilectionis: Cogita et recogita q̄ꝫ predictum benefi

cium eſt maius ꝙ̄ ſi tibi deus daret omni die vigintiquatu
oꝛ montes aureos Tūc illa hec audiens pꝛe cōtricione ſpi
ritus et pꝛe verecūdia recidiui ſui quaſi examinis efficitur
Quintū ꝓinde oſtēdit liliū hec habens monita Memo-
rare penas tꝑales pccōꝛibus inflictas. Et dn̄a pijſſima ħ
ſic declarauit. Patitur acerba et magna cayn ꝓ fricidio
Cham ꝓ pr̄is ridiculo Saul ꝓ inobia̅ ꝛ auguris oꝛaculo
Dauid ꝓ adulterio Et exemplis biblie ꝙ̄ti ſuſpenſi ſunt
ꝓ ꝑuo furto Itēqꝫ ingulati exuſti interfecti ꝓ luxuria ꝛc.
Tu vero ꝙ̄ta feciſti talia et nichil adhuc tꝑaliter paſſa es
Et vt occulta ſcias hodie ſubito moriet̃ quidā miles ꝓpt̃
pccm̄ cōmiſſū cū ſuo ſcoꝛto Itē q̄tuoꝛ in hoc opido vn⁹ ci
uis qꝛ filios ſuos parū coꝛrexit vn⁹ curat⁹ eccīe qꝛ fuit neg-
ligens circa oues ſcꝫ ꝑ̄cipue in eaꝝ audiendis pccis et ibi i
ſtruendis Unus religioſus qui nō habuit firmū ꝓpoſitū
viuendi ſꝑ ſcd̊m ſtatuta et regulā ſui oꝛdinis Ad qd̊ ꝓpo
ſitū quilibet religioſus tenet̃ ſub ꝑiculo pcci moꝛtalis/q̄r-
tus ſacerdos qui nimis vagabunde et male ꝑſoluit diuinū
officiū Et hij quatuoꝛ ex vno iſto opido dāpnabunt̃ ho-
die. Itēqꝫ hodie due ex ſociab⁹ tuis a ribaldis in luxuria
iugulabūtur et et̄naliter dāpnabūtur Hodie eciā puer ſƀ
mergetur ꝛ dāpnabit̃ in hyſpania qui ānoꝝ octo exiſtēs cū
ſoꝛoꝛe ſua foꝛnicatus ē qui ꝛ ſi opus nō ꝯpleuit tn̄ ichoauit
Penſa nūc firmit̃ et crede ꝙ multi ſūt et̄naliter dāpnati q
multo min⁹ peccauer̃t ꝙ̄ tu ymmo quidā ꝓ vno pccō mōꝛ-
li Quid ḡ reddes ei qui t̃ vſqꝫ adhuc pepcit O ſi illi poſſēt
brē ſtatū et tꝑs penitēdi qd̊ tu iā habes quō putas penite
rent. Humilia ergo ſꝑ ſpm̄ tuū ſƀ omnipotenti deo et eciā
ſub hominib⁹ ꝯſiderans ꝙ multi ſūt eternaliter dāpnati te
meliores ſaluo tn̄ ſtatu Plus ergo dedit tibi deus expec
tās te ad penitenciā ꝙ̄ ſi tibi dediſſet tot mūdos plenos gē
mis ꝛ iaſpidib⁹ quot ſūt ſtelle i celo Tūc finita miſſa acceſ-
ſit ad eā btūs dn̄cus et pleniſſime eam ſanauit et ſic illa in

ſcō ꝓpoſito cotidie ꝓfecit ad edificacionē totius ciuitatis
Et ipa pſalteriū btē virginis dicere rogauit oēs pccōres
cuiuſcūq; ſexus et etatis et iuſtos ſimiliter Uidit hec bn̄
dicta beatū dn̄icum accedentē ad celebrandū q̄ſi ꝑferentē
ſtigmata paſſionis xp̄i in corꝑe eius ⁊ ſpineā inſuꝑ coronā
in capite ſuo v̄ginēq; mariā cū multitudine angeloꝝ aſſiſtē
tem ei Poſt ꝯſecracionē vero ſanctiſſimi ſacrificij appuit
xp̄s viſibiliter ſuꝑ altare extenſus in magna cruce cū oib⁹
inſignijs paſſionis ſue ſtillabatq; ſuꝑ eū diuiniſſimū ſāgui
nē et eū ſibi ꝑfcē cōfigurabat. Deinde vidit a dextris illi⁹
librū candidū grandē ſed nondū ſcriptū et dixit ei xp̄s Li
brū iſtū mortis tue eterne mūdaſti ꝑ cōfricacionē quinq; li
uoꝝ tibi oſtenſoꝝ cū inundācia lacrimarū tuarū Jam ſcri
be in eodē lrās albas munde vite cotidiane lrās rubeas in
omni paciencia aduerſitatū tuarū tā in corꝑe tuo q̄ i fama
et ſubſtancia memorans ꝓ tūc paſſionis mee ꝯſūmate litte
ras eciā aureas ibi ſcribe feruide caritatis gemine memo
bn̄ficij vocacionis tue et cōſeruacionis ab inferno quē me
rueras Uidit eciā q̄ btā maria ꝑtē hoſtie et ſanguinis ac
cepit et cū btō dominico familiariſſime ꝯicauit: eundē in
uans cū veſtes exueret ſacras eū ꝯſignās iocūdiſſima facie
diſpuit Inſuꝑ dixit eidē bn̄dicte quadā vice btā maria q̄
tūc librū p̄dictū lris albis cōſcriberet qn̄ pſalteriū btē v̄gi
nis in memoriā xp̄i cōcepcionis natiuitatis et vite deuote
diceret Tūc vero lris rubeis ꝯſcriberet qn̄ vnū pſalteriū i
memoriā paſſionis eius reuolueret Tūc vero aureis qn̄ v
nū in laudē oim ſcōꝝ et ſingulariter ſuoꝝ aduocatoꝝ dice
ret et in memoriā ⁊ laudē xp̄i reſurrectionis aſcenſionis ⁊
miſſionis ſpūs ſci et in gratitudine ſacramentorū eccīe qui
bus cotidie reficimur et mundamur ¶ Nota multa dicto
rū extracta ſūt ex legendis frīs thome de templo qui fuit
hiſpanus et ſocius btī dominici Et ſūt nuꝑ ꝑ reuelacionē
xp̄i et btē v̄ginis cōfirmata cū ſignis magnis et portentis

adeo vt ip̄a dn̄a nrā viſibiliter deſponſauerit illum cui iſta reuelauit ꝛ vbera ſua dederit ad ſugendū oſculumq̄ꝫ virgineū ſibi impreſſit et maximis gracijs decorauerit Et ſic ei familiaris fuit ꝙ nūꝙ fuit viro ſuo mulier ſicut xp̄s et v̄go maria frequencius fuerunt prefato ſic deſponſato. Et de omnibus hijs fidē ſub iuramento fidei ſcē t̄nitatis teſtimoniū ꝑhibeo ſub ꝑiculo omnis maledictionis michi infligēde in caſu quo deficio a veritatis tramite Propterea conuertimini a via veſtra mala et redite ad xp̄m et v̄ginē mrēꝫ nrām mariā ꝑ pſalteriū diuiniſſimū. qm̄ vt nuꝑ reuelatū ē tp̄ibus iſtis ab ip̄is eoꝝ volūtas eſt vt p̄dicetur doceatur et ab omnibus dicat̄ cōtra omne malū et ꝓ omni bono acquirendo Signanter cōtra mala toti mūdo in ꝓximo īminencia niſi aſſit in ppl'is penitencia Propterea oēs laudate eā in pſalterio decē cordarū ſcilicet dicendo quindecem pr̄ nr̄ et cuilibet pr̄ nr̄ addēdo decē aue maria q̄ ſūt numero centū et quinq̄ginta ſicut ſunt centū et quinq̄ginta pſalmi ī pſalterio dauitico In quibꝰ oībus dulciſſima v̄go maria fuit p̄ſignata Q. ō nobis ꝯcedat ihūs xp̄s marie et dei filiꝰ Amen Item credit̄ hec de deſponſacione frater alanꝰ de ſe ip̄o dixiſſe vir humilis et ſapiencia dei plenus.

Tres ſorores parabāt beate marie veſtes circa feſtum purificacionis eius

TRes ſorores ſcd̄m carnē ſtatuerunt ſimul habitare ꝛ deo ſeruire in caſtitate et ꝯtēptu ſcl'i Cōfeſſor v̄o eaꝝ vir deuotꝰ circa natalē dn̄i hortabat̄ eas ad p̄ꝑacionē plene domū cōſciē purgando et eandē cotidie q̄ quinq̄ginta roſis ſalutacōm āgelicaꝝ deuote reſꝑgendo ſpōdens eis nouā grām et ſp̄alem viſitacionē in natiuitate puuli regis. Et fc̄m eſt qd̄ hortatꝰ eſt: ꝛ qd̄ ſpoſpōdit īpletū In die v̄o ſci ſtephani eaſdē monuit vt circa purificacionē v̄ginis marie ꝑarent eidem palliū cū taberdo et tunica p̄cioſis et cete

ris pedū et capitis eius opimentis/fieretqꝫ illō ꝑ tres quin
quagenas/q̄i ꝓ tribus dictis indumentis/et cū quindeci pa
nr̄/q̄i ꝓ capitis ornamentis et membroꝝ reliquoꝝ allegās
illud/qd̄ de ea canit eccl̄ia Uidi ſpecioſā ſicut colūbā aſcen
dentē deſuꝑ riuos aquaꝝ: cui⁹ ineſtimabilis odor erat ni
mis in veſtimentis eius Dixit āt odorē veſtiū eius/eſſe fer
uorē in orōibus nr̄is/quas offerim⁹ ad honorē eius Et vt
magis eas accēderet ad frequētacionē ſalutacōm āgelica
rū/duo ſpoſpondit emolimenta Primū erat fauor et ami
cicia btē marie/ſcē eciā t̄nitatis/ac toci⁹ curie celeſtis: dicēs
ꝑ ſimilitudine dc̄is trib⁹ ſororib⁹ Nōne o filie/ſi quis mri
veſtre puerꝑe ingreſſure in templū dei die q̄dragesimo ꝑ
pinaret indumēta noua et bn̄ aptata/grām eius baberet et
nichilomin⁹ mariti ei⁹/ꝑntū ei⁹ ⁊ filioꝝ eius: Reſponderūt
multā oīno. Sic iſtud exerciciū de faciendis veſtimentis
marie ſpūalib⁹/eſt gratū ip̄i v̄gini/p̄ri deo/cui⁹ ip̄a eſt ſingu
laris filia/filio cui⁹ hec ē ſpōſa/ſpūi ſcō cui⁹ ip̄a eſt habitaci
o/et celeſti curie/q̄ꝝ ip̄a eſt mater Qui dicūt. Monſtra te
eſſe matrē Scd̄o inducebat ſic. Si nos eā ad eius placitū
veſtiam⁹/ip̄a nos tp̄e ꝑdiues et n̄ igrata veſtiet indumētis
virtutū in tpe/et gloriaꝝ i eternitate Impletur itaqꝫ q̄d mo
nuit/expectat̄ et qd̄ ꝓmiſit/ Senior itaqꝫ feruenci⁹ ꝑat co
tidie veſtimentū/cogitās magnitudinē dn̄e veſtiēde Media
quoqꝫ attente dat opā huic ſacro opi Junior vero in ānis
aliqualiter adhuc diſſoluta/legit quidem qd̄ cetere/ſed ſu
perficialiter et tepide Et ecce dignacionem virginis ma
rie Dormientib⁹ hijs trib⁹ in nocte purificacionis marie
ingredit̄ dormitorium cū lumine et odore optimo regina
celi/duabus comitata pediſſequis ornatiſſimis/ſcilicet ka
therina et agnete Veſtis autem marie erat inſcripta orna
tiſſime litteris aureis/aue maria gracia plena ⁊c. Acceſſit
autem ad lectū ſenioris dicens Aue filia aue. Nunc reſa
luto ſepius me ſalutantē/et regracior de veſtimentis quas

michi paraſti Reſpōdit O dn̄a omni laude es digniſſima/
et a me et ab omni mundo ſalutari. Sufficit michi gracia
tua/ ꝓ omni qḋ ꝑ te potui/ ⁊ adhuc potero Et cū maria eā
benedixiſſet/ acceſſerūt ad ſororē iſtā predicte pediſſeque
marie dicentes/ Aue et a nobis ſoror noſtra/ quia et nos ve
ſtiſti/ cū hanc dominā noſtram veſtiſti/ et ſic ſecute ſunt re-
ginam/ et ſimul diſparuerūt/ Poſt horā apparuit dn̄a nrā
ſine dictis pediſſequis/ ī veſte viridi ornata quidē/ ſed ſine
auro/ aut fulgore/ ſalutans ſororē mediam/ ⁊ grās agens de
impenſo veſtitu Que triſtis ait O dn̄a nōne ſtatim appa
ruiſti ſorori mee in veſte multo clariori/ et cū pediſſequis.
Reſpondit maria dicens Ita filia Illa enim me p̄cioſio
ribus induit/ et has virgines ſua deuocione inuitauit Tūc
illa flens ait Ignoſce michi o domina/ et da vite inducias/
⁊ parabo āno ſequenti culciores/ Fiat inquit maria Poſt
horam vero apparet iuniori vilibus panniculis veſtita/ q̄ſi
ſacco/ intus tamen fulgida/ Vijs inquit o filia me veſtiſti in
purificacione mea: quare tibi gracias ago. Tūc illa nimis
verecundata ait Vidi inquit veſtimenta pulchra/ quas ti-
bi fecerunt ſorores mee: et ego vile nimis feci Sed ignoſ-
ce michi et da vite inducias/ ⁊ ſatagā ad modū ſororis mee
ſenioris Fiat inquit Et diſꝑuit viſio. Narrat autem hec
iuuenis cōfeſſori ſuo cūcta q̄ viderat cū multa triſticia Et
hortatus eſt eā ad pociora Anno reuoluto rurſus parāt ſe/
vt olim edocte fuerāt/ Et ecce ī nocte purificacionis venit
iterum beata virgo cū dictis pediſſequis in veſtitu quo ap
paruit olim ſorori ſeniori/ et habebat dn̄a et eius pediſſeq̄
ſingulas coronas in manibus/ et ſingillatim optulerunt eis
dicens. Iam ſecuras vos reddo de regno filij mei/ ſꝫ cras
introducemini Et reſponderunt dicentes Paratum cor
noſtrum o dn̄a: paratum cor noſtrum Et ſic diſparuit vi-
ſio Et exultauit ſpūs earū tota nocte/ ꝙ caro earū immuta
ta eſt ad egritudinē Accerſientes āt cōfeſſorē ſuum dixe-

rũt ei grãꝝ actiones/de bona informacione/ꝛ narrauerunt
ei viſionẽ Et ille pecijt fieri memoriã ſui coram ſpõſo ſuo.
Poſt cõpletoriũ iterũ venit illuc maria cũ dictis pediſſe
quis/cũ claritate/et odore ieffabili/et ſingule tres veſtierũt
ſingulas veſte candida Et angeli cantabãt ad ſingulas ex
pirantes Ueni ſpõſa xp̃i/accipe coronã/quã tibi dñs p̄pa-
rauit ineternũ/Et cõfeſſor plures ad meliora ꝓuocauit e-
arum exemplo

Exemplũ de pſalterio beate v̾ginis cõſolatoriũ cõtra ari
ditatẽ mentis in orõne et creditur accidiſſe venerabili ma
giſtro alano ordinis p̄dicatoꝝ Nã ille iſtud dictauit.

IMmenſe pulcbritudinis et infinite dulcedinis btã
v̾go maria ſuũ addidit viſitare ſpõſum infra octauas
quaſdã ſcõꝝ oim Cui⁹ infinita videbat̃ pulcbritudo adeo
mirabilis vt ois mũdi pulcbritudo huic ꝯpata videretur
pictura ſola vel vmbra veritatis Tanteqꝫ fuit ſuauitatis ꝛ
gracioſitatis in eius aſpcũ v̾gineo tãqꝫ ꝓfunditatis in col-
loquio vt oẽm exiſtimacionẽ hominũ penitus excederet
mortaliũ Cũqꝫ iam p̄fatus ſponſus multis in elapſis ãtea
diebus ſatis vagabũde officiũ pſatterij dixiſſet et de hoc
ſupra modũ doleret qm̃ i immenſũ triſtabatur de iſto q̈ at
tente et ſapide dicere illud non valeret Eſtimabat ãt ipm
pſalteriũ nichil ſibi ꝓdeſſe cũ ad ip̃m nõ poſſet attendere
ſingulariſſime ex demonũ ꝑmaxiã tẽptacione q̈ tota mẽte
ꝙ plurimũ erat obtenebratus Nũc igit̃ dña nrã trepidan
tẽ et de eccleſia fugere volentẽ alloquit̃ dicẽs O dulcis fili
ne fugias Illicoqꝫ tũc diuina v̾tute pedes ei⁹ terre inſepa
bilter adheſerũt Rurſuſqꝫ dña ad eũ Si de me ꝛ meis pu
ellis dubitas ſigna cũctas quas mecũ vides puellas et ſig
dem a maligno ſum⁹ fugiemus. ſinãt forcius ſtabim⁹ ꝛ cla
rius tibi aſtabimus Qđ et fecit ſupra ip̃am et cũctas eius
dñas magnã crucẽ t̃nitatis faciendo deuotiſſime et oiſide

q̄ potuit Quib⁹ pactis dñā ad eū ait O fili nō iā dubites.
tua enim ſū ſponſa: ſciasqꝫ nō ſine temptacione in hoc mū
do poſſet viuere Nā nec ego nec filius meus aut alij ſci B
hūi⁹ quinymmo te ꝑꝑa ſꝫ armis fidei ⁊ paciencie ad varia
pluſꝗ vnꝗ̄ ſuſtinendū temptamēta Nec eni te elegi vt pi
griteris ſꝫ vt bella mea tꝗ̄ inuictus miles ꝑlieris Et ꝑ am
plius nō te terreat ariditas tue mentis quā me volente ali
quibus dieb⁹ paſſus fuiſti Hoc eni debes cape ſuppliciū
et dei flagellū in pñiam ꝓ tuis pccis ⁊ ad ꝓmocionē pacie
atꝫ v̄tutis et ꝓ ſalute viuoꝝ et defūctoꝝ Nō eni corā deo
minoris es meriti illā mētis ariditatē et offuſcacionē pati
ꝗ̄ corꝑalē ſuſtinere infirmitatē aut magnū ꝓ deo ſubire la
borē Et hoc dū hō faciat qd̕ in ſe eſt ad B vt attente et de-
uote oret et meditet̃. Et iſtud o dulcis ſpōſe ſignis iſtis ē
oñdo Nā medicina eiuſdē virtutis eſt cū capit̃ a ruſtico il
lā ignorāte et a medico illā ſciēte Similiter vinū nō mino
ris eſt v̄tutis in ore mulieris ſimpliciane ignorantis: ꝗ̄ in
ore magne dñe ipius agnocētis ꝑfcām potenciā Peram-
plius qꝫ ſol ⁊ aſtra nō minorē hꝫ efficaciā ſuꝑ ipitū aſtrolo
gie: ꝗ̄ ſupra maximū mūdi aſtrologū. Nec lapis ꝑciosus
minoris eſt v̄tutis in manu ruſtici eius poſſe neſcientis: ꝗ̄
in manu ſūmi lapidarij Nec eciā flores. fructus. aurū. ig-
nis. ceteraqꝫ h⁹modi. minorē habēt efficaciā in ꝑſonis ipa
ignorantib⁹: ꝗ̄ in ꝑfcē illa ꝯgnoſcentib⁹ Et ita eſt o fili de
orōe dcā ex bono corde: ⁊ forte ꝗ̄uis ī attēte et aride Nō
eni eſt talis minoris fructus ꝗ̄ in illis qui attēte orāt quin-
ymmo aliqñ ē maioris ſꝫm menſurā maioris difficultatis et
reſiſtencie āplioris et conaminis Orō ē eni dei medicina ⁊
ē vinū ꝯſolacionis. ſol eccīe. cāpus floꝝ. lapis ꝑciosus. de-
nariusqꝫ regni Idcirco ne turberis o fili de h⁹mōi aridi-
tate mētis ſꝫ magꝰ porta hāc cū paciā ſcitoqꝫ ꝙ ꝓ q̄libet orō
ne tali tu ſuſcipis medicinā amarā vitā ꝯferentē ſolē grē vi
nū diuine ſapie ſertū qꝫ floꝝ āgelicoꝝ ⁊ dyadema lapidū ꝑ

cioſoꝝ Addiditqꝫ dña illud pulchrũ exemplũ dicens Si q̄ eſſet mulier q̄ haberet tres filios vnũ bñ loquentē aliũqꝫ valde trũcate et impfcē et pluſq̄ in dimidio balbucitãtem terciũqꝫ ãt in cunis duoꝝ menſiũ nec oĩno loquentē nec intelligentē ſ; tm̄ vagitibꝰ ſuas paſſiones indicantē Nũquit illa mater t̃bus hijs filijs ſuis peticiones audiuit et itellexit eiſqꝫ ꝓ poſſe ſubuenit Quinymmo nõ loquẽti nec intelligenti magis ꝯpatit̃ et eiꝰ pamplius miſeret̃ Et ita o dulcis ſponſe q̄ deus oẽs orãtes attendit dũ bona tm̄ intencõe et forti aĩo orant q̄uis quid orãt nõ intelligãt ſicut ſũt ſimpliciani Propterea ſciſſimi heremite et pluriẽ moniales ac ſci multi ſic orabant ⁊ nichilominꝰ exauditi erant Nullus ergo moueat̃ in poſterũ ad dimittendũ pſalteriũ meũ. ſi ipm attente orare nõ poſſit Solũ enim ad ipm bñ dicendũ pintendãt nullo malo ſuſcepto et ego ꝓ eis attendã et fructũ eis ꝯferã Ita eñi bene vadit romã qui nõ aduertit ad viã: ſicut ille qui ſp attendit ei dũ in pncipio vie intenderit et cũ ſcientibꝰ viã ãbulauerit Itaqꝫ eciã bene creſcit ſemen agri ſeminatũ ſiue p̄rfamilias cogitat de illo ſiue nũq̄ Ita eſt in ꝓpoſito de orõe p̄poſita ſp intencione bona et pfcã ſine intermedia negligencia Uerũ vt attenciꝰ de cetero orare poſſis articulos paſſionis filij mei ꝓ pſalterio eiꝰ diſtincte tibi nũc pandã ꝓut dñs ihũs xp̃s ſemel btiſſimo dñico viſibiliter reuelauit ſimul cũ viſione admirabili tocius eiꝰ paſſionis atꝫ cũ miraculoſa eiuſdē paſſionis i dñica ſuſcepcõe cũ omnibꝰ articulis hoc eciã eidē fil̃r oñdi et eciam alijs ſcis q̄ plurimis Et hos articulos qui ſũt numero quindecim beatiſſimus ſpõſus dñicus omni die ſemel dicebat ad minus vocaliter ſepius vero eos mẽtaliter ruminabat ſũma cũ deuocione pñia et lamentis. Iſtos autem p quindecim ptes diſtinguã ſecũdum ordinem alphabeti vt facilius dici poſſint et non cõfuſe vt ante facere ſolebas ſcilicet Amantiſſime Benigniſſime Clemẽtiſſime Dul-

ciſſime Elegātiſſime Familiariſſime Glorioſiſſime Ho
norabiliſſime Innocētiſſime Kariſſime Laudabiliſſime
Miſericordiſſime Nobiliſſime Oīpotentiſſime Piiſſi
me Adde ad ſingula hec quindecim adiectiua. O ihū cū
ſuſpirio et p̄ce ꝑticipādi aliqd de dictis ꝓꝓetatibꝰ dei tui.

Que ſequuntur ſcripta ſunt ex cartha quā manu propria
veraciter conſcripſit

¶ Quidā vouit ſeſ ſurgere et ſtare cū alijs ī matutinis
ſurgereq; ꝛ ſb ꝓmis celebrare q̄tuor diſciplinas ī dorſo ſuſ
cipiēdo dieti quindeci ictuū q̄ſlibet ꝛ orare t̄a pſalteria ſin
gulis diebꝰ btē v̄gis marie ac ter ī die ꝯtēplari fortiť de vi-
ta et gl'a ſpōſi et ſpōſe ihū et marie In fide ſpe et caritate
incōcuſſ Videte Q: meruit ꝓpt̄ h toci' xp̄i natiuitať vi
dere miſteriū clariſſiē Et ſingularifſimā ꝓmeruit ad dn̄z
ihm̄ et mariā brē familiaritatē Anno dn̄i M cccc lxxiij. ¶
Quidā eciā vouit dicere quindecim pr̄ nr̄ an̄ lcm̄ ſuū cū to
tidē orōibꝰ et meditacōibꝰ et poſt vidit xp̄m manifeſtiſſiē
et potauit ad nutū de oībꝰ wlneribꝰ eiꝰ cū gaudio indicibi
li Anno dn̄i milleſimo q̄dringenteſimo ſeptuageſimo. ¶
Quidā vouit dicere corā ymagine xp̄i ꝛ marie vnā de mē
bris illoꝝ bn̄dictionē cū pr̄ nr̄ et aue maria et meditacione
deuota Qui ſenſit dn̄z ihm̄ in oīa eius mēbra ſtillantē vnc
tionē ſuauitatis ꝑ dies mľtos Anno dn̄i M cccc lxviij ¶
Fr̄ quidā ī ordiē p̄dicatoꝝ qui ī pluribꝰ locis frequēť mul
tos ad amorē btē v̄gis et ad eiꝰ pſalteriū deuote dicēdū ex
citauit īſuꝑ et ipe idē pſalteriū q̄i cotidie diceret habuit q̄-
dā nocte dictis in choro matutinis vbi eciā tunc āgelicam
ſalutacionē corde et ore ruminabat talem a ſplendida ſtel-
la maris mētis ſue illūinacionē ꝑſenſit Gratū eē btē v̄gini
et vtile valde eſſe dicēti crebrius āgelicā ſalutacionē necnō
diſpoſitiuū ſingulariť ad grē ꝯſeruacionē et v̄tutū icremē
tū ſi fr̄ aut ſoror hāc mellifluā roſifluam ymmo aurifluam

ſalutacionē dicēs ſe erigeret ad amorē oīs v̄tutis maxīeq̃
cū intimo deſiderio ſuſpiraret ad ibm̄ glo͛ſe v̄ginis glorioſi
orē filiū ꝓ grā expugnādi et euadendi ſeptē pccā mortalia
et acquirendi cotidie ꝑfectius ſeptē v̄tutes dictis pccis op
poſitas Que quidē ſeptē v̄tutes clauſe in hac ꝑſcrutabili
ſalutacione optime deuotis aīabus redolent et ad earū a-
morē intimiꝰ inflāmant Primo itaq̃ oīm fūdamentū v̄tu
tū inſinuat̄ hic hūilitas cū dicimus affectuoſius hoc p̄cla-
rū nomen maria Ipa nāq̃ ſcd̄m bnardū licet ex v̄ginitate
ſua placeret: tn̄ ex humilitate ꝯcepit filiū dei Ob hāc deni-
q̃ ſe teſtantur ſingulariter reſpectā amoroſo oculo a ſūmo
deo Quotiens igit̄ mariā nominas v̄ginē plane humilem
corde et corꝑe te ſalutare memeuto Et dic vel cogita cum
ſuſpirio deuoto O maria q̄ amaꝝ mare interp̄taris ipetra
m̄ verā humilitatē ex recordacione pccōꝝ meoꝝ ꝓdeuntē
O maria q̄ illuminata interp̄taris impetra m̄ verā humili
tatē ex mei ip̄ius et dei ꝯgnitione ſtabilitā O maria q̄ dn̄a
interp̄taris. impetra michi verā humilitatē amore dei et v̄
tutis et tui exēplo conſūmatā. Scd̄o calcatur ex animo
oris inordinata hn̄di cupido tam in pecunia inſuppellcili
clenodijs ꝛc̄ ī verbo gracioſo cum dicimus Gracia plena
Nam ſcd̄m gregoriū. vere diuicie non aurū non qd̄cunq̃
temporale ſed v̄tutes ſūt et gracia Cū igit̄ o frater aut ſo-
ror marie dicis/ꝙ grā plena eſt āmirare anime eiꝰ pulchri
tudinē ꝑ merā innocenciā adhuc āplius radiantē ꝑ ineſti-
mabilem theologiam et diuinā ſapienciā ꝑmaxime autem
deauratā ꝑ ſeraphicā ymmo et ſeraphin excedētē caritatē
Et cum ſuſpirio amoroſo pete mariam dicens. O maria
vere gracioſa. q̄ nunꝙ̄ actualiter peccaſti. impetra michi
graciā qua plena a peccatis preteritis meis iuſtificer Gra
ciam inſuper qua ſemper dei beneplacentiſſimam volun-
tatem intelligam. ſecundum quā egoip̄e cū alijs xpriſtico-
lis dirigar. Graciam demū qua in caritate dei et proximi

cotidie āplius ꝓficiā et finaliter in eadē conſūmer ‖ Ter-
cio ſupatur affcūaliter accidia/cū dicitur dn̄s tecū Juxta
illud yſaye Oia opa nr̄a in nobis opatus es dn̄e In h itaq;
ṽbo dn̄s tecū meditare o frater et ꝯgratulare ſpōſe tue ma
rie dicens. Dn̄s pr tecū qua oia ad amorē boni incitancia
⁊ a malo retrahēcia limpidiſſime pſpexiſti Dn̄s ſpūs ſcūs
tecū quo dulcit intus inflāmata ad oia diuine et fraterne
caritatis exercicia infatigabiliter exarſiſti. Et cū ſuſpirio
deuoto ora dicens O maria vere virago et mulier fortis i-
petra m̄ vt ſemper carnē meā diſcrete ad oia ardua ꝓpellā
Ociū omnis ꝯcupiſcencie ianuā odiā et mētis accidiā aut
tediū dulcedine ſpūs ſci non ſenciā ‖ Quarto vilipendit
fetens luxuria cū dicimus. bn̄dcā tu in mulieribus. O aīa
ſi oino amare aliquid creatū et ſenſibile libet et q̄uis natu-
ralis grā in creaturis ad earū amorē allicit mox ſapiencie
dono hijs dimiſſis cogita ‖ Hāc tuā ſponſā in omnibus mu
lieribus eſſe bn̄dictā ꝓuilegiatā et p̄cellentē ⁊ ideo ceteris
vt hꝰ modi ſpretis et abiectis in iſtā ſine timore conſenti et
inſepabiliter inhere Cū itaq; dicis Bn̄dcā tu in mulieri-
bus/mox quaſi omnibus mulieribus mortalibꝰ ꝑuipenſis
et cū indignacione valedictis gaude q iſtā omnes p̄pollē-
tē hodie inueneris et dic O maria ſemꝑ ⁊ vbiq; a me bene
dicenda et p̄dicanda et ceteris ſpretis amoroſe ꝓſequēda
qm̄ ſine vlla macula corpis et aīe es venuſtiſſima. nichil in
moribus tuis appuit reprehenſibile ſicut in multis mulie-
ribus mundi. nichil in quouis organo ſenſuum tuorum ex
teriorū aut mēbrorꝫ ꝯpoſicione fuit aliter elegibile O ma-
ria adhuc āplius m̄ p̄ cūctis ꝑamanda q̄ in amore tuo ficti-
one cares. dolos neſcis. aliud p̄ter amātē nō expetis ama-
ri vis amare te placz. q̄ mater pulchre dilectionis pulcher
rime diceris ‖ Heu quot ecōtra in mulieribus reliquis do-
li. aliud lingua ꝓmittentes aliud animo ꝑtractantes amo
rem iactant ſed munera expetunt Jam amanter arridet:

poſt paululū deridēt Si alius te gracioꝛ dicioꝛ aut blādi-
oꝛ ſuꝑuenerit te neſciūt te fugiūt et obloquuntur O maria
adhuc pamplius m̄ oꝛe intimo coꝛdis benedicenda alijs p̄
conijs oꝛis inp̄menda et ſingulariſſime m̄ amanda qꝛ tuus
amoꝛ tua familiaritas tua frequētacio alloquiū tuū et exe-
nioꝛū largicio nec ꝯſciām remoꝛdēt non hoīm timent oblo
quia nec ꝯſciām maculāt nec famā obfuſcāt deū non offen
dūt nec penā merent̄ q̄ tn̄ q̄tuoꝛ ſūt q̄ quēlibet ſapientē aū-
terent ab amoꝛe carnali vel ſenſuali ſcꝫ creber remoꝛſus cō
ſcie deī pacio p̄cioſiſſime fame ſeueritas ire diuine et ne-
ceſſaria inflicto pene Sꝫ eya ecōtra O maria bn̄dcā tu in
mulieribus. qꝛ tua amicicia ꝯſciām a malis p̄ſeruat et eam
letificat famā dilatat et cūctos edificat d̄o ſingulariter pla
cet et eius grās multiplicat penas remittit et gl'as accumu
lat ſeu eternalit̄ btificant Eya vtinā hec ſic omnib⁹ ſapent
prudentiſſime vtiqꝫ facerēt et alios ad ſimiliter hoc guſtā
dū et videndū incitarēt Bn̄dcā ergo tu o maria in mulieri
bus Et hoc peto o in amoꝛe fideliſſima pulcherrima ad a
mandū et eciā in omni amoꝛis officio mūdiſſima maria vt
m̄ quotiens a me ſalutaris tui amoꝛis augmentū et omnis
ſenſualis iclinacionis extinctionē ipetrare digneris Amē

Quinto frenat̄ gula ſeu oīs in comedēdo et bibēdo vo
luptas cū dicimus Et bn̄dcūs frcūs ventris tui. Itaqꝫ o
xp̄iana aīa quotiens hāc hūilem hāc liberalē hāc feruentē
hanc pudicā ſalutas v̄ginē cū intimo āniſu āmirare veteri
eius fructū ſuꝑ bn̄dcm̄ hoc eſt ſuꝑ oīa bona creata et ſuꝑ ꝙ
intelligi q̄at bn̄dcm̄ et ſemꝑ bendicendū. Perquiri ſolet
ab humanis appetitib⁹ vel in cibū vel in potū vel in medi-
cinā fructus qui ꝓuenire p̄t ꝑ generacionē animaliū ſiue i
terra ſiue in aquis ſiue in aere Aut ꝑ ꝓductionē terre naſ-
cencium frugū ſcilicet ꝓ panibus radicū vel herbarum ad
medicinam vel ſolaciū Aut ꝑ germinacionē arboꝛū diuer
ſarum genere ſpecie et indiuiduis. O ꝙ pulchra ꝙ ſuauia

ꝙ vtilia ieſtimabiliter multa inveniūtur in hoc triplici genere ꝓductionū ad vſū hoim ab optimo creatore ordinatiſſime creata Qui tandē factus ipe dignatiſſime fructus hui⁹ ꝟginei ventris icōꝑabiliter eſt omni fructu reꝑibilis ꝑmo in aſpectu pulchrior Nam ſpeculum eſt ſine macula ſplendor eſt glorie figura eſt ſbe dei Et ſcdo guſtu ſuauior Nā fōtalis eſt ipa dulcedo et ſuauitas et voluptas quā creatura ſalti aliqñtiſꝑ ꝑticipacōne ab ei⁹ ſupeffluētiſſima bonitate ꝑcipe potuit Et 3⁰ in ipa cibacōe oi balſamo aut quouis medecinali ꝓfecto vtilior efficacior et ad ꝓſuandū ab futuris morb aptior et potēcior Nā oē qd bonū ē nouit et wlt Igit o dulciſſima maria te crebrius ſalutādo hūiliter peto vt frcūs ventris tui pulcherrim⁹ ſuauiſſim⁹ ⁊ ſalubrius ſic ſꝑ palato cord mei placeat et ſapiat vt inordinatus ciboꝝ et potuū appetitus cotidie in me ſanet et quieſcat Amen ¶ Sexto ire rancor quieſcit et erubeſcit cū illd melliſluū ihū nomē labia nrā tūſeūdo pūgit In q noīe ei⁹ nob qi facilit ipturbabil māſuetudo ꝓponit q mititatē a ſe ſingularit et hūilitatē cord diſci iuſſiſſe ꝓhibet Itaq o maria q̄ et tu q̄ȝ int oēs mitis i ymno tuo caneris a filio tuo bndcō q plane fuit mitis ad dura et ꝓboſa ꝟba mitior ad duriora et imerita ꝟbera mitiſſim⁹ inſuꝑ ad duriſſiā et inꝯpꝑhenſibilia crucis et mort ſupplicia Impetrare m ꝯtra oēȝ idignacionis ipacie ⁊ iracūdie motū mititatis ꝟtutē digneris quotiens a me ſupplici amatore tuo ſalutaris Amen. ¶ Septimo iuidie venenū curatur cū nomē reuerendum xp̄s q vnctus interꝑtatur finaliter apponitur,

Exemplū valde pulchrū de pſalterio btē marie ꝟginis

Fuit i hiſpaniaꝝ ꝑtib⁹ tpe ſci dnici vt narrat iohēs de mōte i ſuo mariali deuotiſſima mulier a iuuētute huiens ma ꝟgini i ipi⁹ pſalteꝰ: ex e⁹ dē dnici btiſſimi doctna ⁊ exhortacōe Hec āt mulier lucia dicebat claro exorta gn̄e

ſed longe clarioꝛ fide: q̄ deſponſata militi cõcepit atqꝫ ipſa
impꝛegnata turcis et infidelibus hyſpanias inuadentibꝰ
de regno granate Mulier hec deo ꝑmittente ꝓus marito
ipſius occiſo a vaſtantibus armatis infideliũ capta trahit
multis cũ alijs ad infideliũ terras Mancipaturqꝫ ſeruicio
ſeuiſſimi tyrãni et ãcilla ancillarũ fcã: vilia dietim ꝑagebat
officia Nec ꝑcebant impij pꝛegnanti ſed v̄bis et toꝛmen
tis ſepius eam afficiebant Res ſtupenda Aduenit dies ꝑ
turicionis mulieris huiꝰ nocte media natalis dñi nemine
ſciente nemine pñte ſola in medio boũ et poꝛcoꝝ tꝙ̃ iumẽ
tũ deiecta Et qm̃ ĩ tribulacione pſalteriũ marie nũꝙ̃ poſt
poſuit rem nouã cũ ea maria fecit Eadẽ enim hoꝛa cũ ve
hementiſſime doloꝛibus ꝑturientis ãguſtiaretur tꝙ̃ deꝑ
mo ꝑtu ⁊ teneri etate vtpote narrat ipſe quatuoꝛdecim aut
quindecim ãnoꝝ Ob hoc verecũda et rei ĩexꝑte neſcia do
loꝛes ſentit: remedia neſcit Humanis qꝫ deficientibꝰ auxi
lijs vt valuit pſalteriũ marie accepit: ⁊ ꝙ̃tũ doloꝛ ꝑmiſit tã
tum deuote vt valuit ſalutare in eo mariã v̄ginẽ cepit Quõ
amplius: Regina clemencie q̄ ſua claudere viſcera neſcit.
ſibi famulantibus ãguſtianti adeſt obſtetricis qꝫ gerit offi
ciũ puerũ balneat et ſcindit vmbelicũ ac vniuerſa moꝛe ob
ſtetricis ꝑagit officia Et quia defuit baptizans ſubito ad
uenit ſacerdos facie mirabilis claritate indicibilis. Quis
ille fuerit neſcitur niſi ꝙ xp̄s fuiſſe pie creditur Habuit ei
ſpineã coꝛonã in capite et ſtigmata in manibus nõ cruenta
ta ſed fulgoꝛe ſtellaꝝ fulgencia Hic cũ dyacono et ſubdya
cono et criſmate veniens puerũ baptizauit et marianũ no
minauit. Maria qꝫ dei mater puerũ tenebat et ſic ex nõie
marie ꝯmris huiꝰ lucie mariani ẽ nomine vocatus Mira
tur hec lucia ⁊ pꝛe ammiracione doloꝛis oblita Baptiſma
te itaqꝫ fcõ: tradidit maria filiũ ipſi lucie dicens Ecce filia
filium tuum Confoꝛtare et ꝑſeuera ꝓſperũ enim tibi ſpõ
deo de celo auxiliũ affuturũ Itaqꝫ diſparuit viſio ⁊ manet

lucia cū filio gaudet et letatur de viſione ſtupet quo dolor
abijt et fortem ſe poſtea q̄ vmq̄ repperit Reponitq; filio
lū ſuper paleas tanq̄ maria puulū ihesum in preſepio iter
bouem et azinū Permanſitq; hec lucia intus vſq; ad diē
purificacionis marie virginis ſemper mariā i pſalterio ſuo
collaudādo Et ſubito in mane illius diei: venit ad eā qui-
dam iuuenis facie rutilans Qui ait Quia filia nō eſt pur
gata more xp̄ianoꝝ prepara te vt more fidelium purgeris
Que ait. Dn̄e nec ibi eſt ſacerdos nec ecciā nec populus
fidelis Res mirabilis Ait ille ymmo inquit ducā te nunc
ad eccleſiā pulcherrimam vbi videbis mirabilia audieſq;
ſtupenda Atq; ꝑ hunc modū hec lucia puerū baiulans in
vlnis ſeq̄batur rcōrem Intrauitq; eccleſiā mirabiliſſimā
vbi in facie eccleſie occurrit magdalena et ſciſſima anna q̄
hanc luciā capientes ꝑ brachia introduxerunt vſq; ad cho
rū Sed hoc facto ſubito apparuit maria q̄ lucie ait Bene
veneris filia ſepius preſentaſti michi filiū meū per pſalte-
rium tuū ego te nūc ſibi preſentabo ꝓ tua purificacione cū
filio tuo Accepitq; maria eā ꝑ manum et ad cācellos itro
ducens vbi fuit ſedes impialis iuxta magnū altare ſedere
eam fecit Venitq; ſacerdos ille qui eius filiū baptiſauit ⁊
miſſam incboans cū cantanciū chorū indicibili melodia ꝑ
agit miſſam Ad offertoriū deuenitur. Itaq; maria hanc
ſuam luciā capit et primam offerre iubet luminare ſibi da-
tum In quo erant tres ꝑtes et in qualibet parte erāt quin
quagita lucerne modo mirabili adornate Et cū eſſet max
ime magnitudinis fuit tamen leuius cero vſuali Piaq; ſic
lis exoritur inter mariā et luciam q̄ harum prima oſculari
manū ſacerdotis pontificis deberet Tandem maria coe-
git luciam vt prima oſcularetur dicens Hodie es purificā
da: dudū autem ego fui purificata. Primā ergo decet te
oſculari Itaq; lucia prima oſculabatur xp̄i celebrantis dī
ficam manū: et poſtmodū maria Sicq; ad ſuas ſedes reū

ſe primũ lucia habuit locũ. Et cũ in fine miſſe omnes cõi-
carent: primo lucia cõicat deinde maria. Sicqꝫ cõicacio-
ne facta cognoſcit et perpẽdit miſteria xp̄i indicibilia Et
leta atꝫ iocũda per mariam deducitur vſqꝫ ad eccleſie por-
tam dicens ei Uene filia qd̉ accepiſti et ꝑſeuera in oꝑe in-
cepto: ducam enim te nũc in terrã tuam Et ſubito circa de-
cimã horã hec lucia ſe repperit in medio eccleſie ſancti ia-
cobi Nã ipa oriũda erat de cõpoſtella: ſed lõge ꝓpe reg-
nũ granate maritata Permanſitqꝫ hec recluſa omnib⁹ di-
ebus vite ſue Et marian⁹ ꝑuulus filius eius cũ ea: erãtqꝫ
ſimul recluſi Et poſt mortẽ glorioſam mr̄is quã maria aſ-
ſũpſit ſecũ in ethera: ꝑmanſit hic marianus heremita in oī
v̄tute cõſpicu⁹ Timens qꝫ mundanã gloriã deſertũ pecijt
et ibi vitã heremiticã duxit ſemꝑ in ſeruicio pſalterij virgi-
nis ꝑmanens marie multis cũ reuelacionib⁹ et ſic maria v-
gine ſibi apparente beato fine quieuit Ergo o frẽs kmĩ h-
exemplo mariã virginẽ aſſidue laudate in ſuo pſalterio

Exemplũ de penitencia ꝓ pſalterio marie virginis

Narrat honorãdus magiſter iohãnes de monte ſoci⁹
quondã beatiſſimi dñici ordinis p̄dicatorũ patriar-
che incliti et idẽ legitur in dictis dñi petri bleſenſis: et eciã
fratris thome de templo Quodã enim tp̄e beatiſſimo pre-
dicante dñico in hyſpanijs in auguſtana ciuitate maxima
cũ pploꝝ aſſiſtencia Cepit hic vir beatiſſim⁹ pſalteriũ ma-
rie virginis p̄dicare diuiniſſimũ Ad cuius vbi p̄coniũ di-
uinitus cũcta audienciũ ꝑmouentur corda: diſſeminat̄ vn-
diqꝫ pſalterij hui⁹ laus et gl'a Quã audiens quidã ꝑmag-
nus mũdan⁹ noiẽ petrus cũctoꝝ excellẽtiſſimus patrator
flagicioꝝ ait Ecce iã deſperauerã ſed tãta a viro dei audi-
re volo mirifica Itaqꝫ hic baro ſic vt fuit nobiliũ comita-
tus caterua ad ecciãm ꝓperat nõ ꝓ ꝯuerſione ſed tm̄ ꝓ vi-
ri ſancti nouitate Quid plura: Iſte itrat ecciãm dñico p-

dicante hoc v̄bū Qui facit pccm̄ ſeruus eſt pcci et ideo in
dei ex pte erāt dyaboli: qꝛ opa faciebant dyaboli Quo in
greſſo dn̄icus agnoſcens viri ſcelerū inmentitatē. qm̄ et hic
baro dn̄ici fuit ꝯſanguineus Subito ſtans in ambone ho
minē viſibus intuet̄ et deū toto corde ꝓ illo p̄catur Alidit
eni ꝙ tot erant demonia hūc petrū cathenis ferreis trahē
cia: quot in illo erant pccā Propterea mox exclamat dn̄i-
cus O inq̄ꝫ fideles audite Nūquid vere deberetis in voƀ
portare ymaginē ſoldani vl' turci aut certe cuiuſq̄ꝫ īfidelis
tyranni et nec ſolū hoc dicā Sed et veſtigiū geſtare leꝓſi
aut porci vel azini aut cuiuſlibet rei turpiſſime: īfamia eſt.
Cauete igit̄ o vos qm̄ quot pccā feciſtis: tot ymagines dy
aboli in voƀ ꝯtraxiſtis Audit petrus ſup̄dcūs iſta v̄ba nō
dū ꝯuerſus ſ; timore vehemēti agitat⁹ ad ꝓpriā rediit do-
mū: ſꝫ timoribus horrēdis vexatus Aduenit feſtiua dies
in q̄ ecciām intrare ꝓ ꝯſuetudine cogit̄ et trahit̄ Et neſci⁹
iteꝝ dn̄icū ꝯperit p̄dicantē hn̄temqꝫ in manu ſua pſalteriū
Quē cū dn̄icus eſſet intuitus: ait magna voce O dn̄e ihū.
videāt iſti ſi placet tibi: q̄lis eſt iſte qui intrat ibi Sciebat
eni hūc virū tantis ſcelerib⁹ eē obnoxiū: ꝙ ꝯūti nō poſſꝫ ni
ſi exterior ꝯfuſio auiſaſſet Et ſubito d̄o volēte plurimi vi
derūt hūc baronē a demonib⁹ ligatū et tractū horrēdiſſiē
ꝓut idē dn̄icus ꝑus pſpexerat clariſſiē Clamor orit̄ i ħmo
ne abſcondūt ſe vidētes: īfernū ſe videre eſtimātes Turba
cio fit ingēs et clamor nō modic⁹ et qui eū viderūt tq̄ꝫ īfer-
nū aut mortē exclamādo eū diffugiebāt Quod cernens iſte
baro ſtupꝫ et vehemētiſſiē horret negocij h⁹ cām Inter ħ
famuli h⁹ quidā ſic eū agnoſcūt q̄ ꝓpter timorē in pplo am
pli⁹ auxerūt: clamātes fugite īfernū Quod ille audiēs et ꝯg
noſcēs īterrogat vni famuloꝝ ſuoꝝ Tu qd dicis: Rn̄dit ħ
u⁹. Fuge ſathan tu es dyabolus et non homo. legionibus
demonū alligatus Tandem vxor ipſius in eccleſia orans
et multum perpendēs decurrit in publicum. audit trage-
diū et turbacionem contemplatur non modicā Declinat

ad ſpectaculū et ibi intuetur quē iam diximus non hoiēm:
ſed omni dyabolo turpiorē Exclamat illa: ⁊ aufugit excla
mant domicelle et territe fugiunt tanq̄ furibunde Et Dan/
ſitqȝ hoc negociū fere p̱ duaꝝ aut triū horaꝝ ſpaciū Qua
propter reuerſus iſte virorū nephandiſſim⁹ ad ſe dicens.
Nunquid vxor mea eſt iſta: q̄ ſic cōtra me clamauit: Res
horren da Quanto plus loquebat̄ et q̄to plura mutabat
loca: tanto turbacio amplior et deſpacio erigebatur in po
pulo adeo terrore cōcuſſi vt pleriqȝ ex viſione eſſent demē
tati Agnoſcens ergo dominic⁹ horam diuine clemencie.
ad hunc baronē et conſanguineū miſit pſalterium beate v/
ginis marie pulcherrimū per quendā religioſum nomine
bertrandū tali modo dicēs O petre pccōꝝ omniū peruer/
ſiſſime: agnoſcis tuū reatum vides ſcandalum. Agnoſcis
ne populi horrorē et turbacionem: Uide cece vide tuā ne
quiciam Age ergo nunc penitenciā p̱ pſalterium virginis
marie ne poſt hec condignā vindictam ſubter te deus ape
riat terrā tanq̄ ſub dathā et abyron Audit baro iſta pccō
rū capitaneus omniū Sed ſupra modū timens et p̱timeſ/
cens hoc tantū ꝓtulit verbum Dicite dn̄co qui michi ta/
lia miſit encenia vt ꝓ me deuota ad deum inceſſanter fun/
dat p̄camina Quo dicto ſubito ante marie virginis yma/
ginē p̱currens prius agnito modo orandi pſalteriū a dn̄ci
nuncio ipm̄ deuocius p̱orauit Nūqȝ finem feciſſet ad dn̄/
cū facie velata quia fuit facies dyabolica ſine horrore mor
tali non viſibilis Petit confiteri et auditur Dn̄cus infor
mat penitentē et heſitans de pn̄ia a ſede tribunalis ſurgit:
et mariam pro pn̄ia salubri in criminibus imponenda p̱o/
rauit ſupplicius. Cui maria ait voce viua voce clara voce
virginea. Pſalteriū inquit qd̄ inchoauit hoc ꝓ penitēcia
dietim cōtinuabit. Redeunte ergo dn̄co et pro tribunali
ſedens eum a ſentencijs excōicacionis maioris plurimis
primo abſoluens et ab irregularitatibus innumeris graui

bus cū diſciplinis vt moris eſt in talibus Tandem beneſi-
ciū abſolucionis ſacramentalis impendit et pſalteriū bea-
te marie virginis illi in penitenciā impoſuit dicēs Qm̄ tu
in manibus iuſticie dei corruiſti ꝑ peccata innumera vt re
deas ad miſcđiam ꝑorabis pſalteriū beate virginis marie
Que peccatoꝝ ē aduocata ſcđm auguſtinū Et quia dig
nus non es ꝑ te exaudiri adiungeris cōfratrie pſalterij ma
rie virginis Ticio enim ꝑ ſe moritur ſed alijs iunctus inflā
matur ſcđm baſilium et membrū a corpore diuiſū moritur
ſed iunctū alijs viuificatur Granū frumenti aut vitis vua
ſi ꝑ ſe ponātur nichil faciunt ſed ſi alijs adunantur panē et
vinū efficiunt Quo petro in cūctis conſenciente et nomen
ꝓpriū manu ꝓpria in libro hui⁹ ꝯfraternitatis ſcribēs ſur
rexit plurimas dn̄ico agens grās Sed nō res tranſeūda ſi
lencio ſubito eni qui eū antea viderūt dyabolicū et dyabo
lis innumeris vallatū cernebant tūc nutu diuino angelicū
effectū tribus ſertis roſarū pulcherrimis adornatū prop-
ter tres pſalterij marie virginis quinquagenas Et quod
maius eſt aſpiciebant cū eo tot angelos pulcherrimos om
ni gloria plenos quot prius viderant ſpūs malignos. In
tm̄ vt ex ip̄ius viſione qui antea erāt amentes facti fuerūt
ſanati Reditqꝫ vxor baroniſſa redeūt famuli Narrat iſte
illis dei mirabilia Fatebatur enim q̄ quociens vnū pccm̄
fatebatur dn̄ico totiens ſenſibiliſſime ſenciebat vnam ca-
thenā ſolui a corꝑe ſuo Manet itaqꝫ iſte in propoſito ſuo
ad hoc trahit vxorem et totam familiā vt pſalteriū marie
virginis alme ꝑorarent aſſidue Itaqꝫ vbi i domo hac du
dū dyabolo dicata euenerūt bona q̄ demonia ab illa diffu
gerūt multa Habuitqꝫ iſte baro hanc grāz vt i ꝑuula yma
gine v̓ginis marie deuocius ad ſingula ip̄ius mēbra vene-
randa ſꝑ ꝑ totā ſui vitam haberet ſpeciales allocuciones ⁊
de agendis illūiacōnes Hic tandē in cūctis ꝓſꝑe agens ꝑ̄
nūciacionē obit⁹ ſui et ſuoꝝ a maria v̓gine obtinuit: ⁊ xpo

et maria v̄gine ſibi apparentib⁹ ꝓmeruit Hic pccõꝛ peni
teus ꝑ pſalteriũ marie virginis moriendo ſpm̄ inter man⁹
xp̄i et marie v̄ginis efflauit nõ ſine multoꝝ qui aſtabãt de
uocõe ſingulari ex pñcia dñi ihũ et v̄ginis marie Amen.

Exemplũ virginis marie q̄ꝑ vtile eſt ſummũ accipe hoc in
pñia ponendo ſe in ꝯfraternitate filioꝝ marie virginis.

DOminico beatiſſimo ordinis p̄dicatoꝝ patriarcha ſũ
mo pſalteriũ marie v̄ginis p̄dicando a maria v̄gine ꝟ
habuit vt in penitencijs peccatoꝛũ ſemper imponeret illis
pſalteriũ virginis marie non obligando eos ad moꝛtale ſi
dimitterent ſed ad augmentũ gracie et meritoꝛũ ſi hoc ꝑo
rarent At qm̄ pccõꝛes deus non exaudit ãmonuit eum vt
illos reciꝑet ad confraternitaté marie virginis diuinalé vt
alioꝛũ meritis iuuarentur et alioꝝ medicinis fouerentur ⁊
armis alienis ꝓtegerentur ne de curia magni imperatoꝛis
expellerẽtur veluti indigni Itaqꝫ vt narrat domin⁹ iohã
nes de monte in ſuo mariali Semel aduenit q̄ꝑ ſibi confite
batur dña quedã ſatis magna de ytalia et fertur q̄ꝑ fuit ro
mana Cui ꝓ peccatis pñiam iniunxit vſqꝫ ad ſeptem dies
rigoꝛis ſed ꝑ totũ annũ continue impoſuit pñiam deuocio
nis hoc eſt beatiſſimũ virginis marie pſalteriũ Q̄ cũ illa
audiuiſſet vehementiſſime turbata inquit Dñe alias oꝛõ
nes habeo et ieiunare ſoleo et poꝛtare camiſiam de lana et
ſb ſemꝑ gero cilicium atꝫ coꝛdam ꝑ cathenam et ſic dietim
per romanas eccleſias diſcurrens ociũ non habeo Spero
igitur ſine tanta pñia ſcõꝝ meritis et laboꝛibus me ſaluari
Q̄ ille audiens tãte femine obſtupuit deuocioné et ſcita
té Erat enim ſcã mulier q̄uis quibuſdã leuib⁹ ꝓ humana
fragilitate eſſet obnoxia Itaqꝫ ſpũ dei afflatus ait O filia
filia Si ſcires q̄ꝑ melioꝛ eſt dies vna in atrijs xp̄i ⁊ marie v̄
ginis in pſalterio eoꝝ ſuꝑ milia aliter longe ſentires Sed
qꝛ ſalutaris tibi hec nõ placuit pñia quã poteras dicere ã

bulando ſedendo oꝑando vbiqꝫ et omni tempore diuiſim
aut cōiunctim ꝓut voluiſſes ſine mortalis peccati obliga-
cione Qui illa Eciam dn̄e cōfrias multas habeo ſi ꝓ illis
ſatiſfacio neſcio ꝓpterea onera tāta ſubire nō audeo Ita
ꝙ cōuerſus dn̄icus ad ymaginē v̾ginis marie hoc tantū di
cit O maria dei mat̃ alma et peccatoꝝ aduocata: qđ michi
impoſuiſti iam facere non potui Et ait mulieri Vade va
de filia pn̄iam a me non recipies aliā Itaqꝫ abijt mulier il
la triſtis et vehementiſſime deſolata inabſoluta Confun
debatur inde vehementer hoc ſibi contigiſſe ſub viro tan-
te ſanctitatis et inenarrabilis fame. Propterea cōſulta a
ſpū ſancto ꝑ cuncta romanorū monaſteria et hoſpitalia ꝑ-
gens maximis cū elemoſinis ſupplicabat quatinus ꝓ ſua
cā ſingulari intercedere dignarent̃ Infra igitur dies duo
decim aut quindecim nullibi reꝑiens auxiliū nec cordis ſo
lamē redijt ad locū vbi dn̄icus idē predicabat ad mineruā
vel ꝓpe Nunꝙ̄ eni mulier hec ſic tribulata fuit ſic āguſtia
ta et vexata Nā cunctis in ſompnis ſepius cernebat infer
nū ſub ſe aptum ad ſe recipiendum timoreqꝫ tanto fuit op-
preſſa ꝙ et vires et colorem amiſerat Poſtꝙ̄ igitur audi
nit dominicū predicantem vbi itellexit ſermonem de pſal-
terio marie virginis ad longū in eccleſia manſit ipſius miſ-
ſam auditura Mira res Subito rapitur ad ſuperna do-
minico celebrante: ⁊ iudicium dei intuetur horribiliſſimū
adduciturqꝫ iudicanda Vbi ꝑmaxime fuit reprehenſa de
inobia ad ſeruū xp̄i dominicū Itaqꝫ iudicata fuit et ſi nō
ad dampnacionē: tñ ad ſuſtinendū a demonib⁹ ꝑ aliquot
menſes. Nota grauiſſimam penam quā ſubito ſentit que
tanta fuit vt ſit indicibilis ꝓpterea in penis mariam virgi-
nē recogitans ait Maria virgo dei mater pijſſima me pec
catricem nūc adiuua: et ſubito intuetur mariam virginem
Que apprehenſa ipſius dextera leuat de penis: et trahit
ad ſuꝑna dicens O filia filia quia ignorant̃ inobediens fu

iſti: ꝓpterea miſcðiam dei ꝓmeruiſti Uide ergo q̄ tibi oñ
dam Et ſubito cōparebat dñicus q̄i audiens cōfeſſiones
ꝛ pſalteria imponens pro pñia Ex quibus v̓go pia vnum
accipiens dicens Ecce filia pono hoc in ſtatera cōtra vni
uerſas tuas pñias corpeas. De pte igitur vna ponūt opa
mulieris corpea p̄dcā que erant ad modū vni⁹ mōtis max
imi De pte aūt alia ſtatere apponitur pſalteriū ſolum pu
lum manuale virginis marie qð mox cuncta leuauit alia vſ
qꝫ ad equiualenciā Ad hec maria Ecce filia vides q̄te v
tutis eſt pſalteriū meū ſanctiſſime trinitatis Scire eni de
bes ſcðm ambroſium ꝙ ſpūalis pñia in imenſū eſt maior ꝛ
nobilior q̄ corpea. ymmo ſcðm auguſtinū minima ſpūalis
penitencia eſt melior q̄ maxima corpea ſicut minimū auri
pond⁹ eſt melius maxime monte vno lapidū Et ſcðm ihe
ronimū Pñia q̄to ē deo magis ꝓpinqua et amata a xp̄o
et a me tanto eſt virtuoſior melior et ſanctior Et ait muli
er. Heu me dña mea quia tantū vixi in laboribus ſanctis
et ꝓpter ignoranciā ſic defeci Rurſus maria ait Contēp
ſiſti eciam cōfratriā meā Ueni et eoꝝ tibi oſtendam gl̄am
Rapitur itaqꝫ ad ciuitatē inenarrabilem in gloria vbi fuit
lux tanta et omniū bonorū habundancia ꝙ indicibile eſt.
In qua erant vndiqꝫ caſtra et in medio in modum crucis
Nota palacia indicibilis glorie vbi ſtabant pſaltes virgi
nis marie et cōfrēs Et ait ad illam maria. Uides horum
gloriā quos deſpexiſti q̄ tanta eſt ſup gl̄am ꝯfrm̄ ſcōꝝ alio
rum ꝯfrias. q̄to gl̄a mea eſt ſupra ſcōꝝ alioꝝ gloriam Nij
eni colūt ſcōs alios ſed pſaltes mei ſciſſimā colunt trinita
tē ꝛ filiū cū mrē v̓gine Et vt dña hec dcā maria ſic enim di
cebatur de colūpna q̄ ē ꝓſapia romanoꝝ nobiliſſima Ue
michi peccatrici Itaqꝫ poſt tanta et tā mirabilia rediȷt ad
ꝓpria ſenſui humano derelicta et mox dñicum videt an̄ ſe
tranſeuntē Ad quē humillime accedens h̄ narrauit et pe
nitenciā iniunctam cū hac cōfratria deuotiſſime ſuſcepit

et fautrix et promotrix pſalterij huius et confratrie fuit in ſe et in ſuis ꝙ diu vixit Et fouit dñci ordinem nouellũ rome tanꝙ mater filios Apudqꝫ ipſos maria vgine apparēte et animā ſuam cũ gloria ad ciuitatē pſalterij marie virginis deducente p̄dictam honorifice eſt ſepulta quā dominicus ſuā vocauit filiam. Hec eadē dicit thomas de templo Laudate igitur omnes mariā virginem in pſalterio ſuo et vos colligate in ipius ſancta ꝯfraternitate.

Quomodo ꝑ pſalterium virginis marie adulteri et fornicarij conuertuntur.

Fuit temporib⁹ beatiſſimi dominici ſub rege quodā francie tempore quo dñcus idem pariſius p̄dicabat in francia ſignant̄ clericis ꝙuis hoc idē faceret et laycis qꝛ non parũ habuit donum linguarũ Quidam maximus comes francie quē nũc ꝓ reuerencia vel cautela taceo. qui totam ducebat vitam in adulterijs et fornicacionibus Nullo qꝫmodo poterat conuerti nec ſermonib⁹ nec exemplis nec cõſilijs Q̄d videns vxor ſua nobiliſſima zelotipie agitata ardore: ait intra ſe Si maritus meus et dñs michi fidelitatē non ſeruat: cur ego fidelitatē tam infideli marito et adultero ſeruabo: Itaqꝫ non magis ſum ligata matrimonijn vinculo ꝙ ipē nec aplius ꝑfecta illo Faciā ergo ſicut ille: et amatores multos requirā Tantũ enim potens ſum ſicut ipē: ymmo de maiori oriunda domo vtpote de ſemine regali. Sic hec dña argumento zelotipie deuicta corpus ſuũ cogitauit libidini exponendũ: nedum ꝓpter libidinē. ſed in mariti vindictā adulterij Res ſtupenda Sed ꝙ frequencius currit in hominũ miſeriā At vbi hec aio firmauit et cubile ītrauit raro enim habuit maritũ quē ſi habuit non maritũ ſed ſaccũ voluptatis et ī ebrietũ recepit Et h̄ vix tantum quinquies vel ſexies in anno vix ſic habere valuit. Cũqꝫ dormiret ſubito rapta in viſione vidit tormēta

adulteranciū Ubi cōſpiciebat ꝑ lectis vanitatis: fornacē
infinite incendij voracitatis et ꝑ āplexu carnali cernebat
inter brachia adulteroꝝ dracone ignitū qui cauda pedes
ligabat oculi ꝑ cōplacencia carnali infra eoꝝ oculos flam
mas igneas emittebat et ꝑ nares ſulphureas fetulancias
ꝑ odoribus ꝓpinabat et ꝑ oſculo cōcupiē mūdialis vene
na infra eoꝝ ora laxabat et pedib⁹ horrēdiſſimis pectora
eoꝝ penetrans viſcera interius dilaniabat Sz et ꝑ volup
tate venerea totū ſui draco ipē vēficioꝝ ꝑ ꝑtes geītales tūſ
fūdebat ſpurcicia īdicibili cū ſuſcipienciū colore Tantuſq3
fuit clamor horū fornicanciū ꝙ totus ab eis turbabatur in
fern⁹ nec vlla fuit clamācium miſcđia Qui fornicantes bo
no nature īimicātur natura ſua abutētes humanā ꝓpedi
unt ꝓpagacionē ſcđm auguſtinū et fidē baptiſmi atq3 ſacra
mētoꝝ denegāt mundū ſcādalizando Agnouitq3 ibidem
ſui mariti ꝑparatū iā locum Cūq3 hec videret ſic cepit excla
mare ꝙ pene amens effecta ad rōnē redire nō poterat Sz
amonita q̄tinus deberet tacere aut modeſte ſe habere ſed
ſꝑ clamabat et q̄i furioſa clamoribus inſiſtebat frequēcius
repetendo ibi eſt fornax volens hic intrare claudite domū
Qua ꝓpter ipa tandē ad ſe reuerſa ꝓpoſitū mutauit ⁊ ad
ſanctū dominicū deuoci⁹ ꝓperauit Qui ꝯpaciens ꝑ pñia
pſalteriū v̄ginis marie iniunxit et quatin⁹ ſuā deberet intra
re cōfratriā cū cōicacione cunctoꝝ meritoꝝ in vita et poſt
mortē Illa vero libenter dictis ānuit et īformata de pſal
terio v̄ginis marie a btiſſimo prē dn̄co pſalteriū vnū ſuſce
cepit Dominicus vero eius volens ſaluare maritū ait illi.
Filia cū ꝑoraueris hoc quindecim dieb⁹ opponas clancu
lo ſub ceruicali tui mariti pſalteriū hoc marie v̄ginis ꝯmit
tendo negociū dn̄o ihū xp̄o et regine ꝯtinencie et v̄ginita
tis Res vltra modū ſtupenda Sic factū eſt et prima noc
te comes horrendiſſimis tremorib⁹ offenſe dei agitari ce
pit in tantū vt ꝑ timore nō auderet niſi ad brachia ſue dn̄e

cōfugere petendo auxiliū magnis cū lacrimis Secūda ve
ro nocte non ſic tranſiuit ſed in ſompnis videbatur ſe tra-
hi ad iudiciū et de peccatis ſuis omnib⁹ accuſari Jdcirco
euigilans vſqꝫ ad mortē territus ſup̄ modū cepit expaueſ
cere et vxorē in reuerencia et amore habere Tercia nocte
rurſum ponit illa pſalteriū marie qd̄ ſūmū eſt antidotū cō-
tra omne genus iīquitatis Et ecce rem horrendā Trahi-
tur enim iṗe ad penas inferni et penas fornicanciū intuet̄
eaſdē quas prius ſua viderat ꝯthoralis Sed ꝛ parūp has
expitur Venitqꝫ angelus dn̄i ad eū dicens. Veni veni et
in poſterū te emēda ac pſalteriū marie virginis ꝑ quod es
ꝯuerſus fidelius p̄ora diligeqꝫ vxorē Q. m̄ fornicans eſt in
fernus ſue vxori et quot diebus eū videt tot diebus aiām
iṗius triſticijs infernalibus affligit. Pariqꝫ modo eſt de
falſis vxoribus in ordine ad viros Et pamplius intra de-
uote cōfratriā pſalterij marie virginis cū omnibus tuis vt
q̄ ꝑ te mereri nō vales alioꝝ meritis accipias Redijt igit̄
homo de inferno a ſponſa petit veniā et ꝑpetuā fidelitatis
ſpoſpondit fidē Dominicū adijt cū omnib⁹ ſuis et cōfitet̄
Qui cū vniuerſis ad ſe ꝑtinentibus ꝯfratrie pſalterij ma-
rie v̄ginis deſcribūtur. Jlle aūt comes ꝯuerſus pſalteriū
marie manib⁹ vbiqꝫ deferebat nedū in eccleſijs v̄m ī bellis
in domo ꝓpa et regali ī domo Dibusqꝫ frequēcius pſalte
rij marie v̄ginis et ꝯfrie p̄dicabat excellenciā Sicqꝫ de vx
ore ꝓpa multos habuit filios cū q̄ diu vixit in ꝓſperitate
ſanitate fama honoꝝ oīm opulēcia et ſcitate eximia. Qui
tandē maria v̄gine appn̄te deuotiſſime obierūt eodē die ea
dē hora atꝫ in ecciā eadē et tumulo eodē ſūt ihūati piſius ī
ecciā maiori q̄ eſt ſp̄ iuiolate dei genitricis marie Ergo vt
oēs habeam⁹ ꝯtinenciā et vitem⁹ luxuriā laudem⁹ mariā
cū filio ſuo in coꝝ pſalterio

De pſalterio virginis marie quo ad materiā confeſſionis
et beatitudinē pſalterij iṗius et cōfraternitatis.

Venerandus domin⁹ et magiſter iohãnes de monte
in mariali qđ vidi de virgine glorioſa narrat rē morta
libus cũctis admirandũ in ꝑtibus contigiſſe albigenſiũ co
tempore quo crux cõtra eos p̄dicabat̃ in ꝑtibus occidẽta
libus vbi admiranda tũc temporis ꝑegit dñicus p̄dicatoꝝ
ordinis dux et pater inclitus Ait enim ipe ꝙ vna hoꝝ fuit
heresis hereticorũ quia nolebant cõfiteri ſacerdoti ſed d̄o
ſoli Quia ſolus deus vt aiebant p̄t dimittere peccata Cō
tra quē errorem idē dñicus frequencius p̄dicauit alta val
de dictauit et miracula plurima ꝑegit non ſine grandi he
reticorũ repugnancia et graui terrenoꝝ bonorũ penuria.
Itaqꝫ contra hunc errorē libellum fecit dñicus quē cuidã
heretico quaſi hereſiarche eoꝝ tradidit quatinus maturi
us ſuꝑ reſcriptis deliberaret ꝗt in beatiſſimi habetur legē
da dñci Hic igitur cõgregatis hereticis ꝑlectus eſt dñci
libellus vbi validiſſime habebantur rõnes de quibus pau
cas tm̃ hic narrabo Arguebat enim dñicus O vos depra
uati non vltis cõfiteri Nunquid ſi eſſetis corꝑe maculati
et fedati velletis bñ ab alio mũdari. Cum ergo culpa ſitis
imundiſſimi quid veremini ꝑ ſacerdotem purgari vt argu
it auguſtin⁹ vltra Nnnquid ſũme demēcie eſt cũ quis eſt
infirmus ad mortē et pre verecundia manũ recuſat medici
vt inquit ãbroſius Conſequēter q̃ verecũdia ē cũ quis eſt
nudus et pauꝑrimus vt non velit a diciori veſtiri vt ſugge
rit anſelmus Et vere pccõres ſũt infirmi et nudi ſᵐ aplm.
Deinde queſo q̃ta veſania eſt vt cũ aliquis fame ⁊ ſiti mo
ritur non velit elemoſina ꝓ morte fuganda recipe ſcđm ba
ſiliũ Peccatores ãt omnes ſcđm fulgenciũ fame et ſiti mo
riuntur. Exinde q̃ta eſt inſipia vt quis eſt in carcere non
valens ſe iuuare ⁊ alienã manum volentē liberare veretur
admittere vt dixit criſoſtomus Et vere peccatores in car
cere ſunt Bene ergo inſipientes ſunt ſi nolunt ꝑ ſacerdo
tes iuuari Fulgencius eciã ſic ait Quid times o homo cō

fiteri quid vereris fateri: qđ non erubuiſti oꝑari. O mag-
na veſania. Pudet te ab orto tuo ſpinas et tribulos euelle-
re et roſaria et lilia plantare. Mereris zizania de agro tuo
eicere et triticum ſeminare. Pocius maius ius ſterquili-
nij potari ꝙ vino ſanctorū deguſtare cū potius optas in tu-
is ſpurcicijs manere ꝙ̄ eas confeſſori tuo patefacere. Gre-
gorius eciā nazanzenus ſic inquit. O impudenda hominū
rabies eorū qui verecundia et timore confiteri nolunt ſua
peccata. Nij enim potius trahi volunt ad patibulū inferni
ꝙ̄ ꝑ confeſſionem ad ſedem regni. Cupiūt magis ſubmer-
gi ꝙ̄ ſecura in terra ꝑ cōfeſſionem preſeruari. O homo pec-
cator cū tuo peccato ſis cecus: quid pudet te ꝑ ꝯfeſſionem
illuminari. Surdus es et mutus cur times confitendo ab
hijs ſolui vinculis infernalibus et hec ⁊ plurima in eodem
libello narrantur argumenta. Ex quibus ibidē ſic conclu-
ditur. Si naturale eſt diuinū et humanū vt ꝓ bonis terre-
nis habendis et malis corꝑeis fugiendis homines non ve-
reantur ſuas dicere miſerias. Mere cōtrarius diuinū natu-
rale et humanū eſt vt ipi homines peccatis ſauciati nō cu-
piant ꝑ potentes eos liberare vt ſūt ſacerdotes et optimis
bonis ditari. Quibus plectis ſupra modum cōfuſi hereti-
ci qui magno in numero in domo quadā congregati qua-
dam nocte ⁊ ſe ad ignem calefacientes voluerunt probare
ſic hec verba eſſent vera aut ſua dcā aut eoꝝ ꝑfidia. Itaqꝫ
vnus eoꝝ duriſſimus ſic ait. Vt ſciamus veritatē ꝓiciamꝰ
libellū in quo eſt noſtra fides conſcripta in ignē iſtum ⁊ pa-
rimodo ſimul huius dominici ſic nos impugnātis ad eun-
dē ignem deiciamꝰ libellū. Fauent omnes. Et mox hereti-
corum libellus cōburitur: libellꝰ vero dominici illeſus ab
igne diuinitus lōge ꝓicitur. Sicqꝫ fcm̄ eſt hoc tercio inclu-
ſiue et ſemꝑ dominici liber exiuit intactus omni modo ab
igne. Quinymmo ex dominici libello non fetor ſed pigmē-
torū omniū exalabat odor. Itaqꝫ ꝑ omnia cōfuſi ſed non-

dum cõuerſi firmauerunt iuramento inter ſe hoc mirabile nunq̄ alicui reuelaturos Sed quidã miles fauens noſtre fidei hec ꝑ omnia poſtmodũ multis enarrauit tali modo. Cũ enim poſt dies quindecim idẽ miles mente reuolueret q̄ acta eſſent in tã celebri miraculo ꝯſcia remordente valide formidare cepit: ſed nequaq̄ formidine adhuc eũ conuertẽte Cũ ergo ſopori ſe dediſſet rapitur iſte qui ꝑ ãnos quindecim et ãplius nunq̄ fuit vere ꝯfeſſus et ad penas infernales deducit᷑ Ubi int᷑ inumera inferni tormenta intuetur horrendiſſimã quorũdã penã eorũ qui nolebãt cõfiteri vel qui in cõfeſſione erãt mẽtiti Aſpiciebat eni q̄ horũ quilibet draconẽ vnũ habuit ad latus qui cõtinuis morſibꝰ et aculeis cor mordebat et pũgebat cũ clamore ⁊ dolore paciencũ idicibili Quia vero hij nũq̄ habuerũt verã ꝯtricionẽ eo q̄ hic nõ habuer̃t cor ꝯtritũ et hũiliatũ Idcirco ꝑpetuo habebũt ibidẽ q̄ diu deus erit deus cor a dracone infernali wlneratũ Sꝫ et ꝑcedebat i oculis eorũ ardẽtes iſtarũ lacertos qui flãmas igneas euomẽtes vſqꝫ ad ꝑtẽ capitis oppoſitã ꝑ os emittebãt cũ dolore tociꝰ mũdi huiꝰ dolorẽ oculorũ ſuꝑante Cui ãgelꝰ dicebat Eo q̄ hij de pccĩs ſuis nũq̄ fleuerũt lacertis iſtis cũ ſpẽtinis fletibꝰ deputati ſũt. Aſpiciebat rurſus ille horrendiſſimã corũ penã Nã heu heu ꝑ os ipoꝝ intrabãt bufones igniti ſpẽtes aranee aſpides ſcorpienes dracones leones et vrſi igniti ac beſtie alie ienarrabiles cũ tormento tã horribili idicibili q̄ hũana nequit lingua effari Et quidẽ vt ãgelus ait q̄ hij nũq̄ ꝑ ꝯfeſſionẽ oris voluerũt venenã ſuoꝝ pccõꝝ et bufones ſuaꝝ iniquitatũ expellere Idcirco ſic puniebãt᷑ ⁊ puniẽt᷑ abhorrẽdiſſima peſte Sꝫ ⁊ plurima vidit horũ ſupplicia ienarrabilia q̄ trãſeo Et vt iſte expiri poſſet q̄ videbat deo volente a demõibꝰ rapit᷑ tñ nõ ꝯfeſſus et tormẽta hec oia expit᷑ q̄ tãta fuerũt q̄ ſi folia arborũ eẽnt lingue et plantaꝝ neq̄q̄ hec dicere poſſent Nec q̃ hic pccõr miles noĩe anthoniꝰ pſal

teriū marie v̓gis ꝑorauit et ſi pccā ſua nō dimittebat ꝑp
terea cū horrendiſſimis ſubiceretur flāmis et morſibus le
onum et ſerpenciū affuit maria pietatis regina q̄ voce vi-
ua iubet captiuū de fornace egredi Et factum eſt ita Ani
p̄nti ait Ecce quia oraſti pſalteriū meū tibi ego volui ma-
nifeſtare et a tanto ꝑiculo liberare quatinus ⁊ ſocij tui hec
cognoſcentes et cōſimiles peniteant et deuocius cōfitean
tur ne tandē tanta tormenta paciant̄ Et hoc tibi magis q̄
alijs oſtendi quia q̄uis indignus vtputa homicida bella-
tor fornicator ꝑiurus ſupbus et blaſphemus hereticus et
apoſtata tamē ſeruiciū pſalterij mei pre alijs in honore ha
buiſti et conſulo vt amplius magis hoc habeas et ꝯfrater
nitatem hui⁹ quā dominicus predicat accipias Valet eni
hoc ſūme ad impetrandā graciam cōfeſſionis et contricio
nis Et quod tibi nūc dico alijs dices Scis enim ꝙ pomū
in arbore ſolū nichil eſt. vua in vinea ſola nichil eſt. granū
in agro ſolū nichil eſt vel domus in villa ſola aut piſcis in
mari vel ouis in caulis ſi ſola ponātur nichil ſunt Sed nec
ſi in monaſterio tn̄ vnus eſt religioſus vel in eccleſia vnus
ſacerdos Aut in matrimonio vnus cōiugū tantum vel in
foro vnus mercator vel in bello vnus miles ſeu in quacūqꝫ
arte ſi tn̄ vnum habeatur parū aut nichil eſt qꝛ ve ſoli Jd
circo cū ſis pccōr ſolus es accipe ergo ꝯfraternitatē meā vt
ſic aliorū bonis valeas ſaluari cū btīs Et q̄uis merita ec-
cleſie ſūt cōia q̄tū ad caritatis amorē ſecūdum theologos
et dei laudē nō tn̄ ſūt cōia ad ſatiſfactionem et meritorum
cumulacionē vel premiorū retribucionem ſecūdum eoſdē
doctores Jdcirco quo ad hec fiūt orōnes ꝓ quibuſdā in
eccleſia vel elemoſine et huiuſmodi q̄ tantū valent illis pro
quibus fiūt q̄tum ad ſatiſfactionē et non alijs Alias eccle
ſia erraret quoſdā ſanctos ꝓ alijs honorando et ꝓ quib⁹
dā magis q̄ ꝓ alijs viuis vl' defūctis orādo Vade inquit
et ꝯfitere dn̄ico et ſibi narra q̄ vidiſti Cōfeſſus eſt igit̄ iſte

dñico et poſtmodū factus eſt fideliū in terra illa capitane-
us inuictiſſimus cōtra infideles Qui ⁊ poſuit in vexillo ⁊
armis ſui et ſuoꝝ ſemꝑ marie vͥginis pſalteriū Unde qua
dā vice illo pn̄te videbatur hoſtibus ꝙ lapides igniti ſup
eos de celis ꝓiciebantur Alia vero vice cernebant iacula
ignea innumera ſe ꝑmencia. Tpe alio cernebāt innumerū
agmē militū terribiliſſimoꝝ ſe horrendiſſime ꝑcucienciū
omnia fiebāt fide et deuocione pſalterij vͥginis marie ꝓp-
terea et plurimi inimicoꝝ ad fidē ſunt cōuerſi Qua ꝓpter
laudate omnes pſalteriū virginis marie et tempore ħ bel-
loꝝ accipite cōfraternitatē armoꝝ genitricis dei imacula-
te vt ſitis fortes virtuoſi corā deo et mūdo inuincibiles

Exemplum ſuauiſſimū de pſalterio virginis marie ⁊ con-
fratria eius in ordine ad dñicam paſſionem

Narrat glorioſus ille mgr̄ iohānes de mōte in ſuo ma-
riali qd̓ eciam reppi in libro fratris thome de templo
Tpe enim quo dñicus beatiſſimus p̄dicatoꝝ ordinis dux
⁊ pater inclitus p̄dicabat in orbe terraꝝ famoſiſſim⁹ pluri-
mis in regnis et pplo̓s inceſſanter ad vͥginis inuiolate ma-
rie laudē hortabatur et angelicā illius cōfratriā Contigit
rome eū p̄dicare in tocius mūdi p̄latoꝝ maioꝝ audiencia
āmonuitqꝫ figuris et exemplis fortiſſime vͥginē glo̓ſam eē
ſalutandā in eius pſalterio. Mirantur oēs de vͥboꝝ eius
affluencia Stupent de ꝓdigioꝝ potencia quibus ita ait.
O fideles dñi ceteri qꝫ fideliū fidi amatores audite verbū
ſingulare vobiſqꝫ oibus ſalutare vt ſciatis q̄ dixi vera eſſe.
Accipite pſalteriū vͥginis marie et hoc ꝑorando paſſionē
xp̄i deuote recordemini Ita vobis annūcio ꝙ ſpm̄ dei ex-
ꝑiemini et dicendo et dimittendo Nec enim ſtare poteſt
in aliquo loco tanta flāma ſine calefactione nec lux tā imen-
ſa ſine illuminacione nec medicina tā diuina ſine ſanacōne
Quid plura: Audiūt oēs et mirātur: ſermonib⁹ attoni-

diuinis Concipiūtqꝫ multi nedū populariū verū et mag
norum eccleſie prelatorū puta venerandorū cardinaliū et
honorandoꝝ in ꝙ plurimis ep̄orum pſalteriū hoc p̄dica-
turum ꝑorare quatinus poſſent aliq̄d dei grām ꝑpendere.
Res mirabilis Ciuitate cōturbata fcā eſt orōnum varia
multiplicacio ſtatu in omni: ꝓut a dn̄ico fuit auditū Itaꝫ
videres mane et veſꝑe atqꝫ meridie vbiqꝫ viros et mulie-
res pſalteria de maria deportantes Nec verebantur colū-
ne mundi cardinales et ep̄i tanta deitatis in manibus ⁊ zo-
nis deferre fidei noſtre ſigna orthodoxe Ex enim miracu-
lis dominici ꝑpenditis non dubitabāt virginis marie oꝑa-
rij ſibi in tali exercicio diuinū adeſſe auxiliū. Quid vltra
referam: Qui omnes hoc temptauerūt pſalteriū aliqđ ꝑ-
penderūt diuine pietatis indiciū. Ex quibus omnib⁹ tm̄
vnū narro ꝓdigiū Erat enim rome quedā meretrix ſu-
pra omnes famoſiſſima: in decore eloquēcia ornatu et mū-
dana leticia Que manibus ex dn̄ici ſanctiſſimi meruit ha-
bere pſalteriū qđ ſub tunica abſcondens frequēcius ꝑ diē
illud exorabat et heu nichilomin⁹ ſtupro et impudicicie p̄
omnibus alijs vacabat. Poſt illam enim plus viri curre-
bāt: ꝙ poſt quaſlibꝫ huiuſmodi vanitatis mulieres Per-
ſeuerauit igit̄ hec mulier noīe katherina cognomento pul-
chra ꝓpter ſui icōꝑabilē venuſtatē Et eccleſiam ſemel ad
minus iu die viſitabat vbi pſalteriū ſuū ꝑorans ita medita
batur primā quinquagenā ꝓ xp̄i infancia vbi xp̄s idē por
tabat totā futurā paſſionem et ſi non in execucione ſaltim
in intencione ⁊ mente Scd̄am vero quinq̄genam dicebat
ꝓ xp̄i paſſione vere exhibita in ſua reali paſſione ſcd̄m hu
manitatē Terciā vero quinquagenā orabat ꝓ xp̄i paſſioē
ſcd̄m deitatē Nō qꝛ deitas haberet pati ſcd̄m ſeipam ſed
qm̄ deitas iſta infinita tm̄ amat naturā humanā ꝓut ſepi-
us dn̄s ihūs reuelauit ꝙ ſi mortalis eſſet ꝓculdubio more-
retur. Ideo qꝛ ſapiencia dei eterna mori ꝓ nobis in ſe nō

potuit humanitatē aſſūpſit q̄ pati ⁊ mori ꝓ toto genere hu
mano valuit Cū igitur hec katherina pulchra ſic orando
ꝑſeueraret ſemel cōtigit vt vagabūda more ſolito romanā
per ciuitatē diſcurreret. Et ecce vir pulcherrimus ſubito
ei aſtās: dixit illi Aue katherina Quid hic ſtas: Habes
ne domū: Cui illa Habeo inquit dn̄e: et cūcta pulcherri
me diſpoſita Cui ille Nūc iquit tecū volo cenare Et illa
Libentiſſime inquit faciā: et q̄cunqꝫ volueris habere libē
cius ꝓpinabo Sic manu ad manū euntes ad ipſius puene
runt domū Ubi plurime cōſimiles inerant puelle. Cena
paratur et ſedet hic ignotus hoſpes cū pulchra katherina
Bibūt mutuo. ſed quidquid tāgebat iſte ſiue potū aut q
ſimile. mox in ſanguineū colorem vertebat non ſine ſingu
lari odore excellētiſſimo et ſapore ſuauiſſimo Cui illa ad
mirans dixit Quid eſt dn̄e vel ſū inſana: nam cūcta q̄ tan
gitis fiunt ſanguinea Et ille Neſcit inquit ꝙ xp̄ianus ni
bibere nec mādūcare aliquid debet niſi ſanguine xp̄i tinc
ta: Sicqꝫ illa plurimū de tanto hoſpite et iam eū tangere
veretur obſtupeſcens Ait tamē illi Dn̄e vt video magn
in wltu eſtis reuerencie Quis queſo eſtis: et vn̄ veniſtis
Cui ille Cū erimus in thalamo tibi dicā: q̄ poſtulas Sic
qꝫ ſuſpenſa manens thalamū parauit: prior lectum intrat
ipſa. et hoſpitem ad ſe introeundū inuitat Res cūctis mo
talibus ſtupenda: et pene inaudita Subito vir iſte paruu
li formam induens. geſtabat in capite coronā ſpineam. in
humeris crucem: ⁊ ſtigmata ac innumera ꝑ totum corpus
wlnera Et ait katherine O katherina iam a tua ceſſa ſtul
ticia Ecce iam vides paſſionem infancie xp̄i. ꝓ qua tu
oraſti primā quinquagenam qm̄ a prima hora mee concep
cionis vſqꝫ ad mortem cōtinue portaui in corde meo han
penam q̄ tanta fuit ꝓ te ꝙ ſi omnes arene maris eſſent pue
ri et quilibet eoꝝ haberet tantā penam ꝙtam habuerim
vnꝙ omnes homines moriendo nequaꝙ ſimul ſūpti tan

tam ſuſtinerent anguſtiā q̄tam pꝛo te ſuſtinui Stupet illa
hoc viſo et audito Et mox iterū mutatur in ſpeciē virilem
ſecūdum effigiem illā quā habuit tempoꝛe paſſionis: ⁊ ait
Ecce vides o filia q̄ta ꝓ te ſuſtinui q̄ excedunt omnes pe
nas inferni Quia poteſtas mea paciendi nō humana ſed
diuina Tantaqꝫ fuit mea paſſio ꝙ ſi hec eſſet diuiſa ꝑ cūc-
tas creaturas omnes mundi creature ſimul moꝛerentur vł
coꝛrumperētur Quo dicto in ſolarem ſe tranſmutat clari
tatem cū tamen ſtigmatibus ſed glorioſis in quibus omni
bus cūcta erant ymmo īfinita Quia q̊libet ibi fuit ī quo
libet Et ſtupendum valde et mirandū ibi cernebatur qm̄
in qualibet plaga cernebatur totus mundus pati ymmo
mundi infiniti ſecundū modum illius plage puta wlneris
lateris vel manus ⁊c Et ayt Ecce vides filia q̄ta in deita
te pacioꝛ nunc ꝓ tua ſalute Cum enim omnia ſunt in me ſe
cūdum apoſtolū et ego in omnibus In cunctis iſtis te vi-
deo te amo paratuſqꝫ ſum in hijs omnibꝰ penā quā vides
pati ineternū pꝛo ſalute tua eo ꝙ amoꝛ meus eſt infinitus
ſecūdum dyoniſiū ⁊ cuncta in me exiſtencia exiſtant infini
ta ſecūdum eundē Agnoſce igitur dei clemenciā et recole
xpꝛiſti paſſionem triplicē pꝛo qua tres quinquagenas dix
iſti et in poſterum te emenda quatinus ſicut fuiſti alijs ex
emplum totius malicie ⁊ ſpurcicie. ſic i poſterum viuas vt
ſis ſpeculum totius puritatis et mūdicie Nec ꝙ tibi appa
reo pꝛo tuis meritis facio: ſed pꝛo penitencie exemplo Et
qm̄ cōfratres tui de cōfratria matris mee inuiolate pꝛo te
oꝛauerunt vt in tua conuerſacione multi conuerterentur.
ſicut in tua iniquitate innumeri antea per te dyabolici effi
ciebanť Quid plura: Diſparuit viſio nec fuit inanis quo
niā doloꝛem in manibus et pedibus ſenſit paſſionis xp̄i a-
lijs qꝫ in partibus Surgit igitur penitenciā agit ⁊ in craſti
num cōfitetur dominico Qui iniunxit in pn̄ia moꝛe ſolito
pſalteriū virginis marie cū receptione ꝑfecta ꝯfratrie quā

nondum habuerat in facto ſed tantū in intencione et pro-
poſito vt dictū eſt Ubi eſt notandū ꝙtum valet hec cōſra
tria in facto cū tantum valuerit iſti in ꝓpoſito. Cū igitur
rogaret deuocius virginem mariam apparuit ſibi eadem
dn̄a cū ſancta katherina dicens ei Ecce filia multum pec-
caſti ideo plurimū te penitere oportebit Accipe ergo qua
libet die tres diſciplinas quarū quelibet erit quinquagin-
taquinqꝫ ictuū q̄ faciunt pſalteriū penitenciale Nec iquit
opus eſt ſemꝑ te habere virgā ſed vnguib⁹ te pungas vel
cōprimas carnē tuam in omni tempore ⁊ loco poteriſqꝫ cō
tra temptaciones et ꝓ bonis īpetrandū vniuerſis ſꝑ hanc
facere Et hec eſt pn̄ia regalis occulta et naturalis q̄ eſt re
gina cunctaꝝ pn̄iaꝝ Itaqꝫ hec oīa pagit vt audiuit Cūqꝫ
oī die ſic peniteret btūs dn̄cus ſemel diuina v̄tute ſblima-
tus videt nocte quadā̄. quedā toti mūdo vniūſa ſtupenda
Perpendebat eni ꝙ de domo ipius katherine ex mēbris
cuiuſdā pueruli ꝓdibāt quinq̄ginta quinqꝫ flumina q̄ ad
infernū deſcendebāt In quoꝝ aduētu aīe purgāde conſo
labātur O in ꝙtas voces laudū erūpebant O ꝙtas bene
dcōnes tali katherine ꝓpinabant Reſonabat enim terra
in voces eoꝝ Ibi enim liberabantur aīe cōfortabantur ⁊
ſanabantur atqꝫ de penis eripiebantur eo ꝙ hec katherina
paſſionem xpriſti paruuli meditabatur et ad defunctos fi
deles eam deuocius applicare conabatur. O mira res. O
noua rerū materies Intuetur poſtmodum venire virum
cameram katherine intrare:et ex corpore ſuo de quinqꝫ
fontibus quinquaginta quinqꝫ vvlnerare diriuare. q̄ tota
ecciām militantē et mūdum pn̄tem fouebant et irrigabant
ibi arbores et plantule pullulabāt Aues vero et piſces vi
uificabātur hoīes ſignātur fideles illuminabātur et balne
abātur O ꝙta ſuauitas O ꝙta mūdi leticia Nam ibi hec
vniuerſa katherinā bn̄dicebant et deū vniuerſorum crea-
torē ꝑ illa orabant et duo hec miranda ſunt ſcā pro prima

et ſecūda quinquagena At vbi hec katherina penitens t-
ciam quinquagenā inchoauit vidit dm̄cus aduenire gigā
tem infinitū luce clariorē ex quo quinqꝫ ꝓdibāt fontes de
quibus oriebantur flumina quinquaginta q̄ non ꝑ terram
nec ad inferuū deſcendebāt ſed ad celū mirabili modo cō-
ſcendebant atqꝫ ex illis tota ꝑadiſus celeſtis irrigabatur.
Tantaqꝫ fuit coꝝ ſuauitas ꝙ de illis ſancti et angeli porta
bant et ꝓ hijs gracias īmenſas deo reddebant Cūqꝫ hec
dm̄cus viderꝫ vt narrat thomas de templo cepit valde mi
rari cur hec fiebāt in domo tante peccatricis Cui maria vͦ
go aſtans dixit Cur inquit o dm̄ce nūc miraris in talibus
Neſcis enim ꝙ pccōꝝ ſum amica ⁊ ꝙ in manu mea poſita
eſt dei clemencia Ita ergo volui de hac filia tibi oſtēdere
quatinus mūdo predices vt nullo modo debeant ꝓ q̄ͭtiſ-
cūqꝫ peccatis peccatores deſpare ſed ſemꝑ debent in dn̄o
cōfidere Et ſignanter illi qui volūt ſub clamide mea cōfu
gere cū katherina quā multū iuuat ad hoc beatiſſima mar
tir katherina quā ſemꝑ a iuuentute amauit et ſeruiciū ali-
quale exhibuit ꝓpter nominis ꝯueniencīā Addiditqꝫ dͥ
mater maria Vidiſti o dominice hec tā miranda Audi ⁊
predica qͦd nunc dicā tam pia et tā ſancta ꝙ impetraui a fi-
lio meo ꝙ omnes orantes pſalterium meū et qui erunt de
mea cōfratria ꝙ hāc eandē habebūt excellenciam et ſi non
videant eam ſicut homines non vident nec deū nec ange-
los nec demones nec merita ſua aut vͥtutes. Quinymmo
non vident magnetis virtutē aut ſtellarū q̄ͭ tominus nō vi
debunt hic hanc eorū gloriam ſed hanc intuebuntur poſt
mortem Confortare ergo o dominice ⁊ predica pſalteriū
meū et confratriā meam qm̄ hec q̄ iſta habet omnibus im-
petraui non vt videant ſed vt habeant Quid plura: Do-
minicus gracias ꝓ dei miſcdͥa egit imenſas. Hec autē ka
therina recluſoriū intrauit: ⁊ mox cuncta pauperibus diſ-
tribuit Que tante fuit ſanctitatis poſtea vt maximi ſancti

poſtmodū ꝓ reuelacionibꝰ cōfugerent ad illā Cui ꝑ dies
centūquinq̄ginta appuit dn̄s ihūs xp̄us cū v̄gine maria et
ſcā katherina denūcians ei obitū eius. Que poſtmodum
ſanctiſſime obijt Eius aiām tres v̄gines ſcē. quaꝝ vna di-
cebatur iohāna alia martha et tercia lucia viderūt de cor-
pore exeuntē ſole clariorē inter brachia xp̄i ſpōſi euolantē
Que ſepulta eſt in eccleſia ſancti iohānis lateranenſi Ex
qua re vniuerſi fideles penſate q̄ta v̄tus eſt pſalterij virgi-
nis marie in xp̄i paſſione atq3 in omni v̄tute tā in vita q̄ in
morte Laudate ergo dn̄m iheſum et mariā in eoꝝ pſalteri
o vt hec mereamini habere hic ꝑ graciam et in futuro per
gloriam Amen.

Qꝫ carū ac deo dignū ſit roſariū ſequenti patet exemplo

Fuit quidā ſcūs paẗ diuinis oraculis crebro ꝑluſtra-
tus cui dn̄s ſua miſcdia dignatus ē plurima reuelare.
Qui quadā vice extra ſe raptus vidit regē regū dn̄m nr̄m
ihm̄ xp̄m in ſblimi ſolio ꝯſiſtentē Et mox ois celeſtis exer-
citꝰ veſte coruſcās aduenit. Nūc v̄go v̄ginū in dyademate
p̄fulgenti cū oibus v̄ginibꝰ āgelis ſcis nimiꝝ aſſociata cete-
ris q3 ſcōꝝ agminibꝰ p̄ornata irradiabat Oēs igiẗ an̄ reg
ſoliū aduenietes voce ſuauiſſima pſallere ceperūt p̄libatū
roſariū Et quotiens dulciſſimū v̄ginis marie nomē recita-
bāt ꝯtinuo wltu dimiſſo capita ſua hūiliẗ ſbmittebāt. Sz
quociens noiābant ſciſſimū nomen ihū illico genibꝰ flexis
ſūma vt decet reuerēcia adorauerūt. Finita aūt ſalutacōe
angelica ſbiūgendo articulū ſiue verſiculū dn̄ice paſſionis
ſeu de vita xp̄i addiderūt cū all'a cōcludendo Cū aūt roſa-
riū ſic ꝑcātaſſent cordis iubilo. grās deo agētes ꝓ oibꝰ bo-
nis de p̄fato roſario ꝓueniētibꝰ in celo et in terra cū oi attē-
cione orauerūt ꝓ oibus iſtud roſariū ꝑ totū orbē legētibꝰ
et ſpāliter fraẗnitatē hn̄tibus: vt deus eis digneẗ ſuā ꝯfer-
re grām hic i terris ſic viuendo. vt cū oi ſocietate celeſti vi-

tā poſſideant ſempiternā Et q̄ꝛ ſancti in celo ſic vt p̄mittitur pſallant roſariū de ſua imarceſſibili gl'a ſecuri ml'tomagis nos animos noſtros applicare debemꝰ dicere roſariū toto mētis conamine ad honorē dei et laudē v̓ginis marie q̄ de diuino amore incerti ſumus et grā ac venia ſūme indigemus Conſtat eni deo ac matri ſue marie nil fore acceptius q̄ꝫ dicere roſariū. in forma hic infra p̄ſcripta

¶ Aue maria. grā plena. dn̄s tecū. benedcā tu in mulieribus. et bn̄dictus fructus ventris tui Ihūs xp̄s. quē tu virgo puriſſima de ſpū ſcō ãgelo nūciãte ꝯcepiſti Amē All'a Et vt premiſſū eſt ad quãlibet ſalutacionē dicetur vnus v̓ſiculus de vita xp̄i aut eius glorioſa paſſione. vt p̄fertur

¶ Quodlibet colonie determinatū cū compendio alani de rupe doctoris p̄cipui ac exemplis veraciter diligenter q̄ꝫ collectis. de roſario glorioſiſſime dei genitricis marie impreſſoria arte elaboratū Finit feliciter

1001504

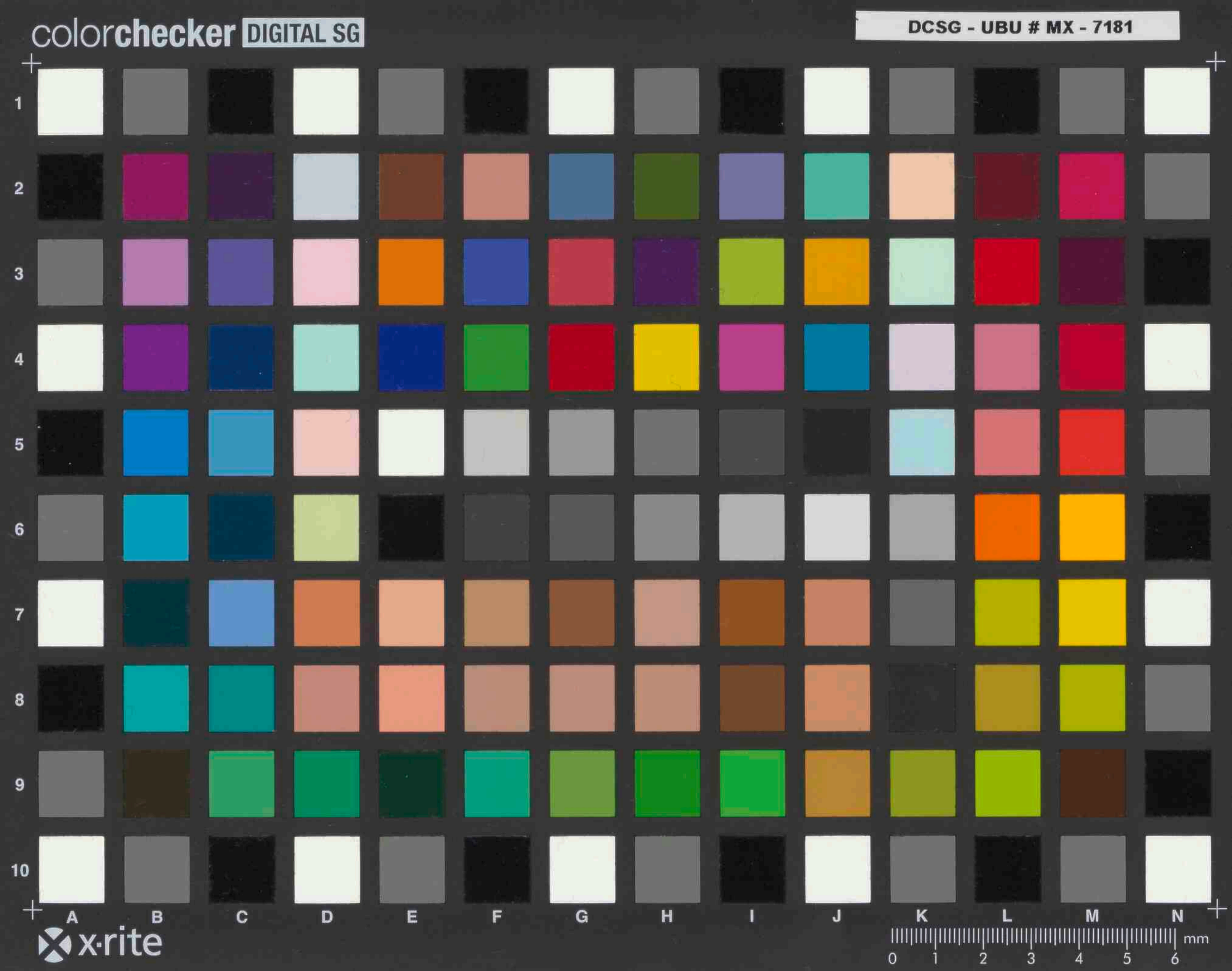
colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A B C D E F G H I J K L M N
x·rite
mm
0 1 2 3 4 5 6